C/2025/3767

17.9.2025

P9_TA(2024)0341

Taimse paljundusmaterjali tootmine ja turustamine

Euroopa Parlamendi 24. aprilli 2024. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles käsitletakse taimse paljundusmaterjali tootmist ja turustamist liidus ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EL) 2016/2031, 2017/625 ja 2018/848 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 66/401/EMÜ, 66/402/EMÜ, 68/193/EMÜ, 2002/53/EÜ, 2002/54/EÜ, 2002/55/EÜ, 2002/56/EÜ, 2002/57/EÜ, 2008/72/EÜ ja 2008/90/EÜ (taimset paljundusmaterjali käsitlev määrus) (COM(2023)0414 – C9-0236/2023 – 2023/0227(COD))

(Seadusandlik tavamenetlus: esimene lugemine)

(C/2025/3767)

Euroopa Parlament,

— võttes arvesse komisjoni ettepanekut Euroopa Parlamendile ja nõukogule (COM(2023)0414),

— võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 2 ja artikli 43 lõiget 2, mille alusel komisjon esitas ettepaneku Euroopa Parlamendile (C9-0236/2023),

— võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 3,

— võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 13. detsembri 2023. aasta arvamust ([1]),

— võttes arvesse kodukorra artiklit 59,

— võttes arvesse keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni arvamust,

— võttes arvesse põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni raportit (A9-0149/2024),

1. võtab vastu allpool toodud esimese lugemise seisukoha;

2. palub komisjonil ettepaneku uuesti Euroopa Parlamendile saata, kui komisjon asendab selle uue ettepanekuga, muudab seda oluliselt või kavatseb seda oluliselt muuta;

3. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

([1]) ELT C, C/2024/1583, 5.3.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/1583/oj.

P9_TC1-COD(2023)0227

Euroopa Parlamendi seisukoht, vastu võetud esimesel lugemisel 24. aprillil 2024. aastal eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2024/..., milles käsitletakse taimse paljundusmaterjali tootmist ja turustamist liidus ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EL) 2016/2031 *ja (EL)* 2017/625 ~~ja 2018/848~~ ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 66/401/EMÜ, 66/402/EMÜ, 68/193/EMÜ, 2002/53/EÜ, 2002/54/EÜ, 2002/55/EÜ, 2002/56/EÜ, 2002/57/EÜ, 2008/72/EÜ ja 2008/90/EÜ (taimset paljundusmaterjali käsitlev määrus) [ME 1]

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 43 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ([1]),

***võttes arvesse ÜRO deklaratsiooni talunike ja muude maapiirkondades töötavate inimeste õiguste kohta, mille Inimõiguste Nõukogu võttis vastu 28. septembril 2018,* [ME 2]**

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

(1) Põllukultuuride, köögiviljade ning viina- ja viljapuude taimse paljundusmaterjali tootmise ja turustamise eeskirjad on liidu tasandil kehtinud alates 1960. aastatest. Taimse paljundusmaterjali tootmist ja turustamist liidu territooriumil reguleeritakse järgmiste nõukogu direktiividega: 66/401/EMÜ, ([2]) 66/402/EMÜ, ([3]) 68/193/EMÜ, ([4]) 2002/53/EÜ, ([5]) 2002/54/EÜ, ([6]) 2002/55/EÜ, ([7]) 2002/56/EÜ, ([8]) 2002/57/EÜ, ([9]) 2008/72/EÜ ([10]) ja 2008/90/EÜ ([11]) (edaspidi „taimse paljundusmaterjali turustamise direktiivid“). Need õigusaktid on moodustanud taimse paljundusmaterjali tootmise ja turustamise õigusraamistiku ning on seega olnud väga olulised taimse paljundusmaterjali siseturu loomisel liidus.

(2) Komisjoni 2013. ja 2023. aastal koostatud mõjuhinnangutes kinnitati, et kõnealustel direktiividel on olnud märkimisväärne mõju kvaliteetse taimse paljundusmaterjali vabale liikumisele ja kättesaadavusele liidu turul ning et seega on need hõlbustanud taimse paljundusmaterjaliga kauplemist liidus.

(3) Taimse paljundusmaterjali tootmise ja turustamise eeskirju on aga vaja kohandada teaduse ja tehnika arenguga põllumajandus- ja aiandustootmismeetodite ning sordiaretuse valdkonnas. Peale selle tuleb õigusakte ajakohastada rahvusvahelistes standardites tehtud muudatusi ja taimse paljundusmaterjali turustamise direktiivide kohaldamisel saadud kogemusi arvesse võttes. Neid eeskirju tuleb täpsustada, et aidata kaasa ühtlustatumale rakendamisele. Seega tuleks taimse paljundusmaterjali turustamise direktiivid asendada ühe määrusega, milles käsitletakse taimse paljundusmaterjali tootmist ja turustamist liidus.

([1]) ELT C, C/2024/1583, 5.3.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/1583/oj.
([2]) Nõukogu 14. juuni 1966. aasta direktiiv 66/401/EMÜ söödakultuuride seemne turustamise kohta (EÜT 125, 11.7.1966, lk 2298).
([3]) Nõukogu 14. juuni 1966. aasta direktiiv 66/402/EMÜ teraviljaseemne turustamise kohta (EÜT 125, 11.7.1966, lk 2309).
([4]) Nõukogu 9. aprilli 1968. aasta direktiiv 68/193/EMÜ viinamarjade vegetatiivse paljundusmaterjali turustamise kohta (EÜT L 93, 17.4.1968, lk 15).
([5]) Nõukogu 13. juuni 2002. aasta direktiiv 2002/53/EÜ ühise põllumajandustaimesortide kataloogi kohta (EÜT L 193, 20.7.2002, lk 1).
([6]) Nõukogu 13. juuni 2002. aasta direktiiv 2002/54/EÜ peediseemne turustamise kohta (EÜT L 193, 20.7.2002, lk 12).
([7]) Nõukogu 13. juuni 2002. aasta direktiiv 2002/55/EÜ köögiviljaseemne turustamise kohta (EÜT L 193, 20.7.2002, lk 33).
([8]) Nõukogu 13. juuni 2002. aasta direktiiv 2002/56/EÜ seemnekartuli turustamise kohta (EÜT L 193, 20.7.2002, lk 60).
([9]) Nõukogu 13. juuni 2002. aasta direktiiv 2002/57/EÜ õli- ja kiudtaimede seemne turustamise kohta (EÜT L 193, 20.7.2002, lk 74).
([10]) Nõukogu 15. juuli 2008. aasta direktiiv 2008/72/EÜ köögiviljade paljundus- ja istutusmaterjali, välja arvatud seemne turustamise kohta (ELT L 205, 1.8.2008, lk 28).
([11]) Nõukogu 29. septembri 2008. aasta direktiiv 2008/90/EÜ puuviljade tootmiseks ettenähtud viljapuude paljundusmaterjali ja viljapuude turustamise kohta (ELT L 267, 8.10.2008, lk 8).

(4) Taimset paljundusmaterjali kasutatakse lähtematerjalina taimede kasvatamiseks liidus. Seega on see keskse tähtsusega toidu- ja söödatooraine tootmise ning taimeressursside tõhusa kasutamise seisukohast. ~~See aitab~~***Selle eesmärk on aidata*** kaitsta keskkonda ja parandada toiduainete tarneahela kvaliteeti kogu liidus. Sellega seoses võib eeldada, et ***kvaliteetse ja mitmekesise*** taimse paljundusmaterjali kättesaadavus, ~~kvaliteet ja mitmekesisus~~***sealhulgas kohalikele oludele kohandatud sordid, millel võib olla suurem biootilise ja abiootilise stressi taluvus,*** on äärmiselt oluline kestlikele toidusüsteemidele ülemineku saavutamiseks kooskõlas strateegiaga „Talust taldrikule“ ([12]) ning põllumajanduse, aianduse, keskkonnakaitse, kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemise, toidu ja söödaga kindlustatuse ning majanduse seisukohast üldiselt. **[ME 3]**

(5) Selleks et saavutada kõnealune üleminek kestlikele toidusüsteemidele, tuleks liidu õigusaktides seega arvesse võtta vajadust tagada ***liikmesriikide ja liidu tasandil*** taimse paljundusmaterjali tootmise kohandatavus muutuvate põllumajandus-, aiandus- ja keskkonnatingimustega, et tulla toime kliimamuutustega kaasnevate probleemidega, kaitsta ~~ja~~***,*** taastada ***ja edendada*** elurikkust***, tagada toiduga kindlustatus*** ning täita põllumajandustootjate ja tarbijate kasvavaid ootusi taimse paljundusmaterjali kvaliteedi***, ohutuse, mitmekesisuse*** ja kestlikkuse osas. ***Käesoleva määrusega tuleks stimuleerida innovatsiooni, et aretada vastupidavat taimset paljundusmaterjali, mis aitaks tõhustada mulla seisundit edendavaid põllukultuure.*** **[ME 4]**

(6) Käesoleva määruse kohaldamisala peaks hõlmama üksnes teatavate suurema majandusliku ja sotsiaalse tähtsusega perekondade ja liikide taimset paljundusmaterjali. Seda tähtsust tuleks hinnata olenevalt sellest, kas vastavad perekonnad ja liigid esindavad liidus märkimisväärset tootmispinda ja väärtust, nende rollist toidu ja söödaga kindlustatuse tagamisel liidus ning asjaolust, kas neid turustatakse vähemalt kahes liikmesriigis. Tootmispind ja väärtus võivad olla seotud mitme tehnilise aspektiga. Olenevalt tingimustest võidakse arvutamisel lähtuda sellistest teguritest nagu viljakandva maa kogupindala liidu mitmes eri piirkonnas, taimse paljundusmaterjali turustusväärtus konkreetsetes sektorites või põllumajandustootjate, lõppkasutajate ja tööstuse nõudlus nende liikide järele.

(7) Need perekonnad ja liigid tuleks loetleda ja liigitada vastavalt kavandatavale kasutusalale, st põllumajanduskultuurid, köögiviljad, vilja- või viinapuud. See liigitus on vajalik proportsionaalse lähenemisviisi tagamiseks, pidades silmas, et mõni liik on oluline üksnes kindlateks kasutusaladeks.

(8) Peale selle võib mõnel sordil olla teatavaid omadusi, mis võivad konkreetsetes kasvatustingimustes tekitada ebasoovitavat põllumajanduslikku mõju; see võib omakorda kahjustada määruse eesmärki soodustada põllumajandustootmise kestlikkust. Seda eesmärki on võimalik saavutada üksnes juhul, kui kõnealuseid sorte kasvatatakse sobivates tingimustes, mille puhul sellist ebasoovitavat põllumajanduslikku mõju välditakse. Sellistes tingimustes tuleks neid sorte kasvatada ka toidu-, sööda- ja tööstuslike materjalide tootmise ning mitte üksnes taimse paljundusmaterjali tootmise ja turustamise otstarbel. Seega peaks käesolev määrus hõlmama tingimusi, milles neid sorte kasvatatakse, sealhulgas toidu-, sööda- või muude toodete tootmiseks.

(9) Taimse paljundusmaterjali mõiste määratlus peaks olema terviklik ja hõlmama kõiki taimi, mis suudavad toota terveid taimi ja on selleks ette nähtud. Seepärast peaks käesolev määrus hõlmama seemneid ning ka mis tahes kasvustaadiumis olevaid muid taimevorme, mis suudavad toota terveid taimi ja on selleks ette nähtud.

(10) Käesolev määrus ei tohiks hõlmata kultiveerimismaterjali, võttes arvesse selle eriomadusi ning asjaolu, et mõisted ja kohaldatavad terminid on väga erinevad. Sel põhjusel kohaldatakse kultiveerimismaterjali suhtes eraldiseisvat õigusakti – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL).../… ([13]) ([14]).

([12]) Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Strateegia „Talust taldrikule“ õiglase, tervisliku ja keskkonnahoidliku toidusüsteemi edendamiseks“ (COM(2020)381 final).

([13]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL)..../… (ELT …., lk ….).

([14]) Väljaannete talitus: palun teksti sisestada määruse number dokumendist (… (COD)) ning joonealusesse märkusesse kõnealuse määruse number, kuupäev, pealkiri ja ELT avaldamisviide.

(11) Käesolev määrus ei tohiks hõlmata dekoratiivtaimede paljundusmaterjali, sest liikmesriikide ja sidusrühmadega konsulteerimise tulemusena järeldati, et nõukogu direktiiv 98/56/EÜ ([15]) on endiselt piisav kõnealuse sektori vajaduste täitmiseks.

(12) Käesolev määrus ei tohiks hõlmata kolmandatesse riikidesse eksporditavat taimset paljundusmaterjali ega ~~üksnes~~***taimset paljundusmaterjali, mida müüakse või antakse üle mis tahes viisil*** ametlikeks katseteks, aretuseks, kontrolliks, näitusteks või teaduslikel eesmärkidel ~~kasutatavat taimset paljundusmaterjali~~***, sealhulgas põllumajandusettevõtetes tehtavateks uuringuteks***. Selle põhjus seisneb selles, et need taimse paljundusmaterjali kategooriad ei vaja erilisi harmoneeritud identsus- ega kvaliteedistandardeid ning ei sea ohtu muu liidus turustatava taimse paljundusmaterjali identsust ega kvaliteeti. **[ME 5]**

(13) Käesolev määrus ei tohiks hõlmata taimset paljundusmaterjali, mille üksikisik müüb või annab muul viisil üle (tasuta või mitte) teisele üksikisikule isiklikuks tarbeks ja väljaspool kaubandustegevust. Võttes arvesse, et selline üleandmine piirdub enamasti väga väikeste kogustega, et sellel puudub kaubanduslik eesmärk ning et see toimub isiklikes huvides, oleks ebaproportsionaalne kehtestada eeskirjad sellise taimse paljundusmaterjali kohta.

(13a) Käesolev määrus ei tohiks hõlmata taimset paljundusmaterjali, millele on juurdepääs, mida müüakse või mida antakse lisas VIIa määratletud piiratud kogustes kas tasu eest või tasuta üle dünaamilise säilitamise eesmärgil, kuna seda liiki taimne paljundusmaterjal ei vaja erilisi ühtlustatud identsus- ega kvaliteedistandardeid ning ei sea ohtu muu liidus turustatava taimse paljundusmaterjali identsust ega kvaliteeti. **[ME 6]**

(14) Selleks et kasutajad saaksid teha teadlikke valikuid, tuleks taimset paljundusmaterjali toota ja turustada üksnes juhul, kui see kuulub riiklikus sordiregistris registreeritud sorti.

(15) Sellegipoolest on asjakohane vabastada sorti kuulumise nõudest pookealused, arvestades, et kuigi need on olulise väärtusega, ei vasta need tihti sordi mõistele.

(16) Selleks et tagada identsus, kvaliteet ja läbipaistvus ning võimaldada kasutajatel teha teadlikke valikuid, tuleks taimset paljundusmaterjali üldreeglina toota või turustada eelnevalt kindlaksmääratud kategooriates. Need kategooriad peaksid kajastama erinevaid põlvkondi ja kvaliteeditasemeid ning kooskõlas rahvusvaheliselt kokkulepitud terminitega tuleks need kategooriad nimetada järgmiselt: „supereliitseeme“, „eliitseeme“, „sertifitseeritud seeme“ ja „standardseeme“ ning muu taimse paljundusmaterjali korral kui seemned „supereliitmaterjal“, „eliitmaterjal“, „sertifitseeritud materjal“ ja „standardmaterjal“.

(17) Kõigi nende kategooriate taimset paljundusmaterjali tuleks toota ja turustada kooskõlas kohaldatavate rahvusvaheliste standarditega, et tagada kõrgeim võimalik identifitseerimis- ja kvaliteeditase ning võtta arvesse tehnika ja teaduse arengu uusimaid suundumusi. Nende standardite hulka peaksid vastavalt vajadusele kuuluma rahvusvaheliseks kaubanduseks ette nähtud seemnete sordisertifitseerimise kavad ([16]) (edaspidi „OECD seemnekavad“), Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Euroopa Majanduskomisjoni (UNECE) seemnekartuli standardid ning Rahvusvahelise Seemnekontrolli Assotsiatsiooni (ISTA) proovivõtmist ja katsetamist käsitlevad eeskirjad.

(18) Kooskõlas nende standarditega tuleks taimse paljundusmaterjali vastavust supereliit-, eliit- või sertifitseeritud kategooria nõuetele kinnitada pädevate asutuste tehtavate kontrollide, proovide võtmise, katsete ning ametlike eel- ja järelkontrolli põldkatsetega (edaspidi „ametlik sertifitseerimine“) ning seda tuleks tõendada ametliku etiketiga.

(18a) Samuti tuleks kehtestada kloonide in vitro tootmise ja nende turustamise eeskirjad. **[ME 7]**

(19) Kehtestada tuleks erieeskirjad ~~kloonide,~~ valitud kloonide~~, mitme klooni segude~~ ja polüklonaalse taimse paljundusmaterjali tootmise ja turustamise kohta, arvestades et nende olulisus ja kasutamine on taimse paljundusmaterjali sektoris suurenenud. Selleks et tagada läbipaistvus, kasutajate teadlikud valikud ja tõhus ametlik kontroll, tuleks ***valitud*** kloonid ***ja polüklonaalne taimne paljundusmaterjal*** kanda pädevate asutuste loodud eriotstarbelisse avalikku registrisse. ~~Samuti tuleks kehtestada kloonide säilitamise eeskirjad, et tagada nende püsimine ja identifitseeritavus.~~ **[ME 8]**

(20) Pädev asutus peaks andma ettevõtjatele loa teostada ametliku järelevalve all teatavate liikide ja kategooriate taimse paljundusmaterjali sertifitseerimist ning trükkida välja ametlik etikett. Kehtestada tuleks eeskirjad pädeva asutuse tehtava asjaomase ametliku järelevalve ning kõnealuse loa kehtetuks tunnistamise või muutmise kohta. Need eeskirjad on vajalikud selleks, et kogu sertifitseerimissüsteem toimiks tõhusalt.

([15]) Nõukogu 20. juuli 1998. aasta direktiiv 98/56/EÜ dekoratiivtaimede paljundusmaterjali turustamise kohta (EÜT L 226, 13.8.1998, lk 16).

([16]) Otsus, millega vaadati läbi OECD rahvusvaheliseks kaubanduseks ette nähtud seemnete sordisertifitseerimise kavad [OECD/LEGAL/0308].

(21) Selleks et tagada taimse paljundusmaterjali suurim võimalik puhtus ja homogeensus, tuleks taimset paljundusmaterjali hoida eraldi partiidena ja eraldi muust materjalist kui taimne paljundusmaterjal, näiteks toidu- või söödateraviljast.

(22) Võttes arvesse taimse paljundusmaterjali suurt mitmekesisust, peaks ettevõtjatel olema võimalik turustada taimse paljundusmaterjali partiisid üksiktaimedena, pakendites, kimpudena, konteinerites või mahtkaubana.

(23) Vastu tuleks võtta taimse paljundusmaterjali märgistamise eeskirjad, et tagada kõnealuse materjali nõuetekohane identifitseerimine kategooriate kaupa ning kinnitada, et materjal vastab supereliit-, eliit-, sertifitseeritud ja standardseemne ja -materjali asjaomastele nõuetele.

(24) Supereliit-, eliit- ja sertifitseeritud seemne ja materjali puhul peaks ametliku etiketi väljastama pädev asutus, standardseemne või -materjali puhul tuleks aga väljastada ettevõtja etikett. See on vajalik selleks, et eristada sertifitseerimisele (ametlik sertifitseerimine või sertifitseerimine ametliku järelevalve all) kuuluvat taimset paljundusmaterjali ettevõtja vastutusel toodetud taimsest paljundusmaterjalist. Eriotstarbelise etiketi väljastamise eesmärk on aidata ettevõtjatel ja tarbijatel teha teadlikke valikuid ning võimaldada valida eri standarditele vastavat taimset paljundusmaterjali. Samuti aitaks see pädevatel asutustel kavandada oma ametlikud kontrollid kooskõlas iga kategooria asjaomaste nõuetega.

(25) Ametliku etiketi peaksid välja trükkima ja kinnitama loa saanud ettevõtjad pädevate asutuste ametliku järelevalve all. Kuna mõnel ettevõtjal ei pruugi olla kõigiks sertifitseerimistoiminguteks ja ametlike etikettide väljatrükkimiseks vajalikke vahendeid, tuleks ette näha, et ettevõtjate taotlusel võivad sertifitseerimistoiminguid teha ka pädevad asutused.

(26) Kehtestada tuleks eeskirjad ametliku etiketi ja ettevõtja etiketi sisu ja vormi kohta, et iga kategooria asjaomaseid tootmis- ja turustamisnõudeid kohaldataks ühetaoliselt ning et etiketid oleksid äratuntavad.

(27) Iga ametlik etikett ja ettevõtja etikett peaks sisaldama seerianumbrit, et tagada asjaomase taimse paljundusmaterjali nõuetekohane identifitseerimine ja jälgitavus ning ametliku kontrolli tõhusus.

(28) Taimse paljundusmaterjali turustamise direktiivide ning rahvusvaheliste tavade ja standardite kohaselt tohib teatavate liikide seemneid toota ja turustada üksnes supereliit-, eliit- või sertifitseeritud seemnetena, sest need on olulised toiduga kindlustatuse ja töötleva tööstuse seisukohast ning seemneid kasutavate põllumajandustootjate huvide kaitseks. Sel põhjusel tuleks teatavaid seemneid toota ja turustada üksnes supereliit-, eliit- või sertifitseeritud seemnetena, kui nende tootmis- ja turustamiskulud on proportsionaalsed eesmärgiga tagada kvaliteetne seeme põllumajandustootjatele, toidu ja söödaga kindlustatus või tööstusliku töötlemise suur väärtus. Samuti peaksid need kulud olema proportsionaalsed, et tagada seemne kõrgeimal tasemel identsus ja kvaliteet kooskõlas supereliit-, eliit- ja sertifitseeritud seemnete nõuetega. Seega tuleks kehtestada loetelu seemneliikidest, mille seemneid tohib toota ja turustada üksnes supereliit-, eliit- ja sertifitseeritud seemnetena.

(29) Seemneid turustatakse sageli sama liigi eri sortide segude või eri liikide segudena. Käesoleva määrusega hõlmatud perekondade või liikide seemneid peaks aga olema lubatud toota ja turustada seguna üksnes käesoleva määrusega hõlmatud perekondade või liikide seemnetega. See on vajalik selleks, et tagada asjaomaste tootmis- ja turustamisstandardite järgimine. Liikmesriikidel peaks aga olema võimalus lubada toota ja turustada käesoleva määrusega hõlmatud seemnetest ja käesoleva määrusega hõlmatud perekondadesse või liikidesse mittekuuluvatest seemnetest koosnevat segu juhul, kui seda tehakse geneetiliste ressursside säilitamiseks ja looduskeskkonna kaitsmiseks. See on sellepärast, et need liigid on sedalaadi säilitamiseks kõige sobivamad. Nende segude puhul tuleks kehtestada eeskirjad identsuse ja kvaliteedi tagamiseks.

(30) Kehtestada tuleks supereliit-, eliit- ja sertifitseeritud seemne ümberpakendamise ja -märgistamise nõuded eesmärgiga tagada, et asjaomase taimse paljundusmaterjali identsus ja kvaliteet nende toimingute ajal ei muutuks.

(31) Teha tuleks eel- ja järelkontrolli põldkatsed, et kontrollida üksikute seemnepartiide sordiehtsust ja -puhtust. Kehtestada tuleks erieeskirjad vastavate katsete kohta supereliit-, eliit- ja sertifitseeritud seemne puhul, lähtudes kohaldatavatest rahvusvahelistest standarditest ja taimse paljundusmaterjali turustamise direktiivide kohaldamisel saadud kogemustest.

(32) Teatavat tüüpi sordid ei vasta eristatavuse, ühtlikkuse ja püsivuse osas kehtestatud nõuetele. Sellegipoolest on need olulised taimede geneetiliste ressursside säilitamise ja säästva kasutamise seisukohast***, kuna taimede geneetilised ressursid on määrava tähtsusega põllukultuuride geneetilise mitmekesisuse tagamisel ning olulised keskkonnamuutuste ja tulevaste vajadustega kohanemiseks***. Tegemist on sortidega, mida kasvatatakse traditsiooniliselt või mis on kohalikult aretatud konkreetsetes kohalikes oludes ja on nende oludega kohanenud. Eeskätt on nende ühtlikkus väiksem, võttes arvesse ~~suurt~~***piisavat*** üksikute paljundusüksuste vahelist geneetilist ja fenotüüpilist mitmekesisust. Neid sorte nimetatakse säilitussortideks***. On asjakohane tunnistada, et geneetiliste ressursside säilitamine on dünaamiline protsess ja arvesse tuleks võtta ka kohalikele oludele kohandatud uusi aretatud sorte***. Nende sortide tootmise ja turustamisega aidatakse saavutada taimede geneetiliste ressursside toidu ja põllumajanduse tarbeks kasutamise rahvusvahelise lepingu eesmärki soodustada taimede geneetiliste ressursside säilitamist ja säästvat kasutamist toiduks ja põllumajanduse tarbeks ([17]). Lepingu osalisena on liit võtnud kohustuse toetada selle eesmärgi saavutamist. **[ME 9]**

(33) Säilitussortide kõnealuseid eriomadusi arvesse võttes tuleks erandina kehtestatud tootmis- ja turustamisnõuetest lubada toota ja turustada nende sortide taimset paljundusmaterjali leebemate nõuete alusel. See eesmärk on kooskõlas Euroopa rohelise kokkuleppe põhimõtetega ja eelkõige elurikkuse kaitse põhimõttega. Seega on asjakohane lubada, et kõnealune materjal võib vastata asjaomaste liikide standardmaterjali nõuetele. Sellest tulenevalt tuleks säilitussortide taimne paljundusmaterjal märgistada tähisega „Säilitussordid“. Samuti tuleks need sordid registreerida, et võimaldada pädevate asutuste poolset kontrolli ning tagada kasutajate võimalus teha teadlikke valikuid ja ametlike kontrollide tõhusus.

(34) Taimse paljundusmaterjali turustamise direktiivide kohaldamisel saadud kogemused on näidanud, et taimse paljundusmaterjali lõppkasutajad (hobiaednikud jt) on sageli huvitatud mitmekesisema, erinevatele vajadustele vastava taimse paljundusmaterjali kasutamisest ning et neil ei pruugi olla samasuguseid kvaliteedinõudmisi nagu ettevõtjatel. Seega on asjakohane lubada, et erandina teatavatest eeskirjadest tohib taimset paljundusmaterjali lõppkasutajatele turustada, ilma et seejuures oleks vaja täita sordi registreerimise nõudeid ning sertifitseerimisnõudeid või standardmaterjaliga seotud nõudeid. Kõnealune erand on vajalik selleks, et pakkuda tarbijatele suuremat valikut ja täita samal ajal üldisi kvaliteedinõudeid. Peale selle tuleks läbipaistvuse ja parema kontrolli tagamiseks kehtestada nõuded üksnes lõppkasutajatele ette nähtud taimse paljundusmaterjali pakendamise ja märgistamise kohta. Samal põhjusel peaksid ettevõtjad, kes tuginevad lõppkasutajatele turustamisel sellele erandile, teatama kõnealusest tegevusest pädevatele asutustele.

(35) Liidus tegutseb palju ~~geenipankasid,~~ organisatsioone ja võrgustikke, mille eesmärk on ~~säilitada taimede geneetilisi ressursse~~***dünaamiline säilitamine***. Nende tegevuse hõlbustamiseks on asjakohane lubada, et ***nende,*** neile või nende vahel turustatav taimne paljundusmaterjal ei pea vastama kehtestatud tootmis- ja turustamisnõuetele ning võib vastata leebematele eeskirjadele. **[ME 10]**

(36) Põllumajandustootjatel on tavaks vahetada väikestes kogustes seemneid mitterahaliste tehingutena ***või rahalise hüvitise eest***, et tagada dünaamiline ~~seemnemajandus~~***taimse paljundusmaterjali majandamine***. Seepärast on asjakohane näha põllumajandustootjate vahel väikestes kogustes ~~vahetatavate seemnete~~***vahetatava taimse paljundusmaterjali*** puhul ette erand kehtestatud nõuetest ***ning sätestada liidu tasandil maksimumkogused***. Sellist erandit võiks kohaldada juhul, kui ~~vastavad seemned~~***asjaomane taimne paljundusmaterjal*** ei ole sordist, millele on antud sordikaitse kooskõlas nõukogu määrusega (EÜ) nr 2100/94 ([18]). ~~Liikmesriikidel peaks olema~~***Komisjonile tuleks anda õigus võtta kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikliga 290 vastu õigusakte käesoleva määruse täiendamiseks, et sätestada iga liigi puhul vahetada*** lubatud ~~määrata kindlaks, kui suured need väikesed kogused konkreetsete liikide puhul aastas tohivad olla, et seda erandit ei kasutataks ära seemnete turustamist kahjustaval viisil~~***maksimumkogus***. **[ME 11]**

(37) Taimse paljundusmaterjali turustamise direktiivide kohaselt on lubatud teha kehtestatud nõuetest erandeid järgmistesse kategooriatesse kuuluva taimse paljundusmaterjali puhul: veel registreerimata sordid; sordid, mille puhul ei ole veel katseid lõpetatud; seeme, mis ei vasta turul kiirelt kättesaadavaks tehtava seemne suhtes kohaldatavatele nõuetele; veel lõplikult sertifitseerimata seeme; taimne paljundusmaterjal, mis lubatakse ajutises korras, et tulla toime ajutiste tarneraskustega; taimne paljundusmaterjal ajutiste katsete tegemiseks, et leida

([17]) Nõukogu 24. veebruari 2004. aasta otsus 2004/869/EÜ toidu ja põllumajanduse taimede geneetilisi ressursse käsitleva rahvusvahelise lepingu sõlmimise kohta Euroopa Ühenduse nimel (ELT L 378, 23.12.2004, lk 1).

([18]) Nõukogu 27. juuli 1994. aasta määrus (EÜ) nr 2100/94 ühenduse sordikaitse kohta (EÜT L 227, 1.9.1994, lk 1).

paremaid alternatiive kohaldatavate õigusaktide teatavatele sätetele, mis on seotud nõudega, et taimne paljundusmaterjal peab olema registreeritud sordist ning vastama teatavatele identsus- ja kvaliteedinõuetele. Need erandid on olnud ettevõtjatele ja pädevatele asutustele kasulikud ja vajalikud ning ei ole tekitanud probleeme taimse paljundusmaterjali siseturul. Seepärast tuleks need säilitada. Nende erandite puhul tuleks kehtestada tingimused eesmärgiga tagada, et neid ei kuritarvitataks ning et need ei tekitaks kahjulikku mõju taimse paljundusmaterjali siseturule.

(38) Sellise taimse paljundusmaterjali kasutamisel, mis ei kuulu sordi alla käesoleva määruse tähenduses, kuid kuulub teatava botaanilise taksoni taimerühma, mida iseloomustab suur üksikute paljundusüksuste vaheline geneetiline ja fenotüüpiline mitmekesisus (edaspidi „heterogeenne materjal“), võib olla kasutegureid eeskätt mahepõllumajanduslikus tootmises ja vähese sisendiga põllumajanduses, arvestades et see suurendab kultuurtaimede vastupanuvõimet ja liigisisest geneetilist mitmekesisust. Seega peaks heterogeensest materjalist koosnevat taimset paljundusmaterjali***, välja arvatud söödakultuurid,*** olema lubatud toota ja turustada, ilma et täita tuleks sordi registreerimise nõudeid ning muid käesoleva määruse kohaseid tootmis- ja turustamisnõudeid. Kehtestada tuleks konkreetsed nõuded sellise materjali tootmise ja turustamise kohta. **[ME 12]**

(38a) Heterogeenne materjal ei tohiks koosneda GMOst ega Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL)…/… [19] + [uusi genoomikameetodeid käsitlev määrus] määratletud 1. või 2. kategooria UGM-taimest. **[ME 13]**

(39) Taimse paljundusmaterjali tootmisel ja turustamisel liidus tuleb järgida võimalikult kõrgeid standardeid. Seega peaks olema lubatud taimset paljundusmaterjali kolmandatest riikidest importida üksnes juhul, kui nendes riikides kohaldatavate identsus- ja kvaliteedistandardite ja sertifitseerimissüsteemi hindamise tulemusena leitakse, et kõnealune taimne paljundusmaterjal vastab nõuetele, mis on samaväärsed liidus toodetava ja turustatava taimse paljundusmaterjali suhtes kohaldatavate nõuetega. Selline hinnang peaks põhinema kolmanda riigi esitatud teabe ja selle asjaomaste õigusaktide põhjalikul analüüsil. Samuti tuleks lähtuda komisjoni poolt asjaomases kolmandas riigis tehtud auditi rahuldavast tulemusest, kui komisjon on sellist auditit vajalikuks pidanud.

(40) Kehtestada tuleks eeskirjad seoses imporditud taimse paljundusmaterjali märgistamise ja selle kohta esitatava teabega, et tagada selle nõuetekohane identifitseerimine ja jälgitavus, võimaldada kasutajatel teha teadlikke valikuid ja hõlbustada ametlikku kontrolli.

(41) Selleks et tagada läbipaistvus ning taimse paljundusmaterjali tootmise ja turustamise tõhusam kontrollimine, tuleks ettevõtjad registreerida. Selleks et vähendada nende ettevõtjate halduskoormust, tuleks nad registreerida registrites, mille liikmesriigid on loonud vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 2016/2031 ([20]). See on proportsionaalne ka seepärast, et valdav osa taimset paljundusmaterjali tootvatest ja turustavatest ettevõtjatest on selle määruse kohastes ettevõtjate registrites juba registreeritud.

(42) Taimse paljundusmaterjali ***turustamise eesmärgil*** tootmise ja turustamisega tegelevatele ettevõtjatele tuleks kehtestada konkreetsed ***proportsionaalsed*** kohustused, et tagada nende vastutavus, tõhusam ametlik kontroll ja käesoleva määruse nõuetekohane kohaldamine. ***Seejuures tuleks aga arvesse võtta mikroettevõtjate eripärasid ja piiranguid.*** **[ME 14]**

(43) Kogemused on näidanud, et turustatava taimse paljundusmaterjali usaldusväärsus ja kvaliteet võib kannatada, kui kohaldatavatele standarditele mittevastav materjal ei ole jälgitav. Seega on vaja kehtestada terviklik jälgitavussüsteem, mis võimaldab tooteid turult kõrvaldada või edastada teavet taimse paljundusmaterjali kasutajatele või pädevatele asutustele. Sel põhjusel peaks ettevõtjatele olema kohustuslik säilitada teavet ja dokumente ettevõtjate tehtud ja neile tehtud tarnete kohta. Jaemüügi puhul ei ole selline arvestuse pidamine aga asjakohane.

([19]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu... määrus (EL).../… (ELT..., lk...).

\+ ELT: palun sisestada teksti dokumendis (...(COD)) sisalduva määruse number ning esitada joonealuses märkuses kõnealuse määruse number, kuupäev, pealkiri ning ELT ja ELI viide.

([20]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. oktoobri 2016. aasta määrus (EL) 2016/2031, mis käsitleb taimekahjustajatevastaseid kaitsemeetmeid, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EL) nr 228/2013, (EL) nr 652/2014 ja (EL) nr 1143/2014 ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 69/464/EMÜ, 74/647/EMÜ, 93/85/EMÜ, 98/57/EÜ, 2000/29/EÜ, 2006/91/EÜ ja 2007/33/EÜ (ELT L 317, 23.11.2016, lk 4).

(44) On oluline tagada, et üldreeglina oleks käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvate perekondade ja liikide kogu taimne paljundusmaterjal registreeritud sordist ning et see vastaks sordikirjeldusele ja asjaomastele eeskirjadele.

(45) Sordid tuleks registreerida riiklikus sordiregistris, et tagada kasutajatele võimalus teha teadlikke valikuid ja tõhustada ametlikku kontrolli.

(46) Riiklikusse sordiregistrisse tuleks kanda kaht tüüpi sordid: sordid, mis on registreeritud ametliku kirjelduse alusel, kui need vastavad eristatavuse, ühtlikkuse ja püsivuse nõuetele, ning sordid, mis on registreeritud ametlikult tunnustatud kirjelduse alusel, kui tegemist on säilitussortidega. Nende kahe erineva kirjelduse olemasolu on vajalik selleks, et kaht sordikategooriat eristada – esimene põhineb eristatavuse, ühtlikkuse ja püsivuse katsete tulemustel ning teine sordi kasutamist käsitlevatel varasematel andmetel ja praktilistel kogemustel. Lisaks võib selline lähenemisviis anda vajalikku teavet sortide omaduste ja sordiehtsuse kohta.

(47) Pädevad asutused peaksid teatama registreeritud sortidest ELi sordiportaali kaudu ka liidu sordiregistrile, et tagada ülevaade kõigist sortidest, mida on lubatud liidus turustada.

(48) Herbitsiiditolerantsed sordid on sordid, mis on tahtlikult aretatud herbitsiidide suhtes tolerantseks, et neid oleks võimalik kasvatada kõnealuseid herbitsiide kasutades. Ilma sobivate kasvatustingimusteta võib see põhjustada nende herbitsiidide suhtes resistentse umbrohu teket, kõnealuste resistentsusgeenide levikut keskkonnas või vajadust suurendada kasutatavaid herbitsiidikoguseid. Kuna käesoleva määruse eesmärk on aidata suurendada põllumajandustootmise kestlikkust, peaks sortide registreerimise eest vastutavatel liikmesriikide pädevatel asutustel ***ja nendel liikmesriikidel, kus sorte kasvatada kavatsetakse,*** olema võimalik ette näha, et kõnealuste sortide kasvatamiseks nende territooriumil tuleb tagada sobivad kasvatustingimused, et sellist soovimatut mõju vältida. Kui sortidel on peale herbitsiiditolerantsuse muid eriomadusi, millel võib olla soovimatu põllumajanduslik mõju, tuleks sellise põllumajandusliku mõjuga tegelemiseks samuti nõuda konkreetseid kasvatustingimusi. Kõnealustes tingimustes tuleks neid sorte kasvatada olenemata otstarbest, sealhulgas toidu, sööda ja muude toodete saamiseks ning mitte üksnes taimse paljundusmaterjali tootmiseks ja turustamiseks. See on vajalik, et aidata saavutada käesoleva määruse eesmärk soodustada kestlikku põllumajandustootmist laiemalt kui üksnes taimse paljundusmaterjali tootmise ja turustamise etapis. **[ME 15]**

(49) Selleks et suurendada põllumajandustootmise kestlikkust ning aidata täita majanduslikke, keskkonnaalaseid ja laiemaid ühiskondlikke vajadusi, peaks ~~kõigi perekondade või liikide~~ uutel sortidel olema konkreetsetes ***agronoomilistes, kasutus- ja keskkonnaalastes*** aspektides teatav kasutegur võrreldes samade perekondade või liikide teiste sortidega, mis on registreeritud samas riiklikus sordiregistris. Nende aspektide hulgas on saagikus, sh saagikuse püsivus ja saagikus vähese sisendiga tingimustes; biootilise stressi (sh nematoodidest, seentest, bakteritest, viirustest, putukatest ja muudest taimekahjustajatest põhjustatud taimehaigused) taluvus / vastupidavus biootilise stressile; abiootilise stressi (sh kliimamuutuste tingimustega kohanemine) taluvus / vastupidavus abiootilisele stressile; loodusvarade, nt vee ja toitainete tõhusam kasutamine; väiksem väliste sisendite, nt taimekaitsevahendite ja väetiste vajadus; omadused, mis suurendavad ***kasvatamise, saagikoristuse,*** ladustamise, töötlemise ~~ja,~~ jaotamise ***ja kasutamise*** kestlikkust; kvaliteedi- või toiteomadused (kestlikkusepõhine viljelus- ja kasutusväärtus) ***või töötlemise seisukohast olulised omadused***. Selleks et teha otsuseid sortide registreerimise kohta ja pakkuda piisavalt paindlikkust parimate omadustega sortide registreerimiseks, tuleks neid aspekte kaaluda konkreetse sordi puhul tervikuna. ***Kuna kõnealuste katsete tegemine eeldab märkimisväärseid ressursse ja ettevalmistust, tuleks I lisa B ja C osas loetletud liikide puhul katsete tegemisel lähtuda vabatahtlikkuse põhimõttest.*** **[ME 16]**

(50) Võttes arvesse, et mahepõllumajanduslikuks tootmiseks sobivaid mahepõllumajanduslikke sorte määruse (EL) 2018/848 artiklis 3 määratletud tähenduses iseloomustab suur üksikute paljundusüksuste vaheline geneetiline ja fenotüüpiline mitmekesisus, on asjakohane lähtuda nende registreerimisel kohandatud eristatavus-, ühtlikkus- ja püsivusnõuetest, eeskätt ühtlikkuse puhul. Selleks et need sordid oleksid paremini kohanenud mahepõllumajandusliku tootmise konkreetsete vajadustega, tuleks nende kestlikkusepõhist viljelus- ja kasutusväärtust kontrollida mahepõllumajanduslikes tingimustes.

(51) Selleks et tagada tõhusus ja vähendada halduskoormust, tuleks sorte, millele on antud sordikaitse määruse (EÜ) nr 2100/94 artikli 62 või liikmesriigi õigusaktide alusel, käsitada eristatava, ühtliku ja püsivana ning käesoleva määruse kohaselt sobivat sordinime omavana.

(52) Selleks et tagada õiguskindlus taotlejatele ja pädevatele asutustele ning võrdsed võimalused kõigile taotlejatele, tuleks täpselt kindlaks määrata sordi registreerimise menetlus. Sel põhjusel tuleks kehtestada eeskirjad järgmise kohta: taotluste esitamine, sisu, hindamine ja taotluste esitamise kuupäev, registreerimiskatsed, pädeva asutuse valduste ja töökorralduse audit, täiendavad normid registreerimiskatsete kohta, konfidentsiaalsus, esialgne registreerimiskatsete aruanne ja esialgne ametlik kirjeldus, registreerimiskatsete aruanne ja lõplik ametlik kirjeldus, sordinime hindamine ja otsus selle kohta, kas sort registreeritakse riiklikus sordiregistris.

(53) Selleks et tagada tõhusus ning vähendada pädevate asutuste ja taotlejate halduskoormust, peaksid pädevad asutused kandma oma riiklikesse sordiregistritesse kõik sordid, mis on enne käesoleva määruse jõustumist ametlikult heaks kiidetud või registreeritud sordilehtedes, -nimekirjades või -registrites, mis on vastavas liikmesriigis loodud direktiivide 2002/53/EÜ, 2002/55/EÜ, 2008/90/EÜ ja 68/193/EMÜ alusel. Kuna neid sorte juba turustatakse liidus ning põllumajandustootjad ja teised ettevõtjad kasutavad neid, ei tohiks nende puhul nõuda uut registreerimis-menetlust.

(54) Kehtestada tuleks eeskirjad sortide registreerimiskatsete kohta, mille eesmärk on teha kindlaks, kas need on eristatavad, ühtlikud ja püsivad. Võttes arvesse nende katsete olulisust sordiaretussektorile ning asjaolu, et selle tulemusena koostatakse ametlik kirjeldus, peaksid registreerimiskatseid tegema üksnes pädevad asutused.

(55) Sellegipoolest peaks olema võimalus teha sordi küllaldase kestlikkusepõhise viljelus- ja kasutusväärtuse kontrollimiseks registreerimiskatsed taotleja valdustes pädeva asutuse ametliku järelevalve all. See on vajalik selleks, et vähendada halduskoormust, tagada katserajatiste olemasolu ja vähendada pädevate asutuste kulusid. Pädev asutus peaks aga vastutama katsetamise korra eest. Peale selle on sordiaretuses osalevad ettevõtjad pädevate asutustega tehtud koostöö põhjal näidanud, et on selliste katsete tegemiseks kvalifitseeritud, sest neil on olemas vastav oskusteave, teadmised ja sobivad ressursid.

(56) Selleks et tagada eristatavuse, ühtlikkuse ja püsivuse kontrollimise usaldatavus ja hea kvaliteet, peaks Ühenduse Sordiamet auditeerima pädevate asutuste valdusi, kus neid kontrolle tehakse. Taotlejate valdusi, kus kontrollitakse sordi küllaldast kestlikkusepõhist viljelus- ja kasutusväärtust ametliku järelevalve all, peaksid auditeerima asjaomased pädevad asutused, et tagada kohaldatavate nõuete täitmine.

(57) Sorti tuleks registris hoida kümme aastat, et soodustada aretussektoris innovatsiooni ning kõrvaldada turult vanad sordid ja asendada need uutega. Vilja- ja viinapuude perekondade või liikide sortide ***ning säilitussortide*** puhul peaks see tähtaeg olema 30 aastat, võttes arvesse, et nende perekondade ja liikide puhul kulub tootmistsükli läbimiseks kauem aega. **[ME 18]**

(58) Huvitatud isiku taotluse korral tuleks sordi registris hoidmise tähtaega pikendada, et teatavate sortide turustamist saaks jätkata, kui see on osutunud vajalikuks ja need endiselt vastavad kohaldatavatele nõuetele.

(59) Kehtestada tuleks eeskirjad sordi säilitamise kohta kooskõlas tunnustatud tavadega. See on vajalik, et sordi registris hoidmise tähtaja jooksul säiliks sordiehtsus, mida on võimalik tagada üksnes juhul, kui taotleja või muu isik, kellest taotleja on pädevale asutusele teatanud, tegeleb sordi säilitamisega vastavalt konkreetsetele nõuetele ja pädeva asutuse ametliku kontrolli all.

(60) Kehtestada tuleks eeskirjad riiklike sordiregistrite ja liidu sordiregistri sisu ning registreeritud sortide proovide säilitamise kohta (ametlik või standardproov), mis kujutavad endast sordi n-ö reaalajas kirjeldust. See on oluline, et tagada juurdepääs vajalikule teabele sordi kohta, selle identifitseerimine registris hoidmise tähtaja jooksul ja standardproovide olemasolu eel- ja järelkontrolli põldkatseteks taimse paljundusmaterjali sertifitseerimise raames.

(61) Taimse paljundusmaterjali turustamise direktiivid tuleks kehtetuks tunnistada, sest need asendatakse käesoleva määrusega. Sellest tulenevalt tuleks muuta määrust (EL) 2016/2031, et kustutada viited nendele direktiividele ning tagada, et reguleeritud mittekarantiinseid taimekahjustajaid reguleeritaks eranditult selle määrusega.

(62) Muuta tuleks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2017/625, ([21]) et lisada selle kohaldamisalasse taimse paljundusmaterjali tootmine ja turustamine kooskõlas käesoleva määrusega. See on oluline selleks, et tagada ühtne lähenemisviis kogu taimekasvatuse ja toiduainete tarneahela ametlikule kontrollile, arvestades et määrus (EL) 2017/625 kehtib ka määruse (EL) 2016/2031 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/848 ([22]) kohaldamisala suhtes.

(63) Seda silmas pidades peaks komisjonil olema õigus võtta vastu erieeskirju ametliku kontrolli ja meetmete kohta, mida pädevad asutused võtavad taimse paljundusmaterjali puhul, eeskätt õigus kehtestada eeskirjad, mis käsitlevad taimse paljundusmaterjali ametlikku kontrolli liidu eeskirjadele vastavuse kontrollimiseks, taimse paljundusmaterjali importimist liitu ja liidus turustamist ning ettevõtjate tegevust taimse paljundusmaterjali tootmise ajal.

~~(64) Muuta tuleks määrust (EL) 2018/848, et viia taimse paljundusmaterjali ja heterogeense materjali mõistete määratlused vastavusse käesolevas määruses sätestatud määratlustega. Peale selle tuleks määruse (EL) 2018/848 kohaldamisalast välja jätta komisjoni õigus võtta vastu mahepõllumajanduslikust heterogeensest materjalist koosneva taimse paljundusmaterjali turustamist käsitlevaid erisätteid, sest kõik taimse paljundusmaterjali tootmise ja turustamisega seotud eeskirjad tuleks õiguskindluse huvides sätestada käesolevas määruses.~~ **[ME 19]**

(65) Selleks et kohandada käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvate taimse paljundusmaterjali perekondade ja liikide loetelu vastavalt arengusuundumustele, mis on seotud tootmispinna ja -väärtuse suuruse, toidu/söödaga kindlustatuse ning nende liikmesriikide arvuga, kus kasvatamine toimub, tuleks komisjonile anda õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290, et kõnealust loetelu muuta.

(66) Selleks et kohandada taimse paljundusmaterjali tootmise ja turustamise eeskirju teaduse ja tehnika arenguga ning kohaldatavate rahvusvaheliste standarditega, tuleks komisjonile anda õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu õigusakte, et muuta käesoleva määruse nõudeid supereliit-, eliit-, sertifitseeritud ja standardmaterjali ja -seemnete tootmise ja turustamise kohta.

(67) Selleks et kohandada heterogeensest materjalist koosneva taimse paljundusmaterjali tootmise ja turustamise eeskirju teaduse ja tehnika arenguga ning võtta arvesse käesoleva määruse eeskirjade kohaldamisel saadud kogemusi, tuleks komisjonile anda õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu õigusakte, et muuta heterogeense materjali tootmise ja turustamise nõudeid.

(68) Selleks et kohandada sordiregistrite sisu tehnika arenguga ja võtta arvesse sortide registreerimisega seoses saadud kogemusi, tuleks komisjonile anda õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu õigusakte, et muuta kõnealust sisu käsitlevaid nõudeid.

(69) Selleks et kohandada sortide kasvatamist tehniliste ja teaduslike teadmiste arenguga, tuleks komisjonile anda õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu õigusakte selliste sortide kasvatustingimuste vastuvõtmiseks, mis on herbitsiiditolerantsed või millel on muud omadused, mis võivad tekitada soovimatut põllumajanduslikku mõju. Nende tingimuste hulgas peaksid olema põldudel võetavad meetmed (nt külvikord), seiremeetmed ning nõue, et liikmesriigid peavad nendest meetmetest teatama komisjonile ja teistele liikmesriikidele, et ettevõtjad peavad esitama pädevatele asutustele aruandeid nende meetmete kohaldamise kohta ning et need tingimused peavad olema märgitud riiklikes sordiregistrites.

([21]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2017. aasta määrus (EL) 2017/625, mis käsitleb ametlikku kontrolli ja muid ametlikke toiminguid, mida tehakse eesmärgiga tagada toidu- ja söödaalaste õigusnormide ning loomatervise ja loomade heaolu, taimetervise- ja taimekaitsevahendite alaste õigusnormide kohaldamine, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EÜ) nr 999/2001, (EÜ) nr 396/2005, (EÜ) nr 1069/2009, (EÜ) nr 1107/2009, (EL) nr 1151/2012, (EL) nr 652/2014, (EL) 2016/429 ja (EL) 2016/2031, nõukogu määruseid (EÜ) nr 1/2005 ja (EÜ) nr 1099/2009 ning nõukogu direktiive 98/58/EÜ, 1999/74/EÜ, 2007/43/EÜ, 2008/119/EÜ ja 2008/120/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused (EÜ) nr 854/2004 ja (EÜ) nr 882/2004, nõukogu direktiivid 89/608/EMÜ, 89/662/EMÜ, 90/425/EMÜ, 91/496/EMÜ, 96/23/EÜ, 96/93/EÜ ja 97/78/EÜ ja nõukogu otsus 92/438/EMÜ (ametliku kontrolli määrus) (ELT L 95, 7.4.2017, lk 1).

([22]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta määrus (EL) 2018/848, mis käsitleb mahepõllumajanduslikku tootmist ja mahepõllumajanduslike toodete märgistamist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 834/2007 (ELT L 150, 14.6.2018, lk 1).

(70) Selleks et kohandada kestlikkusepõhise viljelus- ja kasutusväärtuse katsetamist ja nõudeid tehnika ja teaduse ning rahvusvaheliste standardite võimaliku arenguga, tuleks komisjonile anda õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu õigusakte, et täiendada käesolevat määrust teatavate elementidega. Nende elementide hulgas on vajalikud meetodid tootmiskatsete tegemiseks, et hinnata ja võtta vastu täiendavaid nõudeid teatavate perekondade või liikide kestlikkusepõhise viljelus- ja kasutusväärtuse osas.

(71) Selleks et kohandada sordinime käsitlevaid eeskirju teaduse ja tehnika arenguga ning võtta arvesse nende eeskirjade kohaldamisel saadud kogemusi, tuleks komisjonile anda õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu õigusakte, et täiendada käesolevat määrust ja kehtestada konkreetsed sordinimede sobivuse kriteeriumid.

(72) Selleks et kohandada käesoleva määruse sätteid sortide registreerimiskatsete kohta tehnika ja teaduse arenguga ning pädevate asutuste ja ettevõtjate praktiliste vajadustega ning võtta arvesse vastavate eeskirjade kohaldamisel saadud kogemusi, tuleks komisjonile anda õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu õigusakte, et täiendada käesolevat määrust ja kehtestada eeskirjad ettevõtjate selliste valduste auditeerimise kohta, kus tehakse registreerimiskatseid eesmärgiga kontrollida, kas sordi kestlikkusepõhine viljelus- ja kasutusväärtus on küllaldane.

(73) Selleks et kohandada käesoleva määruse sätteid, mis käsitlevad kestliku viljeluse ja kasutuse kontrollimist, teaduse ja tehnika arenguga ning liidu võimalike uute kestlikku põllumajandust käsitlevate poliitikapõhimõtete või eeskirjadega, tuleks komisjonile anda õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu õigusakte, et täiendada käesolevat määrust ning kehtestada kõnealuse kontrollimise miinimumnõuded, kontrollitavate omaduste hindamise meetodid ning kontrollitulemuste hindamise, nendest teatamise ja kontrollitavate omaduste muutmise normid.

(74) On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohased konsultatsioonid, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid toimuksid kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes ([23]) sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.

(75) Selleks et tagada ühetaolised tingimused käesoleva määruse rakendamiseks, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011 ([24]).

(76) Selleks et tagada ühetaolised tingimused käesoleva määruse rakendamiseks ning parandada ettevõtjate tulemuslikkust ning nende toodetava ja turustatava taimse paljundusmaterjali identsust ja kvaliteeti, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused, et määrata kindlaks auditite, koolituse, hindamise, kontrolli, proovide võtmise ja katsetamise nõuded konkreetsete perekondade või liikide puhul, et pädevad asutused saaksid teha ametlikku järelevalvet ettevõtjate üle.

(77) Selleks et tagada ühetaolised tingimused käesoleva määruse rakendamiseks taimse paljundusmaterjali käitlemise ja turustamise puhul ning kohandada vastavaid eeskirju käesoleva määruse sätete kohaldamisel saadud kogemuste põhjal, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused, et võtta kõigi või teatavate liikide taimse paljundusmaterjali puhul vastu partiide ühendamist või jagamist käsitlevad erinõuded, mis on seotud taimse paljundusmaterjali partiide päritolu, nende identifitseerimise, vastavat toimingut käsitlevate andmete ning märgistamisega pärast taimse paljundusmaterjali partiide ühendamist või jagamist.

(78) Selleks et tagada ühetaolised tingimused käesoleva määruse rakendamiseks, võtta arvesse selle sätete kohaldamisel saadud praktilisi kogemusi ning parandada turustatava taimse paljundusmaterjali terviklikkust, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused, et võtta vastu erinõuded konkreetset liiki taimse paljundusmaterjali pakendite, kimpude ja konteinerite pitseerimise, sulgemise, suuruse ja kuju kohta.

([23]) ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

([24]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes, ELT L 55, 28.2.2011, lk 13–18.

(79) Selleks et tagada ühetaolised tingimused käesoleva määruse rakendamiseks, eelkõige seoses etikettide loetavuse, äratuntavuse ja kulumiskindlusega, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused, et võtta vastu erisätted ametlike etikettide ning teatavate erandite ja konkreetset tüüpi taimse paljundusmaterjali korral kasutatavate etikettide kohta ning määrata kindlaks nende etikettide sisu, suurus, värv ja kuju asjaomaste taimse paljundusmaterjali kategooriate või tüüpide puhul.

(80) Selleks et tagada ühetaolised tingimused käesoleva määruse rakendamiseks ja võtta arvesse vastavate eeskirjade kohaldamisel saadud kogemusi, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused, et võtta vastu erisätted seemnesegude kohta.

(81) Selleks et tagada ühetaolised tingimused käesoleva määruse rakendamiseks taimse paljundusmaterjali jaemüügi puhul ning muuta taimse paljundusmaterjali turustamine võimalikult praktiliseks ja igale liigile sobivaks, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused, et võtta vastu eeskirjad seemnete väikepakendite ning muu lõppkasutajatele turustatava taimse paljundusmaterjali pakendite ja kimpude suuruse, kuju, pitseerimise ja käitlemise nõuete kohta.

(82) Selleks et tagada ühetaolised tingimused käesoleva määruse rakendamiseks ja tulla toime taimse paljundusmaterjali kiireloomuliste tarneraskustega, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused, et anda taimse paljundusmaterjali ajutiste tarneraskuste korral maksimaalselt üheks aastaks luba supereliit-, eliit- või sertifitseeritud materjali või seemne kategooriasse kuuluva taimse paljundusmaterjali turustamiseks leebemate nõuete alusel või sorti kuulumise nõudest kõrvalekaldumiseks, ning et see luba kehtetuks tunnistada ja seda muuta.

(83) Selleks et tagada ühetaolised tingimused käesoleva määruse rakendamiseks ning pakkuda liikmesriikidele teatavat paindlikkust võtta vastu siseriiklikke meetmeid, mis on kohandatud nende agroklimaatilistele tingimustele ja vastavad rangematele kvaliteedistandarditele, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused, et lubada liikmesriikidel võtta vastu rangemad taimse paljundusmaterjali tootmise ja turustamise nõuded liikmesriigi kogu territooriumil või osal sellest, ning seoses selliste taimse paljundusmaterjali turustamise direktiivide alusel võetud meetmete kehtetuks tunnistamise või muutmisega.

(84) Selleks et tagada ühetaolised tingimused käesoleva määruse rakendamiseks ning kiire reageerimine ootamatutele riskidele, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused, et võtta erakorralisi meetmeid juhul, kui taimse paljundusmaterjali tootmine või turustamine ohustab tõenäoliselt tõsiselt inimeste, loomade või taimede tervist, keskkonda või muude liikide kasvatamist ning seda riski ei ole võimalik piisaval määral vähendada asjaomase liikmesriigi võetavate meetmete abil, ning seoses liikmesriigi võetud sellise meetme kehtetuks tunnistamise või muutmisega.

(85) ~~Selleks et tagada ühetaolised tingimused~~***Komisjonile tuleks anda õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu õigusakte*** käesoleva määruse ~~rakendamiseks, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused, et otsustada~~***täiendamiseks erinormidega, mis käsitlevad*** ajutiste katsete ~~korraldamise üle~~***korraldamist*** eesmärgiga leida paremaid alternatiive seoses käesoleva määruse kohaldamisala ja teatavate sätetega. **[ME 20]**

(86) Selleks et tagada ühetaolised tingimused käesoleva määruse rakendamiseks taimse paljundusmaterjali impordi puhul ning tagada kolmanda riigi nõuete vastavus liidu samaväärsetele nõuetele, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused, et määrata kindlaks, kas teatavatesse perekondadesse, liikidesse või kategooriatesse kuuluv kolmandas riigis või kolmanda riigi konkreetsetes piirkondades toodetud taimne paljundusmaterjal vastab impordi otstarbel nõuetele, mis on samaväärsed liidus toodetava ja turustatava taimse paljundusmaterjali suhtes kohaldatavate nõuetega.

(87) Selleks et tagada ühetaolised tingimused käesoleva määruse rakendamiseks ning registreeritud sortide asjakohane säilitamine ka kolmandates riikides, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused, et tunnustada, et kolmandas riigis tehtav sordi säilitamise kontroll annab samad tagatised kui liidus tehtav kontroll.

(88) Selleks et tagada ühetaolised tingimused käesoleva määruse rakendamiseks ning kohandada selle sätteid Rahvusvahelise Uute Taimesortide Kaitse Liidu kohaldatavate protokollide või Ühenduse Sordiameti kehtestatud protokollide muudatustega ning asjaomase tehnika ja teaduse arenguga, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused, et võtta vastu eristatavuse, ühtlikkuse ja püsivuse erinõuded konkreetsete perekondade või liikide sortide puhul.

(89) Selleks et tagada ühetaolised tingimused käesoleva määruse rakendamiseks, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused, et võtta vastu erieeskirjad taimse paljundusmaterjali ametlikeks järelkontrollideks kasutatava registreeritud sortide standardproovi suuruse kohta ning eeskirjad proovide uuendamise ja nende esitamise kohta teistele liikmesriikidele.

(90) Kuna käesoleva määruse eesmärki, milleks on tagada ühtlustatud lähenemisviis taimse paljundusmaterjali tootmisele ja turustamisele, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab seda eesmärgi mõju, keerukuse ja rahvusvahelise olemuse tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale. Sellest lähtuvalt kehtestatakse sellega vajaduspõhiselt erandid või konkreetsed nõuded teatavat tüüpi taimse paljundusmaterjali ja ettevõtjate puhul.

(91) Käesolevat määrust tuleks kohaldada kolme aasta möödumisel määruse jõustumisest, et võimaldada pädevatel asutustel ja ettevõtjatel selle sätetega kohaneda ning anda piisavalt aega asjaomaste delegeeritud õigusaktide ja rakendusaktide vastuvõtmiseks. Eeskirju, mis käsitlevad küllaldast väärtust köögivilja- ja viljapuusortide kestlikuks viljeluseks ja kasutuseks, tuleks aga kohaldada viie aasta möödumisel määruse jõustumisest. See lisaaeg on vajalik selleks, et pädevad asutused ja ettevõtjad saaksid teha vajalikud ettevalmistused ja teostada esimesed põldkatsed nendele uutele eeskirjadele vastavatel põldudel,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Reguleerimisese

Käesolevas määruses sätestatakse eeskirjad taimse paljundusmaterjali ***turustamise eesmärgil*** tootmise ja turustamise kohta liidus, eelkõige eeskirjad, mis käsitlevad taimse paljundusmaterjali tootmist põllul ja muudes kohtades, materjali kategooriaid, identsus- ja kvaliteedinõudeid, sertifitseerimist, märgistamist, pakendamist, importi, ettevõtjaid ja sortide registreerimist. **[ME 21]**

Samuti sätestatakse käesolevas määruses eeskirjad, mis käsitlevad teatavate selliste sortide kasvatustingimusi, ***mis on herbitsiiditolerantsed või*** millel võib olla soovimatu põllumajanduslik mõju, sealhulgas kasvatamisel muuks otstarbeks kui taimse paljundusmaterjali tootmine ja turustamine ning toidu, sööda ja muude toodete tootmiseks. **[ME 22]**

Artikkel 2

Kohaldamisala ja eesmärgid

1. Käesolevat määrust kohaldatakse I lisa A–E osas asjaomaste kasutusalade kaupa loetletud perekondade ja liikide suhtes.

Selle nõuded käsitlevad vastavalt kõiki taimse paljundusmaterjali tüüpe, ainult seemneid või ainult muud materjali kui seemned.

Taimse paljundusmaterjali tootmist ***ja importi*** käsitlevaid nõudeid kohaldatakse üksnes ***liidus*** turustamise eesmärgil ***toimuva*** tootmise suhtes. **[ME 23]**

2. Käesoleva määruse eesmärgid on järgmised:

a) tagada taimse paljundusmaterjali kvaliteet***, ohutus*** ja mitmekesine valik ning selle kättesaadavus ettevõtjatele***, põllumajandustootjatele*** ja lõppkasutajatele; **[ME 24]**

b) tagada ettevõtjatele kogu liidus ~~võrdsed~~***õiglased*** konkurentsitingimused ning taimse paljundusmaterjali siseturu toimimine; **[ME 25]**

c) toetada innovatsiooni liidu taimse paljundusmaterjali sektoris ja suurendada selle konkurentsivõimet;

d) edendada taimede geneetiliste ressursside ***dünaamilist*** säilitamist ja säästvat kasutamist ning bioloogilist mitmekesisust põllumajanduses; **[ME 26]**

e) aidata kaasa kestlikule põllumajandustootmisele, võttes arvesse praegusi ja prognoositud tulevasi ~~kliimatinginu-si~~***kliima- ja pinnasetingimusi***; **[ME 27]**

f) tagada toiduga ~~kindlustatust~~***kindlustatus ja toidualane sõltumatus***. **[ME 28]**

3. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 75 vastu delegeeritud õigusakte, millega muudetakse I lisa, et kohandada seda ***lisa*** teaduse ja tehnika arenguga ning vastavalt perekondade ja liikide tootmise ja turustamisega seotud majanduslikele andmetele; sel otstarbel lisatakse lisas esitatud loetellu perekondi ja liike või kustutatakse need loetelust. **[ME 29]**

Esimeses lõigus osutatud delegeeritud ~~õigusaktiga~~***õigusaktidega*** lisatakse I lisas esitatud loetellu perekondi või liike juhul, kui need vastavad vähemalt kahele alljärgnevale kriteeriumile: **[ME 30]**

a) need esindavad liidus taimse paljundusmaterjali märkimisväärset tootmispinda ja suurt turustatud taimse paljundusmaterjali väärtust;

b) need on võrreldes muude, selles lisas loetlemata perekondade ja liikidega olulise tähtsusega toidu ja söödaga kindlustatuse tagamisel liidus ning

c) neid turustatakse vähemalt kahes liikmesriigis;

ca) need on olulised keskkonnasäästlikkuse seisukohast. **[ME 31]**

Esimeses lõigus osutatud delegeeritud õigusaktiga kustutatakse perekonnad või liigid I lisas esitatud loetelust juhul, kui need ei vasta enam vähemalt kahele teises lõigus sätestatud kriteeriumile.

4. Käesolevat määrust ei kohaldata järgmise suhtes:

a) dekoratiivtaimede paljundusmaterjal direktiivi 98/56/EMÜ artiklis 2 määratletud tähenduses ***ning käesoleva määruse I lisas loetletud ja üksnes dekoratiivsel otstarbel kasutatavate perekondade või liikide paljundusmaterjal***; **[ME 32]**

b) kultiveerimismaterjal Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL).../… ([25]) ([26]) artiklis 3 määratletud tähenduses ***ning käesoleva määruse I lisas loetletud ja üksnes metsanduses kasutatavate perekondade või liikide paljundusmaterjal***; **[ME 33]**

c) ***üksnes*** kolmandatesse riikidesse eksportimiseks toodetud taimne paljundusmaterjal; **[ME 34]**

d) taimne paljundusmaterjal, mille lõppkasutaja müüb või annab muul viisil üle (tasuta või mitte) teisele lõppkasutajale isiklikuks tarbeks ja väljaspool kaubandustegevust;

e) taimne paljundusmaterjal, mida ~~kasutatakse üksnes~~***müüakse või antakse üle mis tahes viisil, kas tasuta või tasu eest,*** ametlikeks katseteks, aretuseks, kontrollideks, näitusteks või teaduslikel eesmärkidel***, sealhulgas põllumajandusettevõtetes tehtavateks uuringuteks ja geenipankade tegevuseks***; **[ME 35]**

ea) taimne paljundusmaterjal, mida artiklis 29 osutatud, säilitamisele spetsialiseerunud organisatsioonid ja võrgustikud toodavad ja turustavad dünaamilise säilitamise eesmärgil VIIa lisas määratletud väikestes kogustes kas tasuta või tasu eest; **[ME 353]**

eb) taimne paljundusmaterjal, mida põllumajandustootjad toodavad oma tarbeks. **[ME 37]**

([25]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL)..../… (ELT …, lk …).
([26]) Väljaannete talitus: palun teksti sisestada määruse number dokumendist (… (COD)) ning joonealusesse märkusesse kõnealuse määruse number, kuupäev, pealkiri ja ELT avaldamisviide.

Artikkel 3

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

1) „taimne paljundusmaterjal“ – määruse (EL) 2016/2031 artikli 2 punktis 1 määratletud taimed, mis suudavad toota terveid taimi ja on selleks ette nähtud;

2) „ettevõtja“ – füüsiline või juriidiline isik, kes tegeleb liidus seoses taimse paljundusmaterjaliga kutsealaselt ühe või mitme järgmise tegevusega***, mis on seotud taimse paljundusmaterjali kaubandusliku kasutamisega***: **[ME 38]**

   a) tootmine;

   b) turustamine;

   c) sortide säilitamine ***või paljundamine***; **[ME 39]**

   d) identsuse ja kvaliteediga seotud teenuste osutamine;

   e) säilitamine, ladustamine, kuivatamine, käitlemine, töötlemine, pakendamine, pitseerimine, märgistamine, proovide võtmine või katsetamine;

3) „turustamine“ – ettevõtja järgmised ***kaubanduslikud*** toimingud: müük, valdamine~~, tasuta üleandmine~~ või müügiks pakkumine***, sealhulgas internetimüük,*** või mis tahes muul viisil üleandmine või jaotamine või liitu importimine***, mille eesmärk on taimse paljundusmaterjali kaubanduslik kasutamine***; **[ME 40]**

4) „sort“ – sort määruse (EÜ) nr 2100/94 artikli 5 lõikes 2 määratletud tähenduses;

5) „kloon“ –

   a) üksikjärglane, mis on algselt saadud teise üksiktaime vegetatiivsel paljundamisel ja jääb selle taimega geneetiliselt identseks***; või***

   b) ***üksiktaime geneetiliselt identne vegetatiivselt paljundatud järglane;*** **[ME 41]**

6) „valitud kloon“ – kloon, mis on valitud teatavate sordisiseste fenotüüpiliste eriomaduste ja fütosanitaarse seisundi põhjal, mis annavad valitud kloonile paremad näitajad, ning mis vastab selle ~~sordi~~***viina- ja viljapuusordi*** kirjeldusele, ***kus on aset leidnud sordisisene varieeruvus ja*** millesse ~~see kuulub, ja kui~~ valitud kloon ~~on sordita, vastab selle liigi kirjeldusele, millesse see~~ kuulub; **[ME 42]**

7) „polüklonaalne taimne paljundusmaterjal“ – ~~rühm, mis koosneb erinevatest genotüüpidest~~***paljundusmaterjal, mis on*** saadud ~~mitmest erinevast üksikjärglasest, millest igaüks vastab selle~~***kvantitatiivsete geneetiliste vahendite abil geneetiliste eeliste prognoosist lähtuval selekteerimisel vähemalt seitsmest genotüübist koosnevast rühmast konkreetse vana*** sordi ~~kirjeldusele, millesse see kuulub~~***samast katsepopulatsioonist, mis sisaldab suuremat osa sordisisesest mitmekesisusest***; **[ME 43]**

~~8) „mitme klooni segu“ – segu valitud kloonidest, mis on vastavalt vajadusele samast sordist või liigist, kusjuures iga kloon on saadud sõltumatu selektsiooni teel;~~ **[ME 44]**

9) „pädev asutus“ – liikmesriigi kesk- või piirkondlik asutus või, kui see on kohaldatav, kolmanda riigi vastav asutus, mis vastutab taimse paljundusmaterjali tootmise ja turustamisega seotud ametlike kontrollide, registreerimise, sertifitseerimise ja muude ametlike toimingute korraldamise eest, või mis tahes muu asutus, millele on kooskõlas liidu õigusega antud vastav pädevus;

10) „ametlik kirjeldus“ – pädeva asutuse koostatud kirjeldus, milles on loetletud sordi asjaomased tunnused ja mis teeb sordi identifitseeritavaks eristatavuse, ühtlikkuse ja püsivuse kontrollimise alusel;

11) „ametlikult tunnustatud kirjeldus“ – säilitussordi kirjalik kirjeldus, mida on tunnustanud pädev asutus, milles on loetletud sordi eriomased tunnused ja mis on koostatud muul viisil kui eristatavuse, ühtlikkuse ja püsivuse kontrollimise teel;

12) „sordi säilitamine“ – sordipuhtuse ja -ehtsuse alalhoidmiseks võetavad meetmed, mille eesmärk on tagada, et ~~sort vastab~~***sorditunnused vastavad*** pärast järjestikuseid paljundustsükleid endiselt sordikirjeldusele; **[ME 45]**

13) „seemned“ – seemned botaanilises tähenduses;

14) „supereliitseeme“ – eliitseemne põlvkonnale eelneva põlvkonna seeme, mis on ette nähtud eliit- või sertifitseeritud seemne tootmiseks ja sertifitseerimiseks ning mis on ametliku sertifitseerimise või ametliku järelevalve all tehtud sertifitseerimise teel tunnistatud vastavaks II lisa A ***ja D*** osas sätestatud asjaomastele tingimustele; **[ME 46]**

15) „eliitseeme“ – supereliitseemnest või eelnevate põlvkondade eliitseemnest toodetud seeme, mis on ette nähtud järgnevate põlvkondade eliitseemne või sertifitseeritud seemne tootmiseks ning mis on ametliku sertifitseerimise või ametliku järelevalve all tehtud sertifitseerimise teel tunnistatud vastavaks II lisa A ***ja D*** osas sätestatud asjaomastele tingimustele; **[ME 47]**

16) „sertifitseeritud seeme“ – supereliitseemnest, eliitseemnest või eelnevate põlvkondade sertifitseeritud seemnest toodetud seeme, mis on ametliku sertifitseerimise või ametliku järelevalve all tehtud sertifitseerimise teel tunnistatud vastavaks II lisa A ***ja D*** osas sätestatud asjaomastele tingimustele; **[ME 48]**

17) „standardseeme“ – seeme, mis ei ole supereliit-, eliit- ega sertifitseeritud seeme, ei ole ette nähtud edasiseks paljundamiseks ning vastab III lisa A ***ja D*** osas sätestatud asjaomastele tingimustele; **[ME 49]**

18) „supereliitmaterjal“ – eliitmaterjali põlvkonnale eelneva põlvkonna taimne paljundusmaterjal (v.a seemned), mis on ette nähtud eliit- või sertifitseeritud materjali tootmiseks ja sertifitseerimiseks ning mis on ametliku sertifitseerimise või ametliku järelevalve all tehtud sertifitseerimise teel tunnistatud vastavaks II lisa B ***, C ja E*** osas sätestatud asjaomastele tingimustele; **[ME 50]**

19) „eliitmaterjal“ – supereliitmaterjalist või eelnevate põlvkondade eliitmaterjalist toodetud taimne paljundusmaterjal (v.a seemned), mis on ette nähtud järgnevate põlvkondade eliitmaterjali või sertifitseeritud materjali tootmiseks ja sertifitseerimiseks ning mis on ametliku sertifitseerimise või ametliku järelevalve all tehtud sertifitseerimise teel tunnistatud vastavaks II lisa B ***, C ja E*** osas sätestatud asjaomastele tingimustele; **[ME 51]**

20) „sertifitseeritud materjal“ – supereliitmaterjalist, eliitmaterjalist või eelnevate põlvkondade sertifitseeritud materjalist toodetud taimne paljundusmaterjal (v.a seemned), mis on ametliku sertifitseerimise või ametliku järelevalve all tehtud sertifitseerimise teel tunnistatud vastavaks II lisa B***, C ja E*** osas sätestatud asjaomastele tingimustele; **[ME 52]**

21) „standardmaterjal“ – taimne paljundusmaterjal (v.a seemned), mis ei ole supereliit-, eliit- ega sertifitseeritud materjal, ei ole ette nähtud edasiseks paljundamiseks ning vastab III lisa B***, C ja E*** osas sätestatud asjaomastele tingimustele; **[ME 53]**

22) „ametlik sertifitseerimine“ – pädeva asutuse ametlik kinnitus selle kohta, et supereliit-, eliit- või sertifitseeritud seeme või materjal vastab käesoleva määruse asjaomastele nõuetele, kui asutus on läbi viinud kõik asjaomased kohapealsed kontrollid, võtnud proovid ja teinud katsed, sh vajaduse korral eel- ja järelkontrolli põldkatsed, ning järeldanud, et vastav seeme või materjal vastab nendele nõuetele;

23) „sertifitseerimine ametliku järelevalve all“ – vastava loa saanud ettevõtja kinnitus selle kohta, et supereliit-, eliit- või sertifitseeritud seeme või materjal vastab kohaldatavatele nõuetele, kui ettevõtja on teinud vähemalt ühe asjaomastest kontrollidest, võtnud proovid, teinud katsed või trükkinud välja etiketi pädeva asutuse ametliku järelevalve all ning järeldanud, et seeme või materjal vastab nendele nõuetele;

24) „kategooria“ – taimse paljundusmaterjali rühm või individuaalne üksus, mida saab käsitada supereliit-, eliit-, sertifitseeritud või standardseemne või -materjalina ning mis vastab konkreetsetele identsus- ja kvaliteedinõuetele;

25) „geneetiliselt muundatud organism“ – geneetiliselt muundatud organism Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2001/18/EÜ ([27]) artikli 2 punktis 2 määratletud tähenduses, välja arvatud direktiivi 2001/18/EÜ I B lisas loetletud geneetilise muundamise meetodite abil saadud organismid;

26) „partii“ – taimse paljundusmaterjali kogum, mida ühendab homogeenne koostis ja päritolu;

([27]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. märtsi 2001. aasta direktiiv 2001/18/EÜ geneetiliselt muundatud organismide tahtliku keskkonda viimise kohta ja nõukogu direktiivi 90/220/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (EÜT L 106, 17.4.2001, lk 1).

27) „heterogeenne materjal“ – botaanilise taksoni madalaima eristatava taseme taimerühm,

a) millel on ühised fenotüüpilised tunnused;

b) mida iseloomustab suur üksikute paljundusüksuste vaheline geneetiline ja fenotüüpiline mitmekesisus, nii et kõnealust taimerühma esindab materjal tervikuna ja mitte väike arv üksusi;

c) mis ei ole sort ja

d) mis ei ole sortide segu;

28) „lõppkasutaja“ – isik, kes võtab või annab üle ja kasutab taimset paljundusmaterjali muul otstarbel kui oma kutsealaseks ~~tegevuseks~~***põhitegevuseks***; **[ME 54]**

29) „säilitussort“ – sort, mida

a) ~~kasvatatakse~~***kas*** traditsiooniliselt ***kasvatatav rahvaselektsioonsort või uus***~~või mis on kohalikult~~ aretatud ~~konkreetsetes~~***sort (uus rahvaselektsioonsort), mis on saadud põllumajandusettevõttepõhise selektsiooni tulemusena ja aretatud*** kohalikes oludes ~~liidus ning mis on nende oludega kohanenud ja~~***kohastuma seoses säästva taimegeneetiliste ressursside toidu ja põllumajanduse tarbeks kasutamisega;*** **[ME 55]**

aa) ei ole F1 hübriidsort; **[ME 56]**

b) iseloomustab ***piisavalt*** suur üksikute paljundusüksuste vaheline geneetiline ja fenotüüpiline mitmekesisus; **[ME 57]**

ba) ei hõlma ei tervikuna ega geneetiliste komponentide osas intellektuaalomandi õigused, mis piiravad sordi kasutamist säilitamiseks, teadustööks ning aretuslikel ja hariduslikel eesmärkidel, sealhulgas põllumajandusettevõttes põllumajandustootja poolt, kes kasutab nende eesmärkide saavutamiseks põllumajandusettevõttes kasvatatud kõnealuse sordi taimset paljundusmaterjali; **[ME 58]**

30) „kvaliteeti vähendavad taimekahjustajad“ – taimekahjustajad, mis vastavad kõigile järgmistele tingimustele:

a) need ei ole liidu karantiinsed taimekahjustajad, kaitstava piirkonna karantiinsed taimekahjustajad ega reguleeritud mittekarantiinsed taimekahjustajad määruse (EL) 2016/2031 tähenduses ega selle määruse artikli 30 lõike 1 kohaselt võetud meetmete kohaldamisalasse kuuluvad taimekahjustajad;

b) need esinevad taimse paljundusmaterjali tootmisel või ladustamisel ja

c) nende esinemisel on vastuvõetamatu ~~kahjulik~~ mõju taimse paljundusmaterjali kvaliteedile ja vastuvõetamatu majanduslik mõju seoses selle taimse paljundusmaterjali kasutamisega liidus; **[ME 59]**

31) „***kvaliteeti vähendavatest*** taimekahjustajatest peaaegu vaba“ – ~~taimne paljundusmaterjal on taimekahjustajatest täiesti vaba või sellel~~***taimsel paljundusmaterjalil*** esineb kvaliteeti vähendavaid taimekahjustajaid nii vähe, et taimekahjustajad ei halvenda ***ülemäära*** taimse paljundusmaterjali kvaliteeti; **[ME 60]**

32) „seemnekartul“ – liigi Solanum tuberosum L. mugulad, mida kasutatakse ~~muude~~ kartulite paljundamiseks; **[ME 61]**

33) „põllumajandustootja“ – põllumajandustootja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2115 ([28]) artikli 3 punktis 1 määratletud tähenduses;

34) „mittesordiehtne/mitteliigiehtne“ – seemnete või muude taimede puhul seeme või muu taimne paljundusmaterjal, mis ei vasta selle sordi või liigi kirjeldusele, millesse see käesoleva määruse kohaselt peaks kuuluma;

35) „hübriidsort“ – sort, mis on saadud kahe või enama muu sordi ristamise tulemusena;

35a) „dünaamiline säilitamine“ – geneetilise mitmekesisuse säilitamine kultuurtaimeliikide lõikes ja nende vahel, mis hõlmab nii in situ kui ka ex situ säilitamist eesmärgiga tagada taimede geneetiliste ressursside ja põllumajandusliku bioloogilise mitmekesisuse säästev kasutamine sellisel viisil ja määral, mis ei põhjusta elurikkuse pikaajalist vähenemist ning millega säilitatakse potentsiaal täita praeguste ja tulevaste põlvkondade vajadusi ja püüdlusi; **[ME 354]**

([28]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2. detsembri 2021. aasta määrus (EL) 2021/2115, millega kehtestatakse liikmesriikide koostatavate Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist (EAGF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) rahastatavate ühise põllumajanduspoliitika strateegiakavade (ÜPP strateegiakavad) toetamise reeglid ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1305/2013 ja (EL) nr 1307/2013 (ELT L 435, 6.12.2021, lk 1).

***35b) „UGM-taim“ – teatavate uute genoomikameetodite abil saadud taim, nagu on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) …/… [uusi genoomikameetodeid käsitlev määrus] artikli 3 punktis 2;* [ME 63]**

***35c) „tarbeseeme“ – artiklis 21 osutatud segude jaoks toodetud ja turustatud seeme, mis on identifitseeritav liigi, kuid mitte sordina, ning mis on tunnistatud ametliku sertifitseerimise või ametliku järelevalve all tehtud sertifitseerimise käigus vastavaks käesolevas määruses sertifitseeritud seemne kohta sätestatud tingimustele, välja arvatud artiklis 5 sätestatud nõue;* [ME 64]**

35d) „väikepakendid“ – pakendid, mis sisaldavad seemneid või materjali, mille maksimumkogus on järgmine:

a) 10 kg teravilja puhul;

b) 5 kg söödakultuuride, peedi-, õli- ja kiutaimede puhul;

c) 10 kg seemnekartuli puhul;

d) 500 g liblikõieliste taimede puhul;

e) 100 g sibula, aed-harakputke, spargli, lehtpeedi ehk mangoldi, puna- ehk söögipeedi, naeri, arbuusi, kõrvitsa, kabatšoki, porgandi, redise, aed-mustjuure, spinati ja põldkännaku puhul;

f) 20 g kõikide teiste köögiviljaliikide puhul;

***g) vilja- ja viinapuude pistikute puhul 10 istikut.* [ME 355]**

Artikkel 4

Vastavus määrusele (EL) 2016/2031

Käesolev määrus ei piira määruse (EL) 2016/2031 kohaldamist.

Kooskõlas käesoleva määrusega toodetud ja turustatud taimse paljundusmaterjali partii peab vastama ka määruse (EL) 2016/2031 artiklites 36, 37, 40, 41, 42, 49, 53 ja 54 sätestatud või nendest tulenevatele eeskirjadele liidu karantiinsete taimekahjustajate, kaitstavate piirkondade karantiinsete taimekahjustajate ja reguleeritud mittekarantiinsete taimekahjustajate kohta ning selle määruse artikli 30 lõike 1 kohaselt võetud meetmetele.

II PEATÜKK

SORTIDE, TAIMSE PALJUNDUSMATERJALI KATEGOORIATE, MÄRGISTAMISE, LUBADE, KÄITLEMISE, IMPORDI JA ERANDITEGA SEOTUD NÕUDED

1. JAGU

Taimse paljundusmaterjali tootmise ja turustamise üldnõuded

Artikkel 5

Registreeritud sorti kuulumine

Liidus tohib toota ja turustada üksnes artiklis 44 osutatud riiklikusse sordiregistrisse kantud sorti kuuluvat taimset paljundusmaterjali, välja arvatud järgmistel juhtudel:

a) pookealustena, kui tootmisel ja turustamisel viidatakse sobival märgistusel asjaomasele liigile;

b) heterogeense materjalina kooskõlas artikliga 27;

c) lõppkasutajatele turustatava taimse paljundusmaterjalina kooskõlas artikliga 28;

d) taimse paljundusmaterjalina, mida toodetakse ja turustatakse geneetiliste ressursside säilitamiseks kooskõlas artikliga 29;

e) põllumajandustootjate vahel ~~mitterahaliselt vahetatava seemnena~~ kooskõlas artikliga 30 ***vahetatav taimne paljundusmaterjal***; **[ME 66]**

~~f) arctusseemnena kooskõlas artikliga 31;~~ **[ME 67]**

g) veel registreerimata sortide taimse paljundusmaterjalina kooskõlas artikliga 32;

h) taimse paljundusmaterjali ajutiste tarneraskuste korral kooskõlas artikliga 33.

Artikkel 6

Teatavatesse taimse paljundusmaterjali kategooriatesse kuulumine

1. Liidus tohib toota ja turustada üksnes mõnda järgmisse kategooriasse kuuluvat taimset paljundusmaterjali, välja arvatud lõikes 2 sätestatud juhtudel:

a) supereliitmaterjal või -seeme;

b) eliitmaterjal või -seeme;

c) sertifitseeritud materjal või seeme;

d) standardmaterjal või -seeme.

Kui käesolevas määruses osutatakse taimse paljundusmaterjali madalamatele või kõrgematele identsus- ja kvaliteedikategooriatele, lähtutakse kategooriate järjestuses punktidest a–d, kusjuures punkt a tähistab kõrgeimat ja punkt d madalaimat taset.

2. Erandina lõikest 1 tohib punktides a–d loetletud kategooriatesse mittekuuluvat taimset paljundusmaterjali toota ja turustada järgmistel juhtudel:

a) heterogeensest materjalist koosneva taimse paljundusmaterjali turustamine kooskõlas artikliga 27;

b) lõppkasutajale turustamine kooskõlas artikliga 28;

c) säilitusvõrgustikele ja nende vahel turustamine, nagu on osutatud artiklis 29;

d) põllumajandustootjate ~~mitterahaline seemnevahetus~~***vahel*** kooskõlas artikliga 30 ***vahetatav taimne paljundusmaterjal***. **[ME 68]**

~~e) kui tegemist on artiklis 31 osutatud arctusseemnega.~~ **[ME 69]**

2. JAGU

Supereliit-, eliit-, sertifitseeritud ja standardmaterjali ja -seemne tootmise ja turustamise nõuded

Artikkel 7

Supereliit-, eliit- ja sertifitseeritud seemne ja materjali tootmise ja turustamise nõuded

1. Supereliit-, eliit- ja sertifitseeritud seemet tohib liidus toota ja turustada üksnes juhul, kui täidetud on kõik järgmised tingimused:

a) supereliit-, eliit- või sertifitseeritud seeme on peaaegu vaba kvaliteeti vähendavatest taimekahjustajatest;

b) seda toodetakse ja turustatakse:

i) pädevate asutuste tehtud ametliku sertifitseerimise või ettevõtja poolt ametliku järelevalve all tehtud sertifitseerimise tulemusena;

ii) kooskõlas II lisa A ***ja D*** osas sätestatud nõuetega, kusjuures nendele nõuetele vastavust tõendab artikli 15 lõikes 1 osutatud ametlik etikett. **[ME 70]**

2. Supereliit-, eliit- ja sertifitseeritud materjali tohib liidus toota ja turustada üksnes juhul, kui täidetud on kõik järgmised tingimused:

a) supereliit-, eliit- või sertifitseeritud materjal on peaaegu vaba kvaliteeti vähendavatest taimekahjustajatest;

b) seda toodetakse ja turustatakse:

i) pädevate asutuste tehtud ametliku sertifitseerimise või ettevõtja poolt ametliku järelevalve all tehtud sertifitseerimise tulemusena;

ii) kooskõlas II lisa B ***ja E*** osas sätestatud nõuetega, kusjuures nendele nõuetele vastavust tõendab artikli 15 lõikes 1 osutatud ametlik etikett. **[ME 71]**

3. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 75 vastu delegeeritud õigusakte, et II lisa muuta. Nende muudatustega kohandatakse lisa rahvusvaheliste tehniliste ja teaduslike standardite arenguga ning need ~~võivad olla~~***on ainuüksi*** seotud nõuetega, mis käsitlevad järgmist: **[ME 72]**

a) supereliit-, eliit- ja sertifitseeritud seemne külvamine ja istutamine ning tootmine põllul;

b) supereliit-, eliit- ja sertifitseeritud seemne koristamine ja koristusjärgne käitlemine;

c) seemnete turustamine;

d) supereliit-, eliit- ja sertifitseeritud materjali külvamine ja istutamine ning tootmine põllul;

e) supereliit-, eliit- ja sertifitseeritud materjali koristamine ja koristusjärgne käitlemine;

f) supereliit-, eliit- ja sertifitseeritud materjali turustamine;

g) ***valitud kloonidest saadud*** supereliit-, eliit- ja sertifitseeritud ~~materjal, mis on saadud kloonidest, valitud kloonidest, mitme klooni segudest ja polüklonaalsest taimsest paljundusmaterjalist~~***materjali tootmine ja turustamine***; **[ME 73]**

h) *in vitro* paljundamisega toodetud supereliit-, eliit- ja sertifitseeritud materjali tootmine;

i) *in vitro* paljundamisega toodetud supereliit-, eliit- ja sertifitseeritud materjali turustamine.

4. Komisjon võib vastu võtta rakendusakte, milles määratakse kindlaks II ~~lisa A ja B osas~~***lisas*** osutatud tootmis- ja turustamisnõuded taimse paljundusmaterjali kindlate perekondade, liikide või kategooriate puhul ning, kui see on asjakohane, asjaomase kategooria kindlate klasside, põlvkondade või muude allüksuste puhul. Kõnealused nõuded käsitlevad üht või mitut järgmist elementi: **[ME 74]**

a) asjaomaste perekondade, liikide või tüüpide alla kuuluva taimse paljundusmaterjali konkreetsed kasutusalad;

b) taimse paljundusmaterjali tootmismeetodid, sh generatiivne ja vegetatiivne paljundamine ja in vitro paljundamine;

c) külvi- ja istutustingimused;

d) põlluharimine;

e) koristus ja koristusjärgne käitlemine;

f) idanemismäär, puhtus ja muu taimse paljundusmaterjali sisaldus, niiskus, ~~elujõulisus,~~ mulla ja võõrkehade sisaldus; **[ME 75]**

g) taimse paljundusmaterjali sertifitseerimise meetodid, sealhulgas biomolekulaarsete või muude tehniliste meetodite rakendamine, heakskiitmine ja kasutamine ning loetelu liidus heakskiidetud meetoditest;

h) tingimused I lisas loetlemata perekondade ja liikide või nende hübriidide pookealuste ja muude taimeosade kohta juhul, kui I lisas loetletud perekondade ja liikide paljundusmaterjal on neile poogitud;

i) tingimused seemnete saamiseks vilja- või viinapuudelt;

j) tingimused viljapuude, viinapuude või seemnekartuli tootmiseks seemnetest.

Need rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 76 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega, et võtta arvesse asjaomaste rahvusvaheliste tehniliste ja teaduslike standardite ~~suundumusi~~***arengut ning võimalikku mõju taimse paljundusmaterjali tootmisele ja kättesaadavusele ning väikeettevõtjatele***. ***Need rakendusaktid peavad olema proportsionaalsed taimse paljundusmaterjali kategooriaga.*** **[ME 76]**

Artikkel 8

Standardseemne ja -materjali tootmise ja turustamise nõuded

1. Standardseemet tohib liidus toota ja turustada üksnes juhul, kui täidetud on kõik järgmised tingimused:

a) see on peaaegu vaba kvaliteeti vähendavatest taimekahjustajatest;

b) seda toodetakse ja turustatakse:

i) ettevõtja vastutusel;

ii) kooskõlas III lisa A ***ja D*** osas sätestatud nõuetega, kusjuures nendele nõuetele vastavust tõendab artiklis 16 osutatud ettevõtja etikett. **[ME 77]**

2. Standardmaterjali tohib liidus toota ja turustada üksnes juhul, kui täidetud on kõik järgmised tingimused:

a) see on peaaegu vaba kvaliteeti vähendavatest taimekahjustajatest;

b) seda toodetakse ja turustatakse:

i) ettevõtja vastutusel;

ii) kooskõlas III lisa B ***ja E*** osas sätestatud nõuetega, kusjuures nendele nõuetele vastavust tõendab artiklis 16 osutatud ettevõtja etikett. **[ME 78]**

~~3. Kord aastas esitavad ettevõtjad pädevale asutusele teatise nende toodetud standardseemne ja -materjali koguste kohta liikide kaupa.~~ **[ME 79]**

4. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 75 vastu delegeeritud õigusakte, et III lisa muuta ning kohandada lõigetes 1 ja 2 osutatud nõudeid teaduse ja tehnika arenguga ning kohaldatavate rahvusvaheliste standarditega. Need muudatused on seotud alljärgnevaga:

a) standardseemne külvamise, istutamise ja põllul tootmisega seotud nõuded;

b) standardseemne koristamise ja koristusjärgse käitlemisega seotud nõuded;

c) standardseemne turustamisega seotud nõuded;

d) standardmaterjali külvamise, istutamise ja põllul tootmisega seotud nõuded;

e) standardmaterjali koristamise ja koristusjärgse käitlemisega seotud nõuded;

f) standardmaterjali turustamisega seotud nõuded;

g) ~~kloonide, valitud kloonide, mitme klooni segude ja~~ polüklonaalse taimse ~~paljundusmaterjaliga~~***paljundusmaterjali standardmaterjali tootmise ja turustamisega*** seotud nõuded; **[ME 80]**

h) in vitro paljundamise teel toodetud standardmaterjali tootmise nõuded;

i) in vitro paljundamise teel toodetud standardmaterjali turustamise nõuded.

4a. Enne lõikes 4 osutatud delegeeritud õigusaktide vastuvõtmist seoses punktides a–i osutatud nõuetega hindab komisjon nende nõuete rakendamist, võttes arvesse võimalikku mõju taimse paljundusmaterjali tootmisele ja kättesaadavusele ning väikeettevõtjatele. Need delegeeritud õigusaktid peavad olema proportsionaalsed taimse paljundusmaterjali kategooriaga. **[ME 81]**

5. Komisjon võib vastu võtta rakendusakte, milles sätestatakse III ~~lisa A ja B osas~~***lisas*** osutatud tootmis- ja turustamisnõuded standardseemne või -materjali teatavate perekondade või liikide puhul. Kõnealused nõuded hõlmavad ühte või mitut järgmist elementi: **[ME 82]**

a) asjaomaste perekondade, liikide või tüüpide alla kuuluva taimse paljundusmaterjali konkreetsed kasutusalad;

b) taimse paljundusmaterjali tootmismeetodid, sh generatiivne ja vegetatiivne paljundamine ja in vitro paljundamine;

c) külvi- ja istutustingimused;

d) põlluharimine;

e) koristus ja koristusjärgne käitlemine;

f) idanemismäär, puhtus ja muu taimse paljundusmaterjali sisaldus, niiskus, ~~elujõulisus,~~ mulla ja võõrkehade sisaldus; **[ME 83]**

g) ***rahvusvaheliselt tunnustatud*** biomolekulaarsete või muude tehniliste meetodite rakendamine, heakskiitmine ja kasutamine ning loetelu liidus heakskiidetud meetoditest; **[ME 84]**

h) tingimused I lisas loetlemata perekondade ja liikide või nende hübriidide pookealuste ja muude taimeosade kohta juhul, kui I lisas loetletud perekondade ja liikide paljundusmaterjal on neile poogitud;

i) tingimused seemnete saamiseks vilja- või viinapuudelt;

j) tingimused viljapuude, viinapuude või seemnekartuli tootmiseks seemnetest.

Need rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 76 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega, et võtta arvesse asjaomaste rahvusvaheliste tehniliste ja teaduslike standardite arengut ***ning võimalikku mõju taimse paljundusmaterjali tootmisele ja kättesaadavusele ning väikeettevõtjatele***. ***Need rakendusaktid peavad olema proportsionaalsed taimse paljundusmaterjali kategooriaga.*** **[ME 85]**

Artikkel 9

~~Kloonide,~~ Valitud kloonide~~, mitme klooni segude~~ ja polüklonaalse taimse paljundusmaterjali ~~tootmine, turustamine ja registreerimine~~*tootmise ja turustamise nõuded* [ME 86]

1. ~~Lisaks artiklites 4–43 osutatud nõuete täitmisele tuleb~~***Valitud kloonidest saadud*** supereliit-, eliit-~~,~~ ***ja*** sertifitseeritud ~~ja~~***materjali ning polüklonaalse taimse paljundusmaterjali*** standardmaterjali~~, mis on saadud kloonidest, valitud kloonidest, mitme klooni segudest ja polüklonaalsest taimsest paljundusmaterjalist,~~ ***tuleb*** toota ja turustada kooskõlas lõigetega 2 ja 3 ning nõuetega, mis on sätestatud vastavalt II lisa C osas ja III lisa C osas. **[ME 87]**

2. ~~Kloone,~~ Valitud kloone~~, mitme klooni segusid~~ ja polüklonaalset taimset paljundusmaterjali tohib toota ja turustada üksnes juhul, kui pädev asutus on need registreerinud vähemalt ühes liikmesriigi loodud ametlikus ~~kloonire~~gistris***valitud kloonide ja polüklonaalse taimse paljundusmaterjali registris***. **[ME 88]**

Kõnealune register sisaldab kõiki ~~klooni,~~ valitud klooni~~, mitme klooni segu~~ ja polüklonaalse taimse paljundusmaterjali registreerimise taotluses esitatud andmeid vastavalt ~~II lisa B osale ja C osa punktile 2~~***artiklile 53a***. **[ME 89]**

3. ~~Kloone,~~ Valitud kloone~~, mitme klooni segusid~~ ja polüklonaalset taimset paljundusmaterjali säilitatakse, et tagada nende identsus. ~~Kloonide,~~ Valitud kloonide~~, mitme klooni segude~~ ja polüklonaalse taimse paljundusmaterjali säilitamise eest vastutavad isikud võtavad kõik meetmed, et pädevad asutused või muud isikud saaksid neid säilitatavate andmete alusel kontrollida. **[ME 90]**

3a. Käesoleva artikli lõikes 2 osutatud registrisse kantud polüklonaalset taimset paljundusmaterjali toodetakse ja turustatakse üksnes juhul, kui see vastab kõigile standardmaterjali nõuetele, nagu on osutatud III lisa C osas. Ettevõtja peab kooskõlas artikliga 17 lisama polüklonaalsele taimsele paljundusmaterjalile etiketi märkega „polüklonaalne materjal“. **[ME 91]**

3. JAGU

Ettevõtjatele lubade andmine ja pädevate asutuste tehtav ametlik järelevalve

Artikkel 10

Luba, mis võimaldab ettevõtjatel tegeleda sertifitseerimisega ametliku järelevalve all

1. Ettevõtja võib taotluse alusel saada pädevalt asutuselt loa teha pädeva asutuse ametliku järelevalve all supereliit-, eliit- ja sertifitseeritud materjali või seemne puhul kõik või teatavad taimse paljundusmaterjali sertifitseerimiseks nõutavad tegevused ning ~~väljastada~~***printida*** nende ametlik etikett. **[ME 92]**

Sellise loa saamiseks ja olenevalt tegevusest, milleks luba soovitakse, peab ettevõtja:

a) omama artiklis 7 osutatud nõuete täitmiseks vajalikke teadmisi;

b) olema kvalifitseeritud II lisas osutatud kontrollide tegemiseks või võtnud tööle vastava kvalifikatsiooniga töötajad;

c) olema tööle võtnud II lisas osutatud proovide võtmiseks kvalifitseeritud töötajad või sõlminud lepingud äriühingutega ***või ettevõtjate ühendustega***, kellel on vastava kvalifikatsiooniga töötajad; **[ME 93]**

d) olema tööle võtnud II lisas osutatud katsete tegemiseks kvalifitseeritud töötajad ja kasutama vastavat varustust või kasutama ***taimse paljundusmaterjali katsetamise*** laboreid, kus töötavad vastava kvalifikatsiooniga töötajad; **[ME 94]**

e) olema kindlaks teinud tootmisprotsessi kriitilised punktid, mis võivad mõjutada taimse paljundusmaterjali kvaliteeti ja identsust, suutma neid jälgida ning säilitama andmeid kõnealuse jälgimise tulemuste kohta;

f) olema kehtestanud süsteemid, et tagada partiide identifitseerimisega seotud nõuete täitmine artikli 13 kohaselt;

g) olema kehtestanud süsteemid, et tagada artikli 42 kohaste jälgitavusnõuete täitmine.

2. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 75 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada lõiget 1 ~~ühe või mitme järgmise elemendi osas~~***seoses järgmisega***: **[ME 95]**

~~a)~~ ~~ettevõtja esitatud taotlusega seotud menetlus;~~ **[ME 96]**

~~b)~~ konkreetsed meetmed, mida pädev asutus võtab selleks, et kinnitada vastavus lõike 1 punktidele a–g. **[ME 97]**

Artikkel 11

Ettevõtja loa kehtetuks tunnistamine või muutmine

Kui loa saanud ettevõtja ei vasta enam artikli 10 lõikes 1 sätestatud nõuetele, palub pädev asutus ettevõtjal võtta parandusmeetmeid kindlaksmääratud ajavahemiku jooksul.

Kui ettevõtja ei võta esimeses lõigus osutatud parandusmeetmeid kindlaksmääratud ajavahemiku jooksul, tunnistab pädev asutus loa viivitamata kehtetuks või vajaduse korral muudab seda. Kui järeldatakse, et luba saadi pettuse teel, kohaldab pädev asutus ettevõtja suhtes asjakohaseid karistusi.

Artikkel 12

Pädevate asutuste tehtav ametlik järelevalve

1. Ametliku järelevalve all toimuva sertifitseerimise eesmärgil teevad pädevad asutused ***korrapäraselt auditeid*** vähemalt ~~korra aastas auditi~~***iga 18 kuu järel***, et tagada, et ettevõtja täidab artikli 10 lõikes 1 osutatud nõudeid. **[ME 98]**

Samuti korraldavad nad koolitusi ja hindamist käesoleva määruse kohase põldtunnustamise, proovide võtmise ja katsetamisega tegelevatele töötajatele.

2. Ametliku järelevalve all toimuva sertifitseerimise eesmärgil teostavad pädevad asutused tootmiskohas kasvatatavate põllukultuuride teatava osa ja taimse paljundusmaterjali partiide suhtes ametlikku kontrolli, võtavad proovid ja teevad katsed, et kinnitada kõnealuse materjali vastavust artiklis 7 osutatud nõuetele.

Kõnealuse osa kindlakstegemisel lähtutakse hinnangust võimaliku riski kohta, mis tekib juhul, kui taimne paljundusmaterjal ei vasta nendele nõuetele.

3. ~~Komisjon võib rakendusaktidega kindlaks määrata~~***Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 75 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada käesolevat määrust, täpsustades*** lõigetes 1 ja 2 osutatud auditite, koolituste, hindamise, kontrollide, proovide võtmise ja katsetega seotud nõuded konkreetsete perekondade või liikide puhul. **[ME 99]**

Nendes ~~rakendusaktides~~***delegeeritud õigusaktides*** võidakse kindlaks määrata üks või mitu järgmist elementi: **[ME 100]**

a) lõikes 2 osutatud riskikriteeriumid ning minimaalne põllukultuuride osa ja taimse paljundusmaterjali partiide arv, mida kontrollitakse, millest võetakse proovid ja mille puhul tehakse katsed vastavalt lõikele 2;

b) pädevate asutuste teostatav seire;

c) asjaolu, kas ettevõtja kasutab konkreetset akrediteerimissüsteemi ning kas pädevad asutused saaksid ~~tänu sellise süsteemi kasutamisele~~ vähendada käesoleva artikli kohaste kontrollide, võetavate proovide ja katsete arvu ***ning seiretegevust tänu sellise süsteemi kasutamisele, nagu on osutatud lõikes 2***. **[ME 101]**

~~Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu artikli 76 lõikes 2 osutatud kontrollimenetluse teel.~~ **[ME 102]**

4. JAGU

Käitlemisnõuded

Artikkel 13

Partiid

1. Taimset paljundusmaterjali turustatakse partiidena. Iga partii peab olema selles sisalduvate sortide ja liikide ~~poolest piisavalt~~ homogeenne ***segu*** ja see peab olema eristatav muudest taimse paljundusmaterjali partiidest. **[ME 103]**

2. Töötlemise, pakendamise, ladustamise või tarnimise käigus võib taimse paljundusmaterjali partiid uueks partiiks ühendada üksnes juhul, kui need on samast sordist ~~ja saagiaastast~~. **[ME 104]**

Kui ühendatakse eri sertifitseerimiskategooriatest koosnevad partiid, peab uus partii kuuluma madalaima kategooriaga koostisosa kategooriasse. Ühendamistoimingu tohib teha üksnes pädevalt asutuselt vastava loa saanud kohas ja seda võivad teha üksnes isikud, kes on saanud pädevalt asutuselt vastava loa.

3. Taimse paljundusmaterjali partiid võib töötlemise, pakendamise, ladustamise või tarnimise käigus jagada kaheks või enamaks partiiks.

4. Taimse paljundusmaterjali partiide ühendamisel või jagamisel vastavalt lõigetele 2 ja 3 säilitab ettevõtja andmeid uute partiide päritolu kohta.

5. Komisjon võib rakendusaktidega võtta kõikide või teatavate taimse paljundusmaterjali liikide puhul vastu erinõuded, mis käsitlevad partiide maksimumsuurust, nende identifitseerimist ja märgistamist, partiide ühendamist või jagamist, partiide päritolu, kõnealuste toimingute registreerimist ning partiide märgistamist pärast ühendamist või jagamist. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu artikli 76 lõikes 2 osutatud kontrollimenetluse teel.

Artikkel 14

Pakendid, kimbud ja konteinerid

1. Taimset paljundusmaterjali turustatakse suletud pakendites, kimpudes või konteinerites, millel on pitser ja märgistus. Kui tegemist on muu taimse paljundusmaterjaliga kui seemned ***ja seemnekartul***, võidakse seda turustada ka üksiktaimedena. **[ME 105]**

2. Lõikes 1 osutatud pakendid, kimbud ja konteinerid suletakse nii, et neid ei ole võimalik avada ilma sulgemisvahendit lõhkumata või jätmata jälgi sellest, et pakend, kimp või konteiner on avatud. Tagada tuleb sulgemisvahendi vastupidavus kas artikli 15 või 16 kohaste etikettide lisamisega või plommi kasutamisega. Kui sulgemisvahend ei ole korduskasutatav, on pakendid ja konteinerid sellest nõudest vabastatud.

3. Supereliit-, eliit- või sertifitseeritud taimse paljundusmaterjali puhul sulgeb kõnealused pakendid, kimbud ja konteinerid pädev asutus või ettevõtja pädeva asutuse ametliku järelevalve all. Pakendeid ja konteinereid ei suleta uuesti, välja arvatud juhul, kui seda teeb pädev asutus või ettevõtja pädeva asutuse ametliku järelevalve all. Kui pakend, kimp või konteiner suletakse uuesti, märgitakse artikli 15 kohasel etiketil uuestisulgemise kuupäev ja vastutava pädeva asutuse andmed.

4. Supereliit-, eliit- või sertifitseeritud taimse paljundusmaterjali partiid tohib ümber pakendada, ümber märgistada ja uuesti pitseerida üksnes ~~ametliku kontrolli all või~~***pädev asutus või ettevõtja*** pädeva asutuse ametliku järelevalve all. **[ME 106]**

5. Erandina lõikest 1 tohib ettevõtja turustada seemneid ***ja seemnekartulit*** mahtkaubana otse põllumajandustootjale. **[ME 107]**

Selleks peab ettevõtjal olema vastav luba pädevalt asutuselt. Pädevale asutusele tuleb sellest tegevusest ette teatada ja osutada asjaomasele ~~seemnepartiile~~***seemne- ja seemnekartuli partiile***. **[ME 108]**

Kui seemned ***ja seemnekartul*** laaditakse otse põllumajandustootja masinale või haagisele, peavad ettevõtja ja asjaomane põllumajandustootja tagama seemnete ***ja seemnekartuli*** jälgitavuse; selleks tuleb väljastada ja alles hoida dokumendid, millel on märgitud liik ja sort, kogus, üleandmise aeg ja partii identifitseerimistunnus. **[ME 109]**

5a. Pädev asutus ja ettevõtja peavad arvestust järgmise kohta:

a) taimse paljundusmaterjali luba, ostmine, laadimine ja transport ning

b) taimse paljundusmaterjali kvaliteet, identifitseerimine ja jälgitavus. **[ME 110]**

6. Komisjon võib rakendusaktidega vastu võtta erinõuded konkreetset liiki taimse paljundusmaterjali pakendite, kimpude ja konteinerite pitseerimise, sulgemise, suuruse ja kuju kohta ning määrata kindlaks seemnete ***ja seemnekartuli*** mahtkaubana turustamise tingimused. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu artikli 76 lõikes 2 osutatud kontrollimenetluse teel. **[ME 111]**

5. JAGU

Märgistamisnõuded

Artikkel 15

Ametlik etikett

1. Supereliit-, eliit- ja sertifitseeritud materjal ja seemned identifitseeritakse ja nende vastavust käesolevale määrusele kinnitatakse ametliku etiketiga, mis väljastatakse pärast seda, kui pädev asutus on järeldanud, et artiklis 7 osutatud nõuded on täidetud.

2. Ametliku etiketi väljastab pädev asutus ja sellele kantakse pädeva asutuse määratud seerianumber.

Etiketi trükib välja:

a) ***ametliku etiketi väljastanud*** pädev asutus, kui ettevõtja on seda taotlenud või ettevõtjal ei ole kooskõlas artikliga 10 luba tegeleda sertifitseerimisega pädeva asutuse ametliku järelevalve all, või **[ME 112]**

b) ettevõtja pädeva asutuse ametliku järelevalve all, kui ettevõtjal ***või ettevõtjate ühendustel*** on kooskõlas artikliga 10 luba tegeleda sertifitseerimisega ametliku järelevalve all. **[ME 113]**

3. Ametliku etiketi kinnitab kimbule, pakendile või konteinerile ettevõtja pädeva asutuse ametliku järelevalve all või ettevõtja vastutusel tegutsev isik.

4. Ametlik etikett peab olema äsja väljastatud. Kasutada võib isekleepuvaid ametlikke etikette, kui pädev asutus on seda lubanud ja puudub oht, et etiketti saab uuesti kasutada.

5. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 75 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada käesolevat artiklit ja kehtestada eeskirjad järgmise kohta:

a) kõigi selliste toimingute digitaalne salvestamine, mida ettevõtjad ja pädevad asutused teevad ametliku etiketi väljastamiseks;

b) liikmesriike ja komisjoni ühendava keskplatvormi loomine, et hõlbustada kõnealuste andmete töötlemist ja juurdepääsu andmetele;

c) elektrooniliste ametlike etikettide väljastamise tehniline korraldus.

Pärast kõnealuse delegeeritud õigusakti vastuvõtmist tohib ametliku etiketi väljastada ka elektroonilisel kujul (edaspidi „elektrooniline ametlik etikett“).

6. Erandina ***käesoleva artikli*** lõigetest 1–5 turustatakse kooskõlas artikliga 39 kolmandatest riikidest imporditud supereliit-, eliit- ja sertifitseeritud seemet ~~ja materjali~~ liidus asjaomase OECD etiketiga, mis oli sellega impordil kaasas. **[ME 114]**

Artikkel 16

Ettevõtja etikett

Standardmaterjali ja -seemet identifitseeritakse ettevõtja etiketiga. See etikett annab kinnituse, et standardmaterjal või -seeme vastab ettevõtja tehtud kontrollide, võetud proovide ja läbiviidud katsete põhjal asjaomastele artiklis 8 osutatud tootmis- ja turustamisnõuetele.

Ettevõtja etiketi väljastab, trükib välja ja kinnitab ***kimbu, pakendi või konteineri välisküljele ettevõtja või tema vastutusel tegutsev isik. Ettevõtja etiketile lisatava teabe võib samuti trükkida otse*** kimbule, pakendile või konteinerile ettevõtja või tema vastutusel tegutsev isik. **[ME 115]**

Artikkel 17

Etikettide sisu

1. Ametlik ja ettevõtja etikett peab olema vähemalt ühes liidu ametlikus keeles.

2. Ametlik ja ettevõtja etikett peab olema loetav, kustutamatu, omavoliliselt muudetamatu, trükitud ühele küljele, ***valmistatud rebenemiskindlast materjalist, välja arvatud juhul, kui tegemist on isekleepuva etiketiga,*** varem kasutamata ja hõlpsasti nähtav. ***Asjakohasel juhul viidatakse etiketil sordikaitsele ja täiendavate intellektuaalomandi õiguste korral artiklis 46 osutatud registrile.*** **[ME 116]**

3. ***Asjakohasel juhul kasutatakse*** ametliku või ettevõtja etiketil pärast lõikes 4 osutatud andmete märkimist üle jäävat vaba ruumi ~~võib kasutada~~ pädeva asutuse lisateabe esitamiseks. Selline teave esitatakse tähtedes, mis ei ole suuremad kui ametlikul või ettevõtja etiketil lõike 4 kohaselt esitatava sisu korral. Kõnealune lisateave peab olema rangelt faktiline, see ei tohi kujutada endast reklaami ning see peab olema seotud üksnes tootmis- ja turustamisnõuete või märgistamisnõuetega, mida kohaldatakse geneetiliselt muundatud organismide või määruse (EL) …/… (väljaannete talitus: palun märkida viide uusi genoomikameetodeid käsitlevale määrusele) artikli 3 punktis 7 määratletud 1. kategooria UGM-taimede suhtes. **[ME 117]**

4. Komisjon määrab rakendusaktidega kindlaks ametliku või ettevõtja etiketi sisu, suuruse, värvi ja kuju – vastavalt vajadusele taimse paljundusmaterjali asjaomaste kategooriate või tüüpide kaupa – järgmiste etikettide puhul:

a) artikli 15 lõike 1 kohane ametlik etikett;

b) artikli 16 kohane ettevõtja etikett;

c) artikli 21 lõike 1 kohane segude etikett;

d) artikli 22 lõike 1 kohane säilitussegude etikett;

e) artikli 23 lõike 5 kohane ümberpakendatud ja -märgistatud seemnete etikett;

f) artikli 26 lõike 2 kohane säilitussortide taimse paljundusmaterjali etikett;

g) artikli 28 lõike 1 punkti a kohane lõppkasutajatele turustatava taimse paljundusmaterjali etikett;

~~h) artiklis 29 osutatud teatavate geenipankade, organisatsioonide ja võrgustike turustatava taimse paljundusmaterjali etikett;~~ **[ME 118]**

~~i) artikli 31 lõike 2 kohane aretusmaterjali etikett;~~ **[ME 119]**

j) artikli 32 lõike 5 kohane veel registreerimata sortide taimse paljundusmaterjali etikett;

k) artikli 33 lõike 2 kohane ajutiste tarneraskuste korral lubatud taimse paljundusmaterjali etikett ning

l) artikli 34 lõike 3 kohane ajutise turustusloaga seemnete etikett;

m) artikli 35 lõike 3 kohane veel lõplikult sertifitseerimata seemnete etikett;

n) artikli 40 lõigete 1 ja 2 kohane kolmandatest riikidest imporditud taimse paljundusmaterjali etikett;

na) artikli 9 lõike 4 kohane polüklonaalse materjali etikett. **[ME 120]**

See rakendusakt võetakse vastu artikli 76 lõikes 2 osutatud kontrollimenetluse teel.

5. Pädev asutus võib lubada ettevõtjal esitada peale lõikes 4 osutatud sisu ka muud teavet (v.a reklaam), mis paigutatakse ametliku etiketi äärepoolsesse osasse, mis ei ole suurem kui 20 % ametliku etiketi kogupinnast; see tähistatakse pealkirjaga „Mitteametlik teave“. Selline teave esitatakse tähtedes, mis ei ole suuremad kui ametlikul etiketil lõike 4 kohaselt esitatava sisu korral.

Artikkel 18

Viide partiidele

Ametlik etikett ja ettevõtja etikett väljastatakse iga partii kohta.

Kui sama sordi partii jagatakse mitmeks partiiks, väljastatakse iga partii jaoks uus ametlik või ettevõtja etikett.

Kui mitu sama sordi partiid ühendatakse uueks partiiks, väljastatakse asjaomase partii jaoks uus ametlik või ettevõtja etikett.

Artikkel 19

Taimse paljundusmaterjali mittevastavus tootmis- ja turustamisnõuetele

Kui taimse paljundusmaterjali turustamise käigus tehtud ametliku kontrolli tulemusena selgub, et ~~supereliit-, eliit- või sertifitseeritud seemnete või materjali või standardseemnete või -materjali~~***selle*** tootmisel või turustamisel liidus ei ole täidetud ~~artiklis 7 või 8 osutatud asjaomaseid nõudeid, või kui kooskõlas artikliga 24 tehtud eel- ja järelkontrolli põldkatsetes ei leidnud kinnitust~~***kõnealuse*** taimse paljundusmaterjali ~~sordichtsus ja -puhtus~~***suhtes kohaldatavaid asjaomaseid nõudeid***, tagavad pädevad asutused, et asjaomane ettevõtja võtab vajalikud parandusmeetmed vastava taimse paljundusmaterjali ning vajaduse korral oma valduste ja tootmismeetodite puhul. Kõnealuste meetmete eesmärk peab olema vähemalt üks järgmistest: **[ME 121]**

a) tagada, et asjaomane taimne paljundusmaterjal vastab asjaomastele nõuetele;

b) tagada, et asjaomane taimne paljundusmaterjal kõrvaldatakse turult või et seda kasutatakse muu kui taimse paljundusmaterjalina;

c) tagada, et asjaomast taimset paljundusmaterjali ~~toodetakse või~~ turustatakse madalamas kategoorias kooskõlas selle kategooria suhtes kohaldatavate nõuetega, välja arvatud standardseemne või -materjali***, heterogeense seemne või heterogeense materjali ning artiklites 27–30 ettenähtud erandite alusel turustatava taimse paljundusmaterjali*** puhul; **[ME 122]**

d) ~~määrata~~***asjakohasel juhul võib*** ettevõtjale ~~karistus muul viisil~~***määrata muu karistuse*** kui artikli 11 kohane loa kehtetuks tunnistamine või muutmine. **[ME 123]**

Artikkel 20

Taimne paljundusmaterjal, mida toodetakse ja turustatakse üksnes supereliit-, eliit- või sertifitseeritud seemne või materjalina

1. IV lisas loetletud perekondade ja liikide taimset paljundusmaterjali tohib toota ja turustada üksnes supereliit-, eliit- või sertifitseeritud seemne või materjalina.

2. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 75 vastu delegeeritud õigusakte, et IV lisa muuta.

Esimeses lõigus osutatud delegeeritud õigusaktiga lisatakse teatav perekond või liik IV lisasse juhul, kui täidetud on mõlemad järgmised tingimused:

a) selle perekonna või liigi seemnete puhul on vaja suuremaid kvaliteeditagatisi ja

b) asjaomase seemne supereliit-, eliit- või sertifitseeritud seemnena tootmiseks ja turustamiseks vajalike sertifitseerimistegevuste kulud on proportsionaalsed:

i) eesmärgiga tagada toidu ja söödaga kindlustatus või tööstusliku töötlemise suur väärtus ning

ii) majandusliku kasuga, mis tuleneb sellest, et seeme vastab kõrgeimatele identsus- ja kvaliteedistandarditele tänu sellele, et täidetud on supereliit-, eliit- või sertifitseeritud seemne nõuded võrrelduna standardseemne nõuetega.

Proportsionaalsus põhineb järgmiste elementide üldisel koondhindamisel: asjaomase perekonna või liigi olulisus toidu ja söödaga kindlustatuse tagamiseks liidus; selle tootmismaht liidus; toidu-/söödatööstuse ettevõtjate nõudlus selle järele; supereliit-, eliit- ja sertifitseeritud seemne tootmise kulud võrreldes sama perekonna või liigi muu seemne tootmise kuludega; majanduslik kasu, mis tuleneb supereliit-, eliit- ja sertifitseeritud seemne tootmisest ja turustamisest võrrelduna sama perekonna või liigi muu seemnega.

Esimeses lõigus osutatud delegeeritud õigusaktiga kustutatakse teatav perekond või liik IV lisast juhul, kui üks teise lõigu punkti b alapunktides i ja ii sätestatud tingimustest ei ole enam täidetud.

2a. Liikmesriigi taotluse korral võib komisjon rakendusaktidega lubada vabastada liikmesriigi kohustusest kohaldada käesoleva artikli sätteid tema territooriumil toodetava ja turustatava, konkreetselt IV lisas loetletud perekonna või liigiga seotud taimse paljundusmaterjali suhtes, mida tema territooriumil tavaliselt ei toodeta ega turustata. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu artikli 76 lõikes 2 osutatud kontrollimenetluse teel.

Käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud luba antakse lõike 2 teise lõigu punktides a ja b sätestatud tingimuste hindamise põhjal.

Käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud luba vaadatakse korrapäraselt läbi. Komisjon võib rakendusaktidega otsustada loa kehtetuks tunnistada, kui ta leiab, et see ei ole lõike 2 teise lõigu punktides a ja b osutatud tingimusi arvestades enam põhjendatud. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu artikli 76 lõikes 2 osutatud kontrollimenetluse teel. **[ME 124]**

6. JAGU

SEEMNESEGUDE, SEEMNETE ÜMBERPAKENDAMISE JA SEEMNETE EEL- JA JÄRELKONTROLLI PÕLDKATSETE ERINÕUDED

Artikkel 21

Seemnesegud

1. I lisa A ***ja B*** osas loetletud eri perekondadesse või liikidesse ning ka kõnealuste perekondade või liikide eri sortidesse kuuluvate artiklis 5–8 esitatud nõuetele vastavate sertifitseeritud seemnete või standardseemnete segusid***, nii kombinatsioonis tarbeseemnega kui ka ilma,*** tohib liidus toota ja turustada juhul, kui need vastavad käesolevas artiklis sätestatud nõuetele. **[ME 125]**

Nendes segudes sisalduvatel seemnetel peab olema:

a) ametlik etikett, kui segu koosneb ainult sertifitseeritud seemnetest, või

b) ettevõtja etikett~~, kui segu koosneb ainult standardseemnest või sertifitseeritud ja standardseemnest~~ ***kõigil muudel juhtudel***. **[ME 126]**

Teise lõigu punkti a kohaldamiseks esitavad ettevõtjad pädevale asutusele loetelu segus sisalduvatest sortidest ja ***tarbeseemne komponentidest ning*** nende vahekorrad, et võimaldada kontrollida nende sortide kõlblikkust. **[ME 127]**

2. Lõikes 1 osutatud seemnesegusid tohivad toota üksnes ettevõtjad, kes on saanud selleks vastava loa pädevalt asutuselt. Selleks et saada luba kõnealuste segude tootmiseks, peavad ettevõtjad täitma järgmisi nõudeid:

a) paigaldatud peavad olema sobivad segamisseadmed ja kasutusel asjakohased protseduurid, et tagada valmissegu ühtlikkus ja segus olevate sortide märgitud vahekord igas konteineris;

b) määratud peab olema isik, kes kannab otsest vastutust segamise ja pakendamise eest, ja

c) pidada tuleb registrit seemnesegude ja nende kavandatavate kasutusalade kohta.

3. Lõike 1 punktis a osutatud seemnete segamine ja pakendamine peab toimuma pädeva asutuse järelevalve all.

Segamisel tuleb vältida riski selliste seemnete esinemiseks, mis ei ole ette nähtud segusse lisamiseks, ning tagada, et saadav segu on võimalikult homogeenne.

Seemnete mass ühes konteineris, mis sisaldab nii väikeseseemneliste liikide kui ka nisuterast suurema seemnega liikide segu, ei tohi ületada 40 kg.

4. Komisjon võib rakendusaktidega ning tehnika ja teaduse arengust ja käesoleva artikli kohaldamisel saadud kogemustest lähtudes kehtestada eeskirjad järgmise kohta:

a) segamisseadmed ja -protseduur;

b) partiide maksimumsuurus konkreetsete liikide ja sortide puhul.

Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu artikli 76 lõikes 2 osutatud kontrollimenetluse teel.

Artikkel 22

Säilitussegud

1. Erandina ***artiklitest 5–8 ja*** artikli 21 lõikest 1 võivad liikmesriigid lubada toota ja turustada ~~segu~~***segusid*** I lisa A***, B ja C*** osas loetletud eri perekondade või liikide ~~ja ka nende perekondade või liikide eri sortide~~ seemnetest ning selle lisa muudes osades loetletud perekondade või liikide seemnetest või selles lisas loetlemata perekondade või liikide seemnetest, kui ~~kõnealune segu vastab~~***kõnealused segud vastavad*** kõigile järgmistele tingimustele: **[ME 128]**

a) ~~aitab~~***aitavad*** kaasa geneetiliste ressursside säilitamisele või looduskeskkonna taastamisele ning **[ME 129]**

b) on looduslikult seotud teatava piirkonnaga (edaspidi „~~lähtepiirkond~~***päritolupiirkond***“), mis soodustab geneetiliste ressursside säilitamist või looduskeskkonna taastamist; **[ME 130]**

c) ~~vastab~~***vastavad*** V lisa nõuetele; **[ME 131]**

ca) ei koosne GMOst ega määruse (EL).../... [uusi genoomikameetodeid käsitlev määrus] artikli 3 lõikes 7 määratletud 1. kategooria UGM-taimedest ega kõnealuse määruse artikli 3 lõikes 8 määratletud 1. või 2. kategooria UGM-taimedest. **[ME 132]**

~~Sellise segu~~***Selliste segude*** puhul on tegemist ~~säilitussegu~~***säilitussegudega*** ja see tuleb etiketil ära märkida. **[ME 133]**

2. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 75 vastu delegeeritud õigusakt, et muuta V lisa järgmistes küsimustes:

a) loa andmise nõuded kindlaksmääratud ~~lähtepiirkonnas~~***päritolupiirkonnas*** asuvast looduslikust kohast otse kogutud seemnete segude puhul, mis on ette nähtud looduskeskkonna säilitamiseks ja taastamiseks (otsekoristuse teel saadud säilitussegud); **[ME 134]**

b) loa andmise nõuded kasvatatavate taimekultuuride säilitussegude puhul;

c) konkreetsete liikide kasutamine ja sisaldus;

d) pitseerimis- ja pakendamisnõuded;

e) ettevõtjatele lubade andmise nõuded.

Need ~~muudatused~~***delegeeritud õigusaktid*** põhinevad käesoleva artikli rakendamisel saadud kogemustel, tehnika ja teaduse arengul ning asjaolul, et säilitussegude kvaliteet ja identifitseerimine on paranenud. Need võivad olla seotud üksnes kindlate perekondade või liikidega. **[ME 135]**

3. Ettevõtjad teatavad asjaomastele pädevatele asutustele igal tootmisperioodil toodetud ja turustatud säilitussegude koguse.

Liikmesriigid teatavad taotluse korral komisjonile ja teistele liikmesriikidele oma territooriumil toodetud ja turustatud säilitussegude koguse ning vajaduse korral taimede geneetilise ressursside valdkonna eest vastutavate pädevate asutuste või sel eesmärgil tunnustatud organisatsioonide nimed.

Artikkel 23

~~Seemnepartiide~~*Taimse paljundusmaterjali partiide* ümberpakendamine ja -märgistamine [ME 136]

1. Supereliit-, eliit- ja sertifitseeritud seemne ***taimse paljundusmaterjali*** partiid pakendatakse ja märgistatakse kooskõlas käesoleva artikli ning artiklitega 14 ja 15 ümber juhul, kui see on vajalik partiide jagamiseks või ühendamiseks. **[ME 137]**

2. ~~Seemnepartiid~~***Taimse paljundusmaterjali partiid*** pakendab ja märgistab ümber: **[ME 138]**

a) ettevõtja pädeva asutuse ametliku järelevalve all või

b) seemneproovide võtja, kelle pädev asutus on selleks volitanud, kelle üle pädev asutus teostab järelevalvet ja kes annab aru pädevale asutusele.

Punkti b kohaldamisel teavitab pädev asutus ettevõtjat eelnevalt, et korraldada koostöö seemneproovide võtjaga.

3. Ettevõtja ja seemneproovide võtja, kes pakendab ja märgistab seemnepartiid ümber, võtavad kõik meetmed, et säilitada ümberpakendamise käigus seemnepartii identsus ja sordipuhtus, vältida saastumist ning tagada lõpliku seemnepartii võimalikult suur homogeensus.

4. Ettevõtja ja seemneproovide võtja säilitavad seemnepartiide ümberpakendamise ja -märgistamise kohta andmeid kolme aasta jooksul pärast asjaomast ümberpakendamist ja -märgistamist. Muu hulgas tuleb säilitada järgmist teavet:

a) algse seemnepartii viitenumber;

b) ümberpakendatud või -märgistatud seemnepartii viitenumber;

c) algse seemnepartii kaal;

d) ümberpakendatud või -märgistatud seemnepartii kaal;

e) partii lõpliku kõrvaldamise kuupäev.

Neid andmeid säilitatakse nii, et nende alusel on võimalik kindlaks teha ja kontrollida selle algse seemnepartii ehtsust, mis ümber pakendati ja märgistati. Need andmed tehakse taotluse korral kättesaadavaks pädevale asutusele.

5. Seemnepartiilt eemaldatakse algsed plommid ja etiketid. Ettevõtja või seemneproovide võtja jätab alles ka iga üksiku seemnepartii etiketi, mis asendati.

Uutel etikettidel märgitakse kas algse seemnepartii viitenumber või uus seemnepartii number, mille on määranud pädev asutus.

6. Kui pädev asutus määrab uue seemnepartii numbri, registreerib ta kas andmed varasema seemnepartii viitenumbri kohta või tagab, et see varasem number märgitakse uutele etikettidele.

7. Sertifitseeritud seemnete segud tohib ümber pakendada üksnes juhul, kui ettevõtja või seemneproovide võtja on veendunud, et segu eri koostisosade vahekord jääb ümberpakendamise protsessi jooksul samaks.

Artikkel 24

Supereliit-, eliit- ja sertifitseeritud seemnete eel- ja järelkontrolli põldkatsed

1. Pärast supereliit-, eliit- ja sertifitseeritud seemnete tootmist teevad pädevad asutused lisaks põldtunnustamisele kohe pärast proovide võtmisele järgneva perioodi lõppu või selle kestel iga-aastased põldkatsed katselappidel, mille puhul võrreldakse sorti selle sordi seemnetest võetud ja ametlikult kinnitatud proovidega, et teha kindlaks, kas sordi omadused on jäänud tootmisprotsessis samaks, ning kontrollida üksikute seemnepartiide sordiehtsust ja -puhtust.

Nende katsete abil hinnatakse,

a) kas täidetud on järgmiste kategooriate või põlvkondade nõuded. Kui vahetult allpool oleva kategooria või põlvkonna katsete tulemusena selgub, et seemnete sordiehtsus või -puhtus ei ole säilinud, ei sertifitseeri pädev asutus asjaomasest partiist saadud seemneid;

b) kas seeme vastab asjaomastele identsus-, kvaliteedi- ja muudele sertifitseerimisnõuetele. Kui sellise katse tulemusena tehakse kindlaks, et täidetud ei ole artikli 7 nõuded, kõrvaldab pädev asutus asjaomase partii turult või tagab selle vastavuse kohaldatavatele nõuetele.

2. Supereliit-, eliit- ja sertifitseeritud seemne kõnealuste eel- ja järelkontrolli põldkatsete osakaal määratakse kindlaks riskianalüüsi põhjal, võttes arvesse seemnete võimalikku mittevastavust asjaomastele nõuetele.

3. Lõikes 2 osutatud riskianalüüsi põhjal tehakse eel- ja järelkontrolli põldkatsed proovidega, mille pädev asutus on võtnud koristatud seemnest.

4. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 75 vastu delegeeritud õigusakte, millega täiendatakse käesolevat määrust ja kehtestatakse eeskirjad seemnete eel- ja järelkontrolli põldkatsete kohta perekondade või liikide puhul. Nendes eeskirjades võetakse arvesse teaduslike ja tehniliste teadmiste ning rahvusvaheliste standardite arengut ning need võidakse kehtestada konkreetsete perekondade, liikide või kategooriate kohta. Need võivad käsitleda järgmist:

a) lõikes 2 osutatud riskianalüüsi kriteeriumid,

b) katsetamise kord,

c) katsetulemuste hindamine.

5. Sordiehtsuse ja -puhtuse kontrolli puhul võidakse täiendava vahendina kasutada biomolekulaarseid meetodeid, kui lõikes 1 osutatud eel- ja järelkontrolli põldkatsete tulemused ei ole lõplikud.

Artikkel 25

Standardseemnete eel- ja järelkontrolli põldkatsed

1. Pärast standardseemnete turule laskmist korraldavad pädevad asutused ***juhul, kui see on riskianalüüsi põhjal vajalik,*** eel- ja järelkontrolli põldkatsed, et kontrollida, kas seemned vastavad ~~asjaomastele sordiehtsuse ja -puhtuse nõuetele ning vastavalt vajadusele muudele~~***artiklis 8 ja asjakohasel juhul III lisas sätestatud*** nõuetele. **[ME 139]**

2. Eel- ja järelkontrolli põldkatsete osakaal määratakse kindlaks riskianalüüsi põhjal, võttes arvesse vastavate seemnete võimalikku mittevastavust nendele nõuetele. ***Pädev asutus võtab riskianalüüsi tegemisel arvesse territoriaalseid iseärasusi, piirkonnas esinevaid taimetervise riske ja ettevõtja saavutatud tulemusi.*** **[ME 140]**

3. Lõikes 1 osutatud eel- ja järelkontrolli põldkatsed tehakse asjaomastele nõuetele mittevastavuse riski analüüsi põhjal igal aastal ning selleks kasutatakse proove, mille pädev asutus on võtnud homogeensetest seemnepartiidest. Nende katsetega hinnatakse asjaomase seemne sordiehtsust ja -puhtust, idanemismäära ja analüütilist puhtust.

4. Sordiehtsuse ja -puhtuse kontrolli puhul võidakse täiendava vahendina kasutada biomolekulaarseid meetodeid, kui lõikes 1 osutatud eel- ja järelkontrolli põldkatsete tulemused ei ole lõplikud.

7. JAGU

Erandid artiklite 5–25 nõuetest

Artikkel 26

Säilitussortidesse kuuluv taimne paljundusmaterjal

1. Erandina artiklist 20 tohib ***IV lisas loetletud perekondade ja liikide*** taimset paljundusmaterjali, mis on registreeritud riiklikus sordiregistris ja kuulub artikli 44 lõike 1 punktis b osutatud säilitussorti, liidus toota ja turustada standardseemne või -materjalina, kui see vastab kõigile artikli 8 kohastele standardseemne ja -materjali nõuetele asjaomaste liikide puhul. **[ME 141]**

2. Lõikes 1 osutatud taimsele paljundusmaterjalile lisatakse ettevõtja etikett märkega „Säilitussort“.

3. Seda erandit kasutav ettevõtja teatab kõnealusest tegevusest igal aastal pädevale asutusele ~~ning esitab teabe asjaomaste liikide ja koguste kohta~~. **[ME 142]**

Artikkel 27

Heterogeensest materjalist koosnev taimne paljundusmaterjal

1. Erandina artiklist 5 tohib heterogeensest materjalist koosnevat taimset paljundusmaterjali***, välja arvatud I lisas loetletud söödakultuurid,*** liidus toota ja turustada, ilma et see kuuluks sorti. Enne tootmist ja/või turustamist tuleb heterogeensest materjalist ***koosnevast taimsest paljundusmaterjalist*** teatada pädevale asutusele ja pädev asutus peab selle kandma registrisse kooskõlas VI lisas sätestatud nõuetega. **[ME 143]**

2. Erandina ~~artikli 7 lõigetest 1 ja 3 ning~~***artiklitest 7 ja 8,*** artikli ~~8~~***13*** lõigetest ~~1 ja 3~~***2 ja 5 ning artiklitest 18 ja 20*** toodetakse ja turustatakse lõikes 1 osutatud heterogeensest materjalist koosnevat taimset paljundusmaterjali kooskõlas VI lisas sätestatud nõuetega. **[ME 144]**

3. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 75 vastu delegeeritud õigusakt VI lisa muutmiseks. Need muudatused võivad olla seotud kõigi või üksnes teatavate perekondade või liikidega ning nendega:

a) parandatakse heterogeensest materjalist koosneva taimse paljundusmaterjali kohta teabe esitamist teadetes, kirjelduses ja identifitseerimisel, võttes arvesse asjaomaste eeskirjade kohaldamisel saadud kogemusi;

b) parandatakse heterogeensest materjalist koosneva taimse paljundusmaterjali pakendamist ja märgistamist käsitlevaid eeskirju, võttes arvesse pädevate asutuste tehtud kontrollidest saadud kogemusi;

c) parandatakse ***asjakohasel juhul*** heterogeensest materjalist koosneva taimse paljundusmaterjali säilitamist käsitlevaid eeskirju, võttes arvesse uusi parimaid tavasid. **[ME 145]**

Need muudatused võetakse vastu selleks, et võtta arvesse uusi tehnilisi ja teaduslikke tõendeid, rahvusvaheliste standardite arengut ning käesoleva artikli kohaldamisel saadud kogemusi kõigi või üksnes teatavate perekondade või liikide puhul.

4. Kõik ettevõtjad, kes toodavad ja/või kavatsevad turustada heterogeensest materjalist koosnevat taimset paljundusmaterjali, teatavad sellest enne turustamist pädevale asutusele. Kui riigi pädev asutus ei nõua ~~kindlaksmääratud aja~~***kolme kuu*** jooksul lisateavet, tohib heterogeensest materjalist koosnevat taimset paljundusmaterjali turustada. **[ME 146]**

5. Ettevõtja tagab heterogeensest materjalist koosneva taimse paljundusmaterjali jälgitavuse ning säilitab sel eesmärgil teavet, mille alusel on võimalik kindlaks teha ettevõtjad, kellelt saadi heterogeense materjali tootmiseks kasutatud algne lähtematerjal.

Ettevõtja säilitab seda teavet viie aasta jooksul.

Heterogeensest materjalist koosnevat taimset paljundusmaterjali tootev ettevõtja, kes kavatseb seda turustada, registreerib ka järgmise teabe ning säilitab seda:

a) iga teatatud heterogeense materjali nimetus ja asjaomase liigi nimetus;

b) lõike 1 kohase heterogeense materjali tootmise meetod;

c) teatatud heterogeense materjali omadused;

d) heterogeensest materjalist koosneva taimse paljundusmaterjali aretamise ~~j~~***avõi*** tootmise koht; **[ME 147]**

e) heterogeensest materjalist koosneva taimse paljundusmaterjali tootmiseks kasutatud pinna suurus ja toodetud kogus.

Seoses turustamisjärgsete kontrollidega peab pädevatel asutustel ~~peab~~ olema juurdepääs käesolevas lõikes osutatud teabele. **[ME 148]**

6. Heterogeense materjali nimetuse sobivuse suhtes kohaldatakse olenevalt olukorrast artiklit 54.

7. Pädevad asutused kannavad lõike 1 kohaselt teatatud heterogeense materjali sihtotstarbelisse registrisse (edaspidi „heterogeense materjali register“). ***Registrisse kandmine on ettevõtjale tasuta.*** **[ME 149]**

Pädevad asutused peavad ja ajakohastavad seda registrit, avaldavad selle***, teevad selle veebis kättesaadavaks*** ning teatavad selle sisust ja ajakohastustest viivitamata komisjonile. **[ME 150]**

Artikkel 28

Lõppkasutajatele turustatav taimne paljundusmaterjal

1. Erandina artiklitest 5–12, 14, 15 ja 20 tohib taimset paljundusmaterjali turustada lõppkasutajatele juhul, kui see vastab kõigile järgmistele nõuetele:

a) sellel on ettevõtja etikett, millel on taimse paljundusmaterjali nimetus ja märge „Taimne paljundusmaterjal lõppkasutajatele – ametlikult sertifitseerimata“ või „Seeme lõppkasutajatele – ametlikult sertifitseerimata“;

b) kui see ei kuulu artikli 44 kohases riiklikus sordiregistris registreeritud sorti, on selle puhul eraõiguslike dokumentide põhjal avalikult kättesaadavaks tehtud kirjeldus ettevõtja peetavas kaubakataloogis; ettevõtja teeb need eraõiguslikud dokumendid pädevale asutusele kättesaadavaks, kui pädev asutus on esitanud vastava taotluse;

c) see on kvaliteeti vähendavatest taimekahjustajatest peaaegu vaba, sellel ei ole defekte, mis võivad tõenäoliselt kahjustada selle kvaliteeti paljundusmaterjalina, see on piisava elujõulisuse ja suurusega, et olla kasutatav taimse paljundusmaterjalina, ning kui tegemist on seemnetega, on piisava idanevusega, ning

d) seda turustatakse üksiktaimedena või seemnete ja mugulate puhul väikepakendites.

Seda erandit kasutav ettevõtja teatab kõnealusest tegevusest igal aastal pädevale asutusele ~~ning esitab teabe asjaomaste liikide ja koguste kohta~~. **[ME 151]**

~~2. Komisjon võtab rakendusaktidega vastu eeskirjad lõike 1 punktis d osutatud väikepakendite suuruse, kuju, pitseerimise ja käitlemise nõuete kohta.~~

~~Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu artikli 76 lõikes 2 osutatud kontrollimenetluse teel.~~ **[ME 152]**

Artikkel 29

~~Geenipankadele, organisatsioonidele ja võrgustikele ning~~*Dünaamilisele säilitamisele spetsialiseerunud organisatsioonide ja võrgustike ning neile ja* nende vahel turustatav taimne paljundusmaterjal [ME 153]

1. Erandina artiklitest 5–25 ***tohivad taimset paljundusmaterjali turustada dünaamilisele säilitamisele spetsialiseerunud organisatsioonid ja võrgustikud, sealhulgas põllumajandustootjad. Samuti*** tohib taimset paljundusmaterjali turustada sellistele ~~geenipankadele,~~ organisatsioonidele ja võrgustikele***, sealhulgas põllumajandustootjatele, ning*** ~~(või~~ nende ~~üksuste~~ vahel~~), mille põhikirjajärgne või pädevale asutusele ametlikult teatatud eesmärk on säilitada taimede geneetilisi ressursse, kusjuures~~***, kui*** kõnealuse tegevusega ei taotleta kasumit. **[ME 154]**

Samuti võivad need ~~geenipangad,~~***säilitamisele spetsialiseerunud*** organisatsioonid ja võrgustikud ***või nende liikmed*** turustada seda isikutele, kes tegelevad selle taimse paljundusmaterjali ***dünaamilise*** säilitamisega lõppkasutajatena ~~kasumit mittetaotleval viisil~~***või põllumajandustegevuse eesmärgil***. **[ME 155]**

Esimeses ja teises lõigus osutatud juhtudel peab taimne paljundusmaterjal vastama järgmistele nõuetele:

a) see on kantud nende ~~geenipankade,~~***säilitamisele spetsialiseerunud*** organisatsioonide ja võrgustike peetavasse registrisse koos taimse paljundusmaterjali ~~asjakohase kirjeldusega~~***üldkirjeldusega, kui see ei kuulu artiklis 44 osutatud riiklikusse sordiregistrisse kantud sorti***; **[ME 156]**

b) need ~~geenipangad,~~***säilitamisele spetsialiseerunud*** organisatsioonid ja võrgustikud tegelevad selle taimse paljundusmaterjali säilitamisega, kusjuures selle proovid tehakse pädevale asutusele taotluse korral kättesaadavaks, ***kui kogused seda võimaldavad,*** ning **[ME 157]**

c) see on peaaegu vaba kvaliteeti vähendavatest taimekahjustajatest, sellel ei ole defekte, mis võivad tõenäoliselt kahjustada selle kvaliteeti paljundusmaterjalina~~, see on piisava elujõulisuse ja suurusega, et olla kasutatav taimse paljundusmaterjalina, ning kui tegemist on seemnetega, on piisava idanevusega~~. **[ME 158]**

2. ~~Geenipangad,~~***Säilitamisele spetsialiseerunud*** organisatsioonid ja võrgustikud teatavad pädevale asutusele lõikes 1 osutatud erandi kasutamisest ja asjaomased liigid. **[ME 159]**

Artikkel 30

Põllumajandustootjate ~~mitterahaline seemnevahetus~~*vahel vahetatav taimne paljundusmaterjal* [ME 160]

1. Erandina artiklitest 5–25 võivad põllumajandustootjad vahetada ~~seemneid~~***taimset paljundusmaterjali*** mitterahaliste tehingute käigus ***või rahalise hüvitise eest, kui taimne paljundusmaterjal vastab***~~, kui seemned vastavad~~ kõigile järgmistele nõuetele: **[ME 161]**

1) ~~need~~***see*** on toodetud asjaomase põllumajandustootja valdustes; **[ME 162]**

2) ~~need pärinevad~~***see pärineb*** asjaomase põllumajandustootja ~~saagist~~***põllukultuuridest***; **[ME 163]**

3) ~~need~~***seemnete puhul*** ei kuulu ***see*** teenuse osutamise lepingu alla, mille asjaomane põllumajandustootja on sõlminud seemnetootjaga, ning **[ME 164]**

4) ~~seemet~~***taimset paljundusmaterjali*** kasutatakse põllumajandustootja ***taimse paljundusmaterjali*** dünaamiliseks ~~seemnemajanduseks~~***majandamiseks ja säilitamiseks***, et soodustada põllumajanduslikku mitmekesisust. **[ME 165]**

2. ~~Kõnealused seemned peavad~~***Kõnealune taimne paljundusmaterjal peab*** vastama kõikidele järgmistele nõuetele: **[ME 166]**

a) need ei tohi olla sordist, millele on antud sordikaitse kooskõlas määrusega (EÜ) nr 2100/94;

b) ~~need peavad piirduma väikeste kogustega, mille pädevad asutused määravad konkreetsete liikide puhul kindlaks aasta ja põllumajandustootja kohta, kusjuures~~***nende kogus on piiratud ja*** nende puhul ei kasutata kaubanduslikke vahendajaid ega avalikke turustamispakkumisi, ning **[ME 167]**

c) ~~need~~***see*** on peaaegu ~~vabad~~***vaba*** kvaliteeti vähendavatest taimekahjustajatest ~~ja defektidest~~***, sellel ei ole defekte***, mis võivad tõenäoliselt kahjustada ~~nende~~***selle*** kvaliteeti ~~seemnetena, ning need~~***, ning seemned*** on piisava idanevusega. **[ME 168]**

~~3. Liikmesriigid teavitavad komisjoni ja teisi liikmesriike igal aastal kogustest, mis on kooskõlas lõike 2 punktiga b liikide kaupa kindlaks määratud.~~ **[ME 169]**

Artikkel 30a

Iga liigi puhul vahetada lubatud maksimumkogus

***Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 75 vastu delegeeritud õigusakte käesoleva määruse täiendamiseks, et kehtestada iga liigi puhul artikli 30 lõike 2 punktis b osutatud maksimumkogus, mida on lubatud vahetada. Selle koguse kindlaksmääramisel võetakse arvesse põllumajandusest elatuvate väikepõllumajandustootjate vajadusi ja taimetervisega seotud riske ning samal ajal edendatakse mitmekesiste põllumajandussüsteemide väljatöötamist ja säilitamist.* [ME 170]**

~~*Artikkel 31*~~

~~**Aretusseeme**~~

~~1. Erandina artiklitest 5–25 võib pädev asutus anda ettevõtjatele loa turustada supereliitseemnele eelnevate põlvkondade seemet teisele ettevõtjatele uute sortide aretamise eesmärgil (aretusseeme).~~

~~Pädev asutus määrab selle loa andmisel kindlaks loa kehtivusaja ja kogused liikide kaupa.~~

~~2. Lõikes 1 osutatud taimsele paljundusmaterjalile lisatakse ettevõtja väljastatud etikett märkega „Aretusseeme“, mis kinnitatakse vastavalt vajadusele selle materjali konteinerile, kimbule või pakendile.~~

~~See pitseeritakse ja sellel on partiinumber, mida kasutatakse identifitseerimise eesmärgil ning eel- ja järelkontrolli põldkatsetes enne supereliitseemnena kasutamist.~~ **[ME 171]**

Artikkel 32

Veel registreerimata sortide taimne paljundusmaterjal

1. Erandina artiklist 5 võib pädev asutus anda ettevõtjatele loa toota ja turustada paljundamise eesmärgil sellist supereliit- ja eliitseemet ja -materjali, ***standardseemet ja -materjali,*** mis kuulub artikli 44 kohases riiklikus sordiregistris veel registreerimata sorti, kui täidetud on kõik järgmised nõuded: **[ME 172]**

a) asjaomastel turustamissektoritel on vaja hankida kõnealune materjal või seeme eelnevalt selleks, et neil oleks olemas piisavad varud ajaks, mil asjaomane sort registrisse kantakse, ning

b) puudub risk, et kõnealuse loa tõttu on turustatava taimse paljundusmaterjali identifitseerimine või kvaliteet ebapiisav, ning

c) asjaomane taimne paljundusmaterjal on sordist, mille puhul on artikli 55 alusel esitatud taotlus sordi kandmiseks riiklikusse sordiregistrisse.

Sellise loa võib anda seemnete puhul kõige enam kolmeks aastaks ja muu taimse paljundusmaterjali kui seemnete puhul viieks aastaks ning ~~väikeste~~***piiratud*** koguste jaoks, mille pädev asutus määrab kindlaks liikide kaupa ***kooskõlas tootmismahuga liikmesriigi tasandil***. **[ME 173]**

***Seda erandit ei kohaldata taimse paljundusmaterjali suhtes, mis koosneb geneetiliselt muundatud organismist direktiivi 2001/18/EÜ tähenduses.* [ME 174]**

2. Erandina artiklitest 5, 7, 10–12, 15, 20, 23 ja 24 võib pädev asutus anda ettevõtjatele seemnete puhul kõige enam kolmeks aastaks ja muu taimse paljundusmaterjali kui seemnete puhul viieks aastaks ning pädeva asutuse poolt liikide kaupa kindlaks määratud ~~väikeste~~***piiratud*** koguste puhul ***kooskõlas tootmismahuga liikmesriigi tasandil,*** loa toota ja turustada artikli 44 kohases riiklikus sordiregistris veel registreerimata sordi taimset paljundusmaterjali, kui täidetud on kõik järgmised nõuded: **[ME 175]**

a) loaga hõlmatud taimset paljundusmaterjali kasutatakse üksnes ettevõtjate tehtavateks katseteks või uuringuteks, et koguda teavet asjaomase sordi kasvatamise või kasutamise kohta põllumajandusettevõtetes;

b) taimset paljundusmaterjali turustatakse üksnes nendele ettevõtjatele ja edasist turustamist ei toimu, kusjuures ettevõtja esitab aruande katsete või uuringute tulemuste kohta seoses kõnealuse sordi kasvatamist või kasutamist käsitleva teabega;

c) puudub risk, et kõnealuse loa tõttu on turustatava taimse paljundusmaterjali identifitseerimine või kvaliteet ebapiisav, ning

d) loaga hõlmatud taimne paljundusmaterjal vastab asjaomaste liikide taimse paljundusmaterjali standardkategooria nõuetele.

3. Selleks et saada lõigetes 1 ja 2 osutatud luba, esitab ettevõtja pädevatele asutustele taotluse, mis sisaldab teavet alljärgneva kohta:

~~a) toodetud supereliit-, eliit- ja sertifitseeritud seemnete ja materjali olemasolevad varud enne sordi registreerimist ning standardseemnete ja -materjali puhul kavandatavad katsed ja uuringud;~~ **[ME 176]**

b) sordi aretusnumber, mis on märgitud registreerimistaotluses;

c) sordi säilitamise menetlus, kui see on kohaldatav;

d) asutus, kellele on esitatud sordi registreerimise taotlus, ning taotlusele antud viitenumber.

~~e) tootmiskoht ja~~ **[ME 177]**

~~f) turul kättesaadavaks tehtava materjali kogus.~~ **[ME 178]**

4. Liikmesriigid, kelle pädevad asutused on andnud lõigetes 1 ja 2 osutatud loa, teatavad sellest igal aastal teistele liikmesriikidele ja komisjonile.

5. Lõigetes 1 ja 2 osutatud taimsele paljundusmaterjalile lisatakse ettevõtja väljastatud etikett, mis sisaldab märget „Veel registreerimata sort“.

Artikkel 33

Loa andmine ajutiste tarneraskuste korral

1. Selleks et kõrvaldada liidus ebasoodsate kliimatingimuste või muude ettenägematute asjaolude tõttu tekkida võivad ajutised raskused taimse paljundusmaterjali üldisel tarnimisel, ~~võib komisjon rakendusaktiga~~***on komisjonil õigus võtta kooskõlas artikliga 75 vastu delegeeritud õigusakte, millega muudetakse käesolevat määrust, et*** anda liikmesriikidele ~~loa~~***luba*** lubada turustada kõige enam ühe aasta jooksul sellist supereliit-, eliit- või sertifitseeritud materjali või seemet, mis vastab ühele järgmisele tingimusele: **[ME 179]**

a) see kuulub sorti, mis ei ole kantud riiklikusse sordiregistrisse, või

b) see vastab leebematele nõuetele kui artikli 7 lõikes 1 osutatud nõuded.

Punkti a kohaldatakse erandina artiklist 5 ja punkti b erandina artikli 7 lõikest 1.

Selles ~~rakendusaktis võidakse sätestada~~***delegeeritud õigusaktis sätestatakse*** iga perekonna või liigi puhul turustada lubatud maksimumkogused. **[ME 180]**

~~See rakendusakt võetakse vastu artikli 76 lõikes 2 osutatud kontrollimenetluse teel.~~ **[ME 181]**

2. Lõikes 1 osutatud taimsele paljundusmaterjalile lisatakse etikett, mis sisaldab vastavalt vajadusele märget selle kohta, et kõnealune taimne paljundusmaterjal kuulub registreerimata sorti või vastab leebematele kvaliteedinõuetele kui need, millele on osutatud artikli 7 lõikes 1.

3. ~~Komisjon võib~~***Komisjonil on õigus*** võtta ~~rakendusaktiga~~***kooskõlas artikliga 75*** vastu ~~otsuse~~***delegeeritud õigusakte, millega muudetakse käesolevat määrust, eesmärgiga võtta vastu otsus***, et asjaomane luba tuleb kehtetuks tunnistada või seda muuta, kui ta järeldab, et see ei ole enam vajalik või proportsionaalne, et saavutada eesmärk kõrvaldada ajutised raskused asjaomase taimse paljundusmaterjali üldisel tarnimisel. ~~See rakendusakt võetakse vastu artikli 76 lõikes 2 osutatud kontrollimenetluse teel.~~ **[ME 182]**

4. Liikmesriigid võivad ilma komisjonilt lõikes 1 osutatud luba taotlemata lubada kõige enam ühe aasta jooksul ning piiratud kogustes (perekondade või liikide kaupa, olenevalt sellest, kui suur kogus on vajalik asjaomaseid tarneraskusi arvesse võttes) toota ja turustada seemneid, mille idanemismäärad on kuni 15 protsendipunkti võrra väiksemad kui artikli 7 lõikes 3 osutatud rakendusakti kohaselt sätestatud määrad.

4a. Liikmesriik, kes kasutab lõikes 4 osutatud erandit, teavitab sellest komisjoni. **[ME 183]**

4b. Seda erakorralist luba ei kohaldata taimse paljundusmaterjali suhtes, mis koosneb geneetiliselt muundatud organismist direktiivi 2001/18/EÜ tähenduses. **[ME 184]**

Artikkel 34

Ajutine luba turustada kiireloomulistel juhtudel seemneid, mis ei ole sertifitseeritud kohaldatavatele kvaliteedinõuetele vastavaks

1. Pädevad asutused võivad anda kõige enam üheks kuuks loa turustada seemneid supereliit-, eliit- või sertifitseeritud seemnetena enne, kui need on sertifitseeritud vastavaks artiklis 7 osutatud nõuetele seoses idanevuse, muude liikide seemnete maksimumsisalduse või puhtusega, kui see on vajalik, et teha kõnealune seeme kiiresti turul kättesaadavaks pakiliste tarnevajaduste täitmiseks.

2. Lõikes 1 nimetatud luba antakse analüütilise aruande alusel, mille ettevõtja on seemne kohta väljastanud ja mis tõendab seemne vastavust idanevuse, muude liikide seemnete maksimumsisalduse või puhtusega seotud nõuetele, mis on vastu võetud artikli 7 lõike 1 alusel.

Ettevõtja esitab pädevale asutusele esimese seemnete saaja nime ja aadressi. Ettevõtja hoiab teavet esialgse analüütilise aruande kohta pädevale asutusele kättesaadavana.

3. Lõikes 1 osutatud seemnetele lisatakse etikett märkega „Ajutine turustamisluba“.

Artikkel 35

Veel sertifitseerimata taimne paljundusmaterjal

1. Liidus toodetud taimset paljundusmaterjali, mis ei ole veel sertifitseeritud supereliit-, eliit- või sertifitseeritud seemnena vastavalt artiklile 7, tohib nendele kategooriatele osutades turustada juhul, kui täidetud on kõik järgmised tingimused:

a) enne koristamist tegi pädev asutus või ettevõtja pädeva asutuse ametliku järelevalve all põldtunnustamise, mille tulemusena kinnitati, et taimne paljundusmaterjal vastab artikli 7 lõikes 1 osutatud tootmisnõuetele;

b) pädev asutus teostab parasjagu sertifitseerimist või seda teeb ettevõtja pädeva asutuse ametliku järelevalve all ning

c) täidetud on lõigetes 2–~~5~~***5a*** sätestatud nõuded. **[ME 185]**

2. Lõikes 1 osutatud taimset paljundusmaterjali tohib turustada üksnes ettevõtja, kes on selle taimse paljundusmaterjali tootnud ettevõtja jaoks, kes teostab sertifitseerimist. Sellist taimset paljundusmaterjali ei tohi enne lõplikku sertifitseerimist edasi anda ühelegi teisele isikule.

3. Lõikes 1 osutatud taimsele paljundusmaterjalile lisatakse ettevõtja väljastatud etikett, mis sisaldab märget „Veel lõplikult sertifitseerimata seemned/materjal“.

4. Kui pädev asutus, mille pädevusalas taimne paljundusmaterjali koristati (edaspidi „tootmise puhul pädev asutus“), ja pädev asutus, kes paljundusmaterjal artikli 7 kohaselt sertifitseerib (edaspidi „sertifitseerimise eest vastutav pädev asutus“), on erinevad, vahetavad nad asjakohast teavet kõnealuse taimse paljundusmaterjali tootmise ja turustamise kohta.

5. Kolmandas riigis koristatud taimset paljundusmaterjali, mida ei ole veel artikli 7 kohaselt sertifitseeritud supereliit-, eliit- või sertifitseeritud materjalina, võib liidus nendele kategooriatele osutades turustada juhul, kui:

a) selle kolmanda riigi suhtes on artikli 39 alusel vastu võetud otsus samaväärsuse kohta;

b) täidetud on lõike 1 punktides a ja b ning lõigetes 2 ja 3 sätestatud nõuded ning asjaomase kolmanda riigi ettevõtjate üle teostavad ametlikku järelevalvet nende pädevad asutused;

c) liikmesriigi ja asjaomase kolmanda riigi pädevad asutused vahetavad asjakohast teavet kõnealuse materjali turustamise kohta ning

d) asjaomase kolmanda riigi pädevad asutused edastavad kogu asjakohase tootmist käsitleva teabe taotluse korral sertifitseeriva liikmesriigi pädevale asutusele.

Käesoleva lõike kohaldamiseks käsitatakse lõigetes 1–5 esitatud viiteid tootmise eest vastutavale pädevale asutusele viidetena asjaomase kolmanda riigi pädevale asutusele ning viiteid artikli 7 lõike 1 kohastele nõuetele käsitatakse viidetena kolmanda riigi samaväärsetele nõuetele, mille samaväärsust on tunnustatud kooskõlas artikli 39 lõikega 2.

5a. Seda erandit ei kohaldata taimse paljundusmaterjali suhtes, mis koosneb geneetiliselt muundatud organismist direktiivi 2001/18/EÜ tähenduses. **[ME 186]**

Artikkel 36

Rangemad tootmis- ja turustamisnõuded

1. Komisjon võib rakendusaktidega anda liikmesriikidele loa kehtestada asjaomase liikmesriigi kogu territooriumil või osal sellest taimse paljundusmaterjali puhul rangemaid tootmis- ja turustamisnõudeid kui need, millele on osutatud artiklites 7 ja 8, kui need rangemad nõuded vastavad asjaomase taimse paljundusmaterjali konkreetsetele tootmistingimustele ning agroklimaatilistele vajadustele selles liikmesriigis ***ning kui nendega ei keelustata, takistata ega piirata käesoleva määruse nõuetele vastava taimse paljundusmaterjali vaba liikumist***. **[ME 187]**

Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu artikli 76 lõikes 2 osutatud kontrollimenetluse teel.

2. Lõikes 1 nimetatud loa saamiseks esitavad liikmesriigid komisjonile taotluse, mis sisaldab järgmist:

a) kavandatavaid nõudeid sisaldavad kavandatavad sätted ning

b) selliste nõuete vajalikkuse ja proportsionaalsuse põhjendus***, võttes arvesse tootmise ja turustamisega kaasnevaid võimalikke lisakulusid***. **[ME 188]**

3. Lõikes 1 nimetatud luba antakse ainult juhul, kui täidetud on järgmised tingimused:

a) lõike 2 punktis a osutatud kavandatavate sätete rakendamisega tagatakse asjaomase taimse paljundusmaterjali parem identifitseeritavus ja kvaliteet ning see on põhjendatud asjaomase liikmesriigi konkreetseid põllumajanduslikke või kliimatingimusi arvesse võttes ning

b) kavandatavad sätted on vajalikud lõike 2 punktis a osutatud meetme eesmärgi saavutamiseks ja sellega proportsionaalsed.

4. Kui see on kohaldatav, vaatab iga liikmesriik [üks aasta pärast käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäeva] läbi direktiivi 66/401/EMÜ artikli 5, direktiivi 66/402/EMÜ artikli 5, direktiivi 2002/54/EÜ artikli 7, direktiivi 2002/55/EÜ artikli 24, direktiivi 2002/56/EÜ artikli 5 ja direktiivi 2002/57/EÜ artikli 7 kohaselt vastu võetud meetmed ning tunnistab need kehtetuks või muudab neid, et viia need vastavusse artiklites 7 ja 8 esitatud ja nende alusel vastu võetud tootmis- ja turustamisnõuetega.

Asjaomane liikmesriik teatab nendest meetmest komisjonile ja teistele liikmesriikidele.

Komisjon võib rakendusaktidega teha otsuse, et esimeses lõigus osutatud meetmed tuleb kehtetuks tunnistada või neid muuta, kui need on osutunud ebavajalikuks ja/või eesmärgiga ebaproportsionaalseks. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu artikli 76 lõikes 2 osutatud kontrollimenetluse teel.

Artikkel 37

Erakorralised meetmed

1. Kui taimse paljundusmaterjali tootmine ohustab tõenäoliselt tõsiselt inimeste, loomade või taimede tervist, keskkonda või muude liikide kasvatamist ning seda riski ei ole võimalik piisaval määral vähendada asjaomase liikmesriigi võetavate meetmete abil, võtab komisjon rakendusaktidega viivitamata vastu vajalikud ajutised erakorralised meetmed. Sellised meetmed peavad olema ajaliselt piiratud. Olenevalt olukorra tõsidusest võivad need hõlmata sätteid, millega piiratakse asjaomase taimse paljundusmaterjali turustamist, keelatakse see või kehtestatakse asjakohased tootmis- või turustamistingimused.

Erandina esimesest lõigust kehtestatakse juhul, kui geneetiliselt muundatud organisme sisaldavate või neist koosnevate sortide kasvatamise suhtes kehtestatud kaitse- või muud nõuded ei ole täidetud, asjaomase taimse paljundusmaterjali turustamist piiravad või keelavad meetmed kuni täieliku vastavuse taastamiseni. **[ME 189]**

Komisjon võtab sellised meetmed omal algatusel või liikmesriigi taotluse alusel. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu artikli 76 lõikes 2 osutatud kontrollimenetluse teel.

Nõuetekohaselt põhjendatud tungiva kiireloomulisuse tõttu, et vältida tõsist riski inimtervisele, võtab komisjon viivitamata vastu rakendusaktid vastavalt artikli 76 lõikes 3 viidatud korrale.

2. Kui liikmesriik teatab ametlikult komisjonile kiireloomuliste meetmete võtmise vajadusest ja komisjon ei ole toiminud lõike 1 kohaselt, võib liikmesriik võtta asjakohased***, proportsionaalsed ja tähtajalised*** ajutised erakorralised meetmed. Olenevalt olukorra tõsidusest võivad need hõlmata sätteid, millega piiratakse taimse paljundusmaterjali tootmist või turustamist selle liikmesriigi territooriumil, keelatakse see või kehtestatakse asjakohased tootmis- või turustamistingimused. Kõnealune liikmesriik teatab võetud meetmetest ***ja nende kehtivusajast*** viivitamata teistele liikmesriikidele ja komisjonile ning põhjendab oma otsust. ***See lähenemisviis võimaldab liikmesriigil hädaolukordades kiiresti ja tõhusalt tegutseda, et kaitsta tervist, keskkonda ja majandushuve.*** **[ME 190]**

3. Komisjon võib rakendusaktidega teha otsuse, et lõikes 2 osutatud riiklikud ajutised erakorralised meetmed tuleb kehtetuks tunnistada või neid muuta, kui ta leiab, et meetmed ei ole lõikes 1 osutatud asjaomast riski arvestades põhjendatud. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu artikli 76 lõikes 2 osutatud kontrollimenetluse teel. Asjaomane liikmesriik võib säilitada ajutised erakorralised riiklikud meetmed kuni käesolevas lõikes nimetatud rakendusakti(de) vastuvõtmise kuupäevani.

Artikkel 38

Ajutised katsed käesoleva määruse sätetele paremate alternatiivide leidmiseks

1. Erandina artiklitest 2, 5, 6, 7, 8***, 9, 20, 26, 27 ja 47–53 on komisjonil õigus võtta kooskõlas artikliga 75 vastu delegeeritud õigusakte käesoleva määruse täiendamiseks, korraldades ajutisi katseid*** ~~ja 20 võib komisjon rakendusaktidega teha otsuseid ajutiste katsete korraldamise kohta~~, et leida käesoleva määruse sätetele paremaid alternatiive seoses perekondade ja liikidega, mille suhtes määrust kohaldatakse, registreeritud ~~sorti~~***taimse paljundusmaterjali alla*** kuulumise nõudega, supereliit-, eliit-, sertifitseeritud ja standardmaterjali või -seemne tootmis- ja turustamisnõuetega***, heterogeense materjali tootmis- ja turustamisnõuetega*** ning supereliit-, eliit- ja sertifitseeritud materjali või seemne alla kuulumise nõudega. **[ME 191]**

Need katsed võivad seisneda tehnilistes või teaduslikes uuringutes, mille käigus analüüsitakse uute nõuete järgitavust ja asjakohasust võrdluses käesoleva määruse artiklites 2, 5, 6, 7, 8***, 9, 20, 26, 27 ja 47–53*** ~~ja 20~~ sätestatud nõuetega. **[ME 192]**

2. Lõikes 1 osutatud ~~rakendusaktid võetakse vastu artikli 76 lõikes 2 osutatud kontrollimenetluse teel ja neis~~***delegeeritud õigusaktides*** sätestatakse üks või mitu järgmistest elementidest: **[ME 193]**

a) asjaomased perekonnad või liigid;

b) katsetingimused iga perekonna või liigi puhul;

c) katse kestus;

d) osalevate liikmesriikide seire- ja aruandluskohustused.

Nende ***delegeeritud*** õigusaktidega võetakse arvesse asjaomase taimse paljundusmaterjali tootmise meetodite arengut ning need põhinevad liikmesriikide tehtud võrdluskatsetel. **[ME 194]**

3. Komisjon vaatab kõnealuste katsete tulemused läbi ja koostab nende kohta kokkuvõtva aruande, kus osutatakse vajaduse korral ~~artikli 2, 5, 6~~***artiklite 2, 5–9***, ~~7, 8 või~~ 20***, 26, 27 ja 47–53*** muutmise vajadusele. **[ME 195]**

8. JAGU

Import kolmandatest riikidest

Artikkel 39

Import liidu nõuetega samaväärsuse alusel

1. Taimset paljundusmaterjali tohib kolmandatest riikidest importida üksnes juhul, kui lõike 2 alusel on kindlaks tehtud, et see vastab nõuetele, mis on samaväärsed liidus toodetava ja turustatava taimse paljundusmaterjali suhtes kohaldatavate nõuetega.

Kõnealune import ei ole aga lubatud ja lõike 2 alusel ei tunnustata samaväärsust ~~säilitussegude puhul – nt artiklis 22~~***artiklites 22–29*** osutatud ~~segud – ning sellise~~ taimse paljundusmaterjali puhul, ~~mille suhtes kohaldatakse artiklite 26–30 kohaseid erandeid~~***välja arvatud juhul, kui see on pärit naaberriikidest***. **[ME 196]**

2. Komisjon võib rakendusaktidega tunnustada, et kolmandas riigis või kolmanda riigi konkreetsetes piirkondades toodetud teatava perekonna, liigi või kategooria taimne paljundusmaterjal vastab nõuetele, mis on samaväärsed liidus toodetava ja turustatava taimse paljundusmaterjali suhtes kohaldatavate nõuetega; seejuures lähtub komisjon kõikidest järgmistest aspektidest:

a) asjaomase kolmanda riigi esitatud teabe ja andmete põhjalik läbivaatamine;

b) audit, mille komisjon on teinud asjaomases kolmandas riigis, kui komisjon on pidanud vajalikuks viia läbi audit, ja millest nähtub, et kõnealune taimne paljundusmaterjal vastab nõuetele, mis on samaväärsed liidus toodetava ja turustatava taimse paljundusmaterjali suhtes kohaldatavate nõuetega, ning

c) seemnete puhul asjaolu, et asjaomane riik osaleb OECD rahvusvaheliseks kaubanduseks ette nähtud seemnete sordisertifitseerimise kavades ja rakendab Rahvusvahelise Seemnekontrolli Assotsiatsiooni (ISTA) meetodeid või vajaduse korral järgib Ametlike Seemneanalüütikute Assotsiatsiooni (AOSA) eeskirju.

Sel eesmärgil vaatab komisjon läbi järgmise:

a) kolmanda riigi õigusaktid asjaomaste liikide kohta;

b) kolmanda riigi pädevate asutuste ja kontrollitalituste struktuur, nende volitused, tagatised asjaomase sektori suhtes kohaldatavate kolmanda riigi õigusaktide kohaldamise ja täitmise tagamise kohta ning ametliku sertifitseerimise menetluse usaldusväärsus;

c) asjaolu, kas kolmanda riigi pädevad asutused teevad piisavat ametlikku kontrolli asjaomaste liikide taimse paljundusmaterjali identifitseerimise ja kvaliteedi üle;

d) kolmanda riigi antud tagatised selle kohta, et:

i) tingimused, mida kohaldatakse tootmiskohtade suhtes, kust taimset paljundusmaterjali liitu eksporditakse, vastavad nõuetele, mis on samaväärsed käesolevas artiklis osutatud nõuetega, ning

ii) kolmanda riigi pädevad asutused kohaldavad nende tootmiskohtade suhtes korrapärast ja tõhusat kontrolli.

Samuti võib komisjon teha auditeid, et kontrollida vastavust teise lõigu punktidele b–d.

Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu artikli 76 lõikes 2 osutatud kontrollimenetluse teel.

3. Lõikes 2 osutatud rakendusaktis võidakse sätestada üks või mitu järgmist elementi, kui see on vastava taimse paljundusmaterjali puhul asjakohane:

a) kolmandates riikides tootmiskohas tehtava kontrolliga seotud tingimused;

b) seemnete korral tingimused, mille alusel kolmas riik väljastab ISTA sertifikaadi;

c) veel lõplikult sertifitseerimata seemnega seotud tingimused;

d) taimse paljundusmaterjali pakendamise, pitseerimise ja märgistamisega seotud tingimused;

e) taimse paljundusmaterjali tootmise, identsuse ja turustamisega seotud tingimused lisaks nendele, mis on ette nähtud kolmanda riigi õigusaktidega, kui see on vajalik selleks, et käsitleda kõnealuse taimse paljundusmaterjali identsuse ja kvaliteediga seotud konkreetseid aspekte;

f) nõuded, mida kõnealust taimset paljundusmaterjali tootvad ja turustavad ettevõtjad peavad täitma.

4. Komisjon võib rakendusaktidega tunnustada, et kolmandas riigis tehtav sordi säilitamise kontroll annab samad tagatised nagu on ette nähtud artikli 72 lõigetega 1, 2 ja 4, kui riiklikus sordiregistris või liidu sordiregistris registreeritud sorte säilitatakse asjaomases kolmandas riigis.

Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu artikli 76 lõikes 2 osutatud kontrollimenetluse teel.

Artikkel 40

Kolmandatest riikidest imporditud taimse paljundusmaterjali märgistamine ja selle kohta esitatav teave

1. Artiklis 39 osutatud supereliit-, eliit- ja sertifitseeritud seemneid tohib kolmandatest riikidest importida üksnes juhul, kui neil on OECD etikett.

Artiklis 39 osutatud supereliit-, eliit- ja sertifitseeritud materjali tohib kolmandatest riikidest importida üksnes juhul, kui sellel on asjaomase kolmanda riigi pädeva asutuse väljastatud ametlik etikett.

Need etiketid peavad sisaldama kogu järgmist teavet:

a) märge „Vastab ELi eeskirjadele ja standarditele“;

b) asjaomase taimse paljundusmaterjali liik, sort, kategooria ja partiinumber;

c) konteinerites või pakendites turustamise korral konteineri või pakendi sulgemise kuupäev;

d) kolmas riik, kus taimne paljundusmaterjal toodeti, ja selle pädev asutus;

e) kui see on kohaldatav, siis viimane kolmas riik, kust taimne paljundusmaterjal imporditi, ning viimane kolmas riik, kus taimne paljundusmaterjal toodeti;

f) seemnete korral imporditud seemnete deklareeritud neto- või brutomass või imporditud seemnepartiide deklareeritud arv;

g) ~~taimse~~***taimset*** paljundusmaterjali ~~importija~~***importiva lõppkasutaja, põllumajandustootja või ettevõtja*** nimi. **[ME 197]**

2. Artiklis 39 osutatud standardseemet ja -materjali tohib kolmandatest riikidest importida üksnes juhul, kui sellel on kogu järgmist teavet sisaldav ettevõtja etikett:

a) märge „Vastab ELi eeskirjadele ja standarditele“;

b) asjaomase taimse paljundusmaterjali liik, sort, kategooria ja partiinumber;

c) konteinerites või pakendites turustamise korral konteineri või pakendi sulgemise kuupäev;

d) kolmas riik, kus seeme/materjal toodeti;

e) kui see on kohaldatav, siis viimane kolmas riik, kust taimne paljundusmaterjal imporditi, ning viimane kolmas riik, kus taimne paljundusmaterjal toodeti;

f) seemnete korral imporditud seemnete deklareeritud neto- või brutomass või imporditud seemnepartiide deklareeritud arv;

g) ~~taimse~~***taimset*** paljundusmaterjali ~~importija~~***importiva lõppkasutaja, põllumajandustootja või ettevõtja*** nimi. **[ME 198]**

3. Taimset paljundusmaterjali tohib liitu importida üksnes juhul, kui importija on edastanud lõikes 1 või 2 osutatud teabe elektrooniliselt impordiliikmesriigi pädevale asutusele.

4. Liikmesriigid teatavad määruse (EL) 2017/625 artikli 131 kohase ametliku kontrolli teabehaldussüsteemi kaudu viivitamata kõigist juhtumitest, mille puhul on kindlaks tehtud, et imporditud taimne paljundusmaterjal ei vasta lõigete 1 ja 2 nõuetele.

III PEATÜKK

ETTEVÕTJATELE ESITATAVAD NÕUDED

Artikkel 41

Taimset paljundusmaterjali tootvate ettevõtjate kohustused

Taimset paljundusmaterjali ***kaubandusliku kasutamise eesmärgil*** tootvad ettevõtjad peavad: **[ME 199]**

a) olema asutatud liidus;

b) olema registreeritud määruse (EL) 2016/2031 artikli 65 kohases registris kooskõlas kõnealuse määruse artikliga 66;

c) olema isiklikult kättesaadavad, et teha pädevate asutustega koostööd ametlike kontrollide hõlbustamiseks, või määranud selleks mõne muu isiku;

d) tegema kindlaks tootmisprotsessi või turustamise kriitilised punktid, mis võivad mõjutada taimse paljundusmaterjali identsust ja kvaliteeti;

e) säilitama punktis ~~b~~***d*** osutatud kriitiliste punktide seire andmeid ja esitama need taotluse korral kontrollimiseks pädevatele asutustele; **[ME 200]**

f) tagama, et taimse paljundusmaterjali partiid on eraldi identifitseeritavad;

g) säilitama ajakohast teavet taimse paljundusmaterjali tootmiseks kasutatavate valduste ja muude kohtade aadressi kohta;

h) tagama, et pädevatel asutustel on juurdepääs tootmiseks kasutatavatele valdustele ja muudele kohtadele, sh lepinguliste kolmandate isikute valdustele ja põldudele, ning seireandmetele ja kõigile seotud dokumentidele;

i) võtma vajaduse korral meetmeid taimse paljundusmaterjali identsuse säilitamiseks kooskõlas käesoleva määruse nõuetega;

j) tegema pädevatele asutustele taotluse korral kättesaadavaks kõik kolmandate isikutega sõlmitud lepingud.

Lõike 1 punktides d ja e sätestatud nõudeid ei kohaldata mikroettevõtjate suhtes. **[ME 201]**

Käesoleva artikli sätteid ei kohaldata artiklites 29 ja 30 osutatud tegevuste suhtes. **[ME 202]**

Artikkel 42

Jälgitavus

1. Ettevõtjad tagavad, et taimne paljundusmaterjal on kõigis tootmis- ja turustamisetappides jälgitav.

2. Lõike 1 kohaldamiseks säilitavad ettevõtjad teavet, mis võimaldab teha kindlaks:

a) ettevõtjad, kellelt nad on saanud asjaomased seemned ja asjaomase materjali;

b) isikud, kellele on tarnitud taimset paljundusmaterjali ja asjaomast taimset paljundusmaterjali, välja arvatud lõppkasutajate korral.

Taotluse korral teevad nad sellise teabe pädevatele asutustele kättesaadavaks.

3. Ettevõtjad säilitavad lõikes 2 osutatud andmeid taimse paljundusmaterjali ja ettevõtjate kohta kolme aasta jooksul pärast vastava materjali saamist/tarnimist.

3a. Käesoleva artikli sätteid ei kohaldata artiklites 29 ja 30 osutatud tegevuste suhtes. **[ME 203]**

Artikkel 43

Iga-aastane teavitamine supereliit-, eliit- ja sertifitseeritud seemne ja materjali kavatsetavast tootmisest ja sertifitseerimisest

Igal aastal teavitavad ettevõtjad pädevat asutust järgmisest:

a) kavatsus toota supereliit-, eliit- ja sertifitseeritud materjali või seemet, ~~vähemalt kuu aega~~ enne kõnealuse tootmise algust, ning **[ME 204]**

b) supereliit-, eliit- ja sertifitseeritud materjali tootmine, mida alustati varasematel aastatel ja mida asjaomasel aastal jätkatakse.

Teates märgitakse asjaomased taimeliigid, -sordid ja -kategooriad ning täpne tootmiskoht.

IV PEATÜKK

SORDI REGISTREERIMINE

1. JAGU

SORDIREGISTRID

Artikkel 44

Riiklike sordiregistrite loomine

1. Iga liikmesriik loob ja avaldab ühtse elektroonilise riikliku sordiregistri (edaspidi „riiklik sordiregister“) ja hoiab seda ***pidevalt*** ajakohasena; register sisaldab järgmist: **[ME 205]**

a) kõik artiklites 55–68 sätestatud menetluse alusel registreeritud sordid;

b) artikli 26 kohased säilitussordid, mis on registreeritud artikli 53 alusel.

2. Kooskõlas käesoleva määrusega tohib liidus toota ja turustada taimset paljundusmaterjali, mis kuulub vähemalt ühes riiklikus sordiregistris registreeritud sorti.

3. Pärast riiklike sordiregistrite loomist ja ka pärast nende ajakohastamist teatavad liikmesriigid nendest viivitamata komisjonile artikli 45 kohasesse liidu sordiregistrisse kandmiseks.

4. Käesolev artikkel ning artiklid 45–74 ei pruugi olla kohaldatavad sortide suhtes, mis on aretatud üksnes hübriidsortide koostisosadena.

Artikkel 45

Liidu sordiregistri loomine

1. Komisjon loob ja avaldab ühtse elektroonilise sordiregistri (edaspidi „liidu sordiregister“) ja hoiab seda ajakohasena.

2. Liidu sordiregister sisaldab riiklikesse sordiregistritesse kantud ja kooskõlas artikliga 44 teatatud sorte ***ning seda ajakohastatakse iga kuu***. **[ME 206]**

Liidu sordiregister võib olla juurdepääsetav elektroonilise portaali kaudu, kus on kättesaadavad muud registrid, nt sordikaitse, kultiveerimismaterjali või muude taimede registrid.

Artikkel 46

Riiklike sordiregistrite ja liidu sordiregistri sisu

1. Riiklikud sordiregistrid ja liidu sordiregister sisaldavad artikli 44 lõike 1 punktis a osutatud sortide puhul kõiki VII lisas sätestatud andmeid.

Artikli 44 lõike 1 punktis b osutatud säilitussortide puhul esitatakse nendes registrites vähemalt lühike kokkuvõte ametlikult tunnustatud kirjeldusest, algne päritolupiirkond, sordinimi ja isik, kes sorti säilitab.

2. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 75 vastu delegeeritud õigusakt***, millega muudetakse*** VII lisa***, et lisada elemente, mis peavad sisalduma sordiregistris*** ~~muutmiseks~~, võttes arvesse tehnika ja teaduse arengut ning lähtudes saadud kogemustest, mis osutavad sellele, et pädevad asutused ja ettevõtjad vajavad registreeritud sortide kohta täpsemat teavet. **[ME 207]**

2. JAGU

SORTIDE REGISTREERIMISE NÕUDED

Artikkel 47

Riiklikesse sordiregistritesse kandmise nõuded

1. Sordid kantakse kooskõlas artiklitega 55–68 riiklikusse sordiregistrisse üksnes juhul, kui:

a) neil on:

i) ametlik kirjeldus, mis tõendab vastavust artiklites 48, 49 ja 50 sätestatud eristatavuse, ühtlikkuse ja püsivuse nõuetele, ning sordi viljelus- ja kasutusväärtus on ***liikide puhul, mis on loetletud I lisa A osas, välja arvatud siirdemuru, ning I lisa D ja E osas,*** küllaldane, et vastata nõuetele, mis on sätestatud artiklis 52, või **[ME 208]**

ii) artikli 53 kohane ametlikult tunnustatud kirjeldus, kui tegemist on säilitussordiga;

b) neil on sordinimi, mis on artikli 54 nõuete kohaselt sobiv;

c) kui sordid sisaldavad geneetiliselt muundatud organisme või koosnevad nendest, siis tohib asjaomases liikmesriigis seda organismi kasvatada direktiivi 2001/18/EÜ artikli 19 või määruse (EÜ) nr 1829/2003 artiklite 7 ja 19 alusel või, kui see on asjakohane, asjaomases liikmesriigis kooskõlas direktiivi 2001/18/EÜ artikliga 26b;

d) kui sordid sisaldavad määruse (EL) …/… (väljaannete talitus: palun märkida viide uusi genoomikameetodeid käsitlevale määrusele) artikli 3 punktis 7 määratletud 1. kategooria UGM-taimi või koosnevad nendest, on kõnealuse taime puhul selle määruse artikli 6 või 7 alusel kinnitatud 1. kategooria UGM-taime staatus või see on selliste taimede järglane;

e) kui sordid sisaldavad määruse (EL) …/… (väljaannete talitus: palun märkida viide uusi genoomikameetodeid käsitlevale määrusele) artikli 3 punktis 8 määratletud 2. kategooria UGM-taimi või koosnevad nendest, on kõnealuse taime puhul antud luba selle määruse III peatüki alusel;

f) kui sordid on herbitsiiditolerantsed, kasvatatakse neid taimse paljundusmaterjali tootmiseks ja mis tahes muul otstarbel tingimustes, mis on vastu võetud lõike 3 alusel, või kui selliseid tingimusi ei ole vastu võetud, siis tingimustes, mille on vastu võtnud registreerimise eest vastutavad pädevad asutused, ***ja juhul kui sorte kavatsetakse kasvatada teises liikmesriigis, tuleb neid kasvatada tingimustes, mille on vastu võtnud asjaomased pädevad asutused,*** et vältida herbitsiiditolerantse umbrohu teket nende sortide kasutamise tõttu; ***kui liikmesriik on juba koostanud kasvatustingimuste kava, tuleb neid tingimusi asjakohasel juhul laiendada selles liikmesriigis hiljem registreeritavatele samalaadsete omadustega sortidele;*** **[ME 209]**

g) kui sortidel on konkreetsed omadused (v.a punktis f osutatud omadused), mis võivad põhjustada soovimatut põllumajanduslikku mõju, siis kasvatatakse neid taimse paljundusmaterjali tootmiseks ja mis tahes muul otstarbel tingimustes, mis on vastu võetud lõike 3 alusel, või kui selliseid tingimusi ei ole vastu võetud, siis tingimustes, mille on vastu võtnud registreerimise eest vastutavad pädevad asutused, ***ja juhul kui sorte kavatsetakse kasvatada teises liikmesriigis, tuleb neid kasvatada tingimustes, mille on vastu võtnud asjaomased pädevad asutused,,*** et vältida kõnealust soovimatut põllumajanduslikku mõju, nt asjaomaste sortide taimekahjustajate resistentsuse teke või soovimatu mõju tolmeldajatele. ***kui liikmesriik on juba koostanud kasvatustingimuste kava, tuleb neid tingimusi asjakohasel juhul laiendada selles liikmesriigis hiljem registreeritavatele samalaadsete omadustega sortidele.*** **[ME 210]**

Sorti ei tohi registreerida ühtaegu ametliku kirjelduse ja ametlikult tunnustatud kirjeldusega.

2. Komisjon võtab rakendusaktidega vastu ***katsete kavandamise ja kasvatustingimuste kontrollimise*** erinõuded järgmise kohta: **[ME 211]**

a) sordi eristatavus, ühtlikkus ja püsivus perekonna või liigi puhul, nagu on osutatud lõike 1 punktis a, lähtudes Rahvusvahelise Uute Taimesortide Kaitse Liidu (UPOV) kohaldatavatest protokollidest, Ühenduse Sordiameti kehtestatud protokollidest või muudest asjaomastest tehnilistest ja teaduslikest tõenditest, ning

b) eristatavus, ühtlikkus ja püsivus perekondade ja liikide kaupa, nagu on osutatud punktis a, määruse (EL) 2018/848 artikli 3 kohaste mahepõllumajanduslikuks tootmiseks sobivate mahepõllumajanduslike sortide puhul; seejuures lähtutakse UPOV või Ühenduse Sordiameti kehtestatud kohaldatavatest protokollidest ning eeskätt kohandatakse ühtlikkusega seotud nõudeid.

Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu artikli 76 lõikes 2 osutatud kontrollimenetluse teel.

Nendega kohandatakse vastavaid nõudeid vajaduse korral rahvusvaheliste standardite ning uute teaduslike ja tehniliste teadmiste arenguga.

Lõike 2 punktis b osutatud nõuete kehtestamiseni hinnatakse mahepõllumajanduslikuks tootmiseks sobivate sortide (v.a artikli 68 lõikes 1 osutatud sortide) ühtlikkust mittesordiehtsate taimede põhjal. Isetolmlevate liikide puhul kohaldatakse 10 % populatsioonistandardit ja vähemalt 90 % usutavuse läve. Vabalt tolmlevate (risttolmlevate) liikide puhul kohaldatakse 20 % populatsioonistandardit ja vähemalt 80 % usutavuse läve.

3. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 75 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada käesolevat määrust ja näha ette ~~minimaalsed kasvatustingimused~~***kasvatustingimuste miinimumnõuded***, mille pädevad asutused võtavad vastu lõike 1 punktide f ja g alusel, seoses järgmisega: **[ME 212]**

~~i~~)a) põldudel võetavad meetmed, sh külvikord; **[ME 213]**

~~ii~~)b) seiremeetmed ning **[ME 214]**

~~iii~~)c) meetod, millega teatatakse punktis ***~~i~~a*** osutatud tingimustest komisjonile ja teistele liikmesriikidele; **[ME 215]**

~~iv~~)d) eeskirjad, mille alusel ettevõtjad teatavad pädevatele asutustele punktis ***~~i~~a*** osutatud tingimuste kohaldamisest; **[ME 216]**

~~v~~)e) punktis ***~~i~~a*** osutatud tingimuste märkimine riiklikes sordiregistrites. **[ME 217]**

Need tingimused peavad põhinema uusimatel teaduslikel ja tehnilistel teadmistel.

4. Sordi kandmiseks riiklikusse sordiregistrisse aktsepteerib pädev asutus ilma täiendava läbivaatamiseta teise liikmesriigi pädeva asutuse koostatud ametlikku ***kirjeldust, ametlikult tunnustatud*** kirjeldust või teise liikmesriigi pädeva asutuse tehtud ametlikku kontrolli kestlikkusepõhise viljelus- ja kasutusväärtuse nõuete osas, nagu on osutatud lõike 1 punkti a alapunktis i***, kui kahe asjaomase pädeva asutuse vahel on kehtestatud vastastikuse tunnustamise kord***. **[ME 218]**

Artikkel 48

Eristatavus

1. Artikli 47 lõike 1 punktis a osutatud ametliku kirjelduse eesmärgil käsitatakse sorti eristatavana juhul, kui see eristub teatavast genotüübist või genotüüpide kombinatsioonist tulenevate tunnuste poolest selgelt mis tahes muust sordist, ~~mille olemasolu~~***mis*** on artikli 58 kohaselt kindlaks määratud taotluse esitamise kuupäeva seisuga üldiselt teada. **[ME 219]**

2. Lõikes 1 osutatud muu sordi olemasolu käsitatakse üldiselt teadaolevana, kui täidetud on üks või enam järgmistest tingimustest:

a) sort on kantud ~~mõnesse~~ riiklikusse sordiregistrisse ***või esineb dokumentides, mille on pädevale asutusele esitanud füüsilised või juriidilised isikud, kes tegelevad taimse paljundusmaterjali müümisega lõppkasutajatele või dünaamilise säilitamisega***; **[ME 220]**

b) selle sordi puhul on liidus esitatud taotlus sordi registreerimiseks või sordikaitsetaotlus või

c) selle sordi puhul on liidus olemas ametlik kirjeldus, see on kogu maailmas üldiselt tuntud või tehtud on registreerimiskatsed vastavalt artiklile 59.

3. Lõike 2 punkti c kohaldamisel teeb (teevad) registreerimiskatsete eest vastutav(ad) isik(ud) katsetatud sordi ametliku kirjelduse pädevatele asutustele kättesaadavaks.

Artikkel 49

Ühtlikkus

Ametliku kirjelduse eesmärgil käsitatakse sorti ühtlikuna juhul, kui sellel on paljundamise eripärast ja sordi tüübist tulenevat eeldatavat varieeruvust arvesse võttes piisavalt ühtlased sordi eristatavuse kontrollimisel määratavad ja mis tahes muud ametlikus kirjelduses esitatavad omadused.

Artikkel 50

Püsivus

Ametliku kirjelduse eesmärgil käsitatakse sorti püsivana juhul, kui sordi eristatavuse kontrollimisel määratavad ja mis tahes muud ametlikus kirjelduses esitatavad omadused püsivad pärast korduvat paljundamist või paljundustsüklite korral iga paljundustsükli lõpus muutumatuna.

Artikkel 51

Antud sordikaitse

Kui sordile on antud sordikaitse määruse (EÜ) nr 2100/1994 artikli 62 või liikmesriigi õigusakti alusel, käsitatakse seda sorti ametliku kirjelduse eesmärgil eristatava, ühtliku ja püsivana ning loetakse, et sellel on sobiv sordinimi artikli 47 lõike 1 punkti b kohaldamiseks.

Artikkel 52

Kestlikkusepõhine viljelus- ja kasutusväärtus

1. Artikli 47 lõike 1 punkti c kohaldamisel loetakse kestlikkusepõhine viljelus- ja kasutusväärtus sordi puhul küllaldaseks juhul, kui võrreldes asjaomase liikmesriigi riiklikus sordiregistris registreeritud sama liigi muude sortidega on selle omadused tervikuna selgelt paremad, võttes arvesse kestlikku viljelust ja kasutusalasid, milleks põllumajanduskultuure, muid taimi või nendest saadud tooteid on võimalik kasutada.

Esimeses lõigus osutatud omadused on olenevalt liigist, piirkonnast, agroökoloogilistest tingimustest ja asjaomastest kasutusaladest järgmised:

a) saagikus, sh saagikuse stabiilsus ja saagikus vähese sisendiga tingimustes;

b) biootilise stressi (sh nematoodidest, seentest, bakteritest, viirustest, putukatest ja muudest taimekahjustajatest põhjustatud taimehaigused) taluvus / vastupidavus biootilise stressile;

c) abiootilise stressi (sh kliimamuutuste tingimustega kohanemine) taluvus / vastupidavus abiootilisele stressile;

d) loodusvarade, nt vee ja toitainete tõhusam kasutamine;

e) väiksem väliste sisendite, nt taimekaitsevahendite ja väetiste vajadus;

f) omadused, mis suurendavad ***kasvatamise, saagikoristuse,*** ladustamise, töötlemise ~~ja~~***,*** jaotamise ***ja kasutamise*** kestlikkust; **[ME 221]**

g) kvaliteedi- või toiteomadused***: või töötlemise seisukohast olulised omadused;*** **[ME 222]**

ga) koristuseelne või -järgne jäätmete vähendamine. **[ME 223]**

1a. I lisa B ja C osas loetletud liikide kestlikkusepõhist viljelus- ja kasutusväärtust peab olema võimalik kontrollida vabatahtlikkuse alusel. Kui viljeluse ja kasutuse kestlikkust on kontrollinud pädev ametiasutus või seda on tehtud pädeva asutuse ametliku järelevalve ja juhtimise all vastavalt artiklile 61, on võimalik lisada väide artikli 17 lõikes 5 nimetatud etiketi osasse. Sellise väite puhul tohib viidata üksnes nendele omadustele, mis on kontrollide põhjal sama liigi muude sortidega võrreldes selgelt paremad. Vabatahtlik süsteem võimaldab pädevatel asutustel töötada välja lõike 1 teise lõigu punktides a–g loetletud omaduste hindamise meetodid. **[ME 224]**

2. Lõike 1 kohaldamiseks võivad liikmesriigid teha koostööd sarnaste agroökoloogiliste tingimustega liikmesriikidega. Need liikmesriigid võivad luua ühisrajatised kestlikkusepõhise viljelus- ja kasutusväärtuse kontrollimiseks.

3. Komisjonil on õigus võtta artikli 75 kohaselt vastu delegeeritud õigusakte käesoleva määruse täiendamiseks, et kehtestada:

a) lõikes 1 osutatud kontrolli miinimumnõuded;

b) lõike 1 ***teise lõigu*** punktides ~~a–g~~***a–ga*** loetletud omaduste hindamise meetodid; **[ME 225]**

c) kestlikkusepõhise viljelus- ja kasutusväärtuse kontrollimise tulemuste hindamise ja nendest teatamise standardid.

Nende delegeeritud õigusaktidega kohandatakse punktides a–c osutatud meetodeid ja standardeid tehnika või teaduse arenguga ning liidu uute poliitikapõhimõtete või eeskirjadega kestliku põllumajanduse valdkonnas.

Kui sellised eeskirjad ei ole veel kehtestatud, võivad liikmesriigid need oma vastavate territooriumide jaoks vastu võtta. Liikmesriigid teavitavad nendest komisjoni ja teisi liikmesriike.

Kõnealuste delegeeritud õigusaktidega tagatakse, et esimese lõigu punktides a–c osutatud miinimumnõudeid, meetodeid ja standardeid, mida kohaldatakse I lisa D ja E osa suhtes, kohandatakse vastavalt nende liikide eripärale ja lõppkasutusele ning mitmekesisuse ja innovatsiooni eesmärkidele.

~~Komisjon võib rakendusaktidega vastu võtta otsuse, mille kohaselt liikmesriik peab sellised eeskirjad kehtetuks tunnistama või neid muutma, kui neid ei peeta olemasolevate teaduslike ja tehniliste tõendite alusel sobivaks, et kontrollida sordi kestlikkusepõhist viljelus- ja kasutusväärtust. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu artikli 76 lõikes 2 osutatud kontrollimenetluse teel.~~ **[ME 227]**

4. Määruse (EL) 2018/848 artikli 3 punktis 19 määratletud mahepõllumajanduslikuks tootmiseks sobivate mahepõllumajanduslike sortide registreerimiseks kontrollitakse kestlikkusepõhist viljelus- ja kasutusväärtust mahepõllumajanduslikes tingimustes kooskõlas selle määrusega ning eeskätt selle määruse artikli 5 punktide d, e, f ja g, artikli 12 ning II lisa I osaga.

Kui pädevad asutused ei suuda korraldada kontrolli mahepõllumajanduslikes tingimustes või teatavate omaduste, sealhulgas haigustele vastuvõtlikkuse kontrollimist, võib katsed teha ***ülemineku- või*** vähese sisendiga tingimustes***, kasutades*** ~~ja~~ üksnes ~~katsete~~***kontrollide*** tegemiseks ~~hädavajaliku pestitsiidide ja muude väliste sisendite kasutamisega~~***hädavajalikke pestitsiide ja muid väliseid sisendeid. Asjakohasel juhul teavitavad liikmesriigid igal aastal komisjoni põhjustest, miks katseid ei ole tehtud mahepõllumajanduslikes tingimustes, ja mittemahepõllumajanduslikes tingimustes tehtud katsetest***. **[ME 228]**

4a. Pädevad asutused võivad ette näha tavaseemnete katsetamise vähese sisendiga tingimustes, mahepõllumajandusele üleminekuaja tingimustes või mahepõllumajanduslikes tingimustes. **[ME 229]**

4b. Hiljemalt... [10 aastat pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] hindab komisjon lõikes 1a osutatud vabatahtliku süsteemiga saavutatud tulemusi ning teeb hindamise tulemustest kokkuvõtte aruandes, mis esitatakse Euroopa Parlamendile ja nõukogule. **[ME 230]**

Artikkel 53

Säilitussortide registreerimine

1. Erandina artiklitest 48, 49, 50 ja 52, artikli 55 lõikest 2 ning artiklitest 56, 57 ja 59–65 registreeritakse säilitussort riiklikus sordiregistris, kui see vastab järgmistele tingimustele:

a) sellel on ametlikult tunnustatud kirjeldus, milles täpsustatakse omadused, mille alusel sort liigitatakse säilitussordiks artikli 3 punktis 29 määratletud tähenduses;

b) selle puhul on olemas teave algse päritolupiirkonna kohta***, kui see on teada, või kohalike olude kohta, mille jaoks see on aretatud***; **[ME 231]**

c) sellel on artiklile 54 vastav sordinimi;

d) seda säilitatakse liidus.

Käesoleva artikli kohane registreerimine on taotlejale tasuta. **[ME 232]**

2. Säilitussort kantakse riiklikusse sordiregistrisse liidus asutatud ettevõtja taotluse alusel. Taotlus peab sisaldama kõiki lõike 1 punktides a–d osutatud elemente.

Pärast lõikele 1 vastavuse kontrollimist nõustub pädev asutus säilitussordi registreerimisega või keeldub sellest. ***Pädev asutus edastab oma otsuse taotlejale. Registreerimisest keeldumise korral esitab ta keeldumise põhjused.*** **[ME 233]**

3. Sorti ei kanta riiklikusse sordiregistrisse säilitussordina juhul, kui:

a) see on juba kantud liidu sordiregistrisse ametliku kirjeldusega sordina vastavalt artikli 44 lõike 1 punktile a või see on liidu sordiregistrist ametliku kirjeldusega sordina kustutatud viimase kahe aasta jooksul või kahe aasta jooksul alates artikli 71 lõike 2 kohase tähtaja lõppemisest, või

b) see on võetud määruses (EÜ) nr 2100/94 sätestatud ühenduse sordikaitse alla või riikliku sordikaitse alla või kõnealuse kaitse alla võtmise taotlus on läbivaatamisel.

4. Lõike 1 punktis a osutatud ametlikult tunnustatud kirjeldus peab põhinema mitteametlike katsete tulemustel, kasvatamise, paljundamise ja kasutamise käigus praktiliste kogemuste põhjal saadud teadmistel või muul teabel, eeskätt taimede geneetiliste ressurssidega tegelevatelt asutustelt või liikmesriikide asjaomastelt tunnustatud organisatsioonidelt saadud teabel.

~~Komisjon võib rakendusaktidega kindlaks määrata omadused ja teabe, mida kõnealune kirjeldus peab sisaldama, kui see on konkreetsete liikide puhul asjakohane. Sellised rakendusaktid võetakse vastu artikli 76 lõikes 2 osutatud kontrollimenetluse teel.~~ **[ME 234]**

5. Säilitussordi säilitamise eest vastutav isik säilitab sordi proove ning teeb need pädevatele asutustele taotluse korral kättesaadavaks.

Artikkel 53a

Valitud kloonide ja polüklonaalse taimse paljundusmaterjali liikmesriigi registrisse kandmise nõuded

1. Taotleja esitab pädevale asutusele taotluse, milles märgitakse:

a) liik ja kohaldataval juhul sort, millesse valitud kloon või polüklonaalne taimne paljundusmaterjal kuulub, kusjuures sort peab olema kantud artiklis 44 osutatud riiklikusse sordiregistrisse;

b) kavandatud nimi ja sünonüümid;

c) asjakohasel juhul polüklonaalse taimse paljundusmaterjali kirjeldus;

d) valitud klooni või polüklonaalse taimse paljundusmaterjali säilitaja;

e) viide selle sordi põhiomaduste kirjeldusele, millesse valitud kloon või polüklonaalne taimne paljundusmaterjal kuulub;

f) valitud klooni või polüklonaalse taimse paljundusmaterjali kestlikkusepõhise viljelus- ja kasutusväärtuse põhiomaduste kirjeldus;

g) valitud klooni või polüklonaalse taimse paljundusmaterjali hinnanguline geneetiline paremus asjaomase sordi üldiste näitajatega võrreldes;

h) teave selle kohta, kas valitud kloon või polüklonaalne taimne paljundusmaterjal on juba kantud mõne teise liikmesriigi registrisse.

2. Valitud kloon peab liikmesriigi registrisse kandmiseks vastama järgmistele nõuetele:

a) see valitakse kooskõlas Rahvusvahelise Viinamarja- ja Veiniorganisatsiooni meetoditel põhinevate rahvusvaheliselt tunnustatud meetoditega selle sordi seast, millesse see kuulub, teatavate sordisiseste fenotüüpiliste eriomaduste ja fütosanitaarse seisundi põhjal, mis annavad valitud kloonile paremad näitajad;

b) valitud klooni sordiehtsus tagatakse fenotüübitunnuste jälgimise ja asjakohasel juhul rahvusvaheliselt tunnustatud standardite kohase molekulaaranalüüsi teel.

3. Polüklonaalne taimne paljundusmaterjal peab liikmesriigi registrisse kandmiseks vastama järgmistele nõuetele:

a) see valitakse ühe väliuuringu käigus, mis tehakse sordi üldist geneetilist varieeruvust kajastava representatiivse prooviga vastavalt rahvusvaheliselt tunnustatud meetoditel põhinevale katseplaanile, mis rajaneb Rahvusvahelise Viinamarja- ja Veiniorganisatsiooni kehtestatud meetoditel ning koosneb 7–20 eri genotüübist ([29]);

b) polüklonaalse taimse paljundusmaterjali sordiehtsus tagatakse fenotüübitunnuste jälgimise ja asjakohasel juhul rahvusvaheliselt tunnustatud standardite kohase molekulaaranalüüsi teel.

4. Pädev asutus teeb liikmesriigi registrisse kandmise kohta otsuse alles pärast seda, kui ta on jõudnud järeldusele, et on täidetud lõigetes 2 ja 3 sätestatud tingimused, mida kohaldatakse sõltuvalt materjali tüübist. **[ME 235]**

Artikkel 54

Sordinimede sobivus

1. Artikli 47 lõike 1 punkti b kohaldamisel ei peeta sordinime nõuetele vastavaks, kui:

a) selle kasutamise liidu territooriumil välistab kolmanda isiku varasem õigus;

b) see võib põhjustada kasutajatele raskusi sordinime eristamisel või taasesitamisel;

c) see on identne või võib segi minna sordinimega,

i) mille all sama liigi või lähedalt seotud liigi mõni muu sort on kantud riiklikku sordiregistrisse või liidu sordiregistrisse või ***esineb dokumentides, mille on pädevale asutusele esitanud dünaamilise säilitamisega tegelev füüsiline või juriidiline isik;*** **[ME 236]**

ii) mille all mõne muu sordi materjal on tehtud kättesaadavaks liikmesriigi või Rahvusvahelise Uute Taimesortide Kaitse Liitu kuuluva riigi turul,

~~välja arvatud juhul, kui punktis i või ii osutatud sorti ei ole enam olemas ja selle sordinimi ei oma erilist tähtsust;~~ **[ME 237]**

d) see on identne või võib segi minna muude sordinimedega, mida tavaliselt kasutatakse kauba turul kättesaadavaks tegemisel või mille kasutamine peab jääma liidu õigusaktide kohaselt vabaks;

e) see on mõnes liikmesriigis vastuolus heade kommete või avaliku korraga;

f) see võib olla eksitav või tekitada segadust sordi omaduste, väärtuse või ehtsuse suhtes või aretaja isiku suhtes.

([29]) Rahvusvahelise Viinamarja- ja Veiniorganisatsiooni resolutsioon OIV VITI 564B[1]2019.

2. Ilma et see piiraks lõike 1 kohaldamist loetakse sordinimi juhul, kui sort on juba kantud teiste liikmesriikide sordiregistritesse, nõuetele vastavaks üksnes siis, kui see on identne nendesse registritesse kantud nimedega.

Käesolevat lõiget ei kohaldata juhul, kui:

a) sordinimi võib ühes või mitmes liikmesriigis olla eksitav või tekitada asjaomase sordi puhul segadust või

b) selle nime vaba kasutamist seoses kõnealuse sordiga takistavad kolmandate isikute õigused.

3. Kui pädev asutus teeb pärast sordi registreerimist kindlaks, et sordinimi ei olnud registreerimise ajal lõigete 1 ja 2 kohaselt sobiv, peab taotleja esitama uue sordinimе taotluse. Pädev asutus teeb kõnealuse taotluse kohta otsuse pärast konsulteerimist Ühenduse Sordiametiga.

Pädev asutus võib anda loa eelmise sordinime ajutiseks kasutamiseks.

4. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 75 vastu delegeeritud õigusakte, et käesolevat määrust täiendada ja sätestada konkreetsed sordinimede sobivuse kriteeriumid seoses järgmisega:

a) nende seos kaubamärkidega;

b) nende seos põllumajandustoodete geograafiliste tähiste või päritolunimetustega;

c) varasemate õiguste omajate kirjalik nõusolek, et kõrvaldada takistused sordinime sobivusele;

d) kindlaksmääramine, kas sordinimi on eksitav või segadust tekitav, nagu on osutatud lõike 1 punktis f, ning

e) sordinime kasutamine koodi kujul.

3. JAGU

Sortide riiklikes sordiregistrites registreerimise menetlus

Artikkel 55

Taotluste esitamine

Iga liidus asutatud ettevõtja võib esitada pädevale asutusele elektroonilise taotluse sordi registreerimiseks riiklikus sordiregistris.

Sellise taotluse esitamise eest võidakse taotlejalt nõuda pädeva asutuse kehtestatud lõivu.

Artikkel 56

Sordi registreerimise taotluse sisu

1. Taotlus sordi registreerimiseks riiklikus sordiregistris peab sisaldama järgmist:

a) registreerimisavaldus;

b) botaanilise taksoni nimi, millesse sort kuulub;

c) vajaduse korral taotleja registreerimisnumber, tema nimi ja aadress või, kui see on asjakohane, ühistaotlejate nimed ja aadressid, ning esindaja volikirjad;

d) ~~kavandatav~~***ajutine*** sordinimi; **[ME 238]**

da) taotleja pakutud sordinimi, mille saab taotlusele lisada; **[ME 239]**

e) sordi säilitamise eest vastutava isiku nimi ja aadress ning vajaduse korral selle isiku registreerimisnumber;

f) sordi põhiomaduste kirjeldus, teave selle kohta, kas see on kohanenud üksnes kindlate aastaaegadega, ning täidetud tehniline küsimustik (kui see on olemas);

g) sordi säilitamise menetluse kirjeldus;

h) sordi aretamise koht ja vajaduse korral selle konkreetne päritolupiirkond;

i) teave selle kohta, kas sort on kantud mõne teise liikmesriigi sordiregistrisse või kas taotlejal on teada, kas esitatud on taotlus sordi registreerimiseks mõnes nendest registritest;

j) kui sort sisaldab geneetiliselt muundatud organismi või koosneb sellest – tõendid selle kohta, et seda geneetiliselt muundatud organismi on lubatud liidus kasvatada kooskõlas direktiiviga 2001/18/EÜ või määrusega (EÜ) nr 1829/2003 või, kui see on asjakohane, asjaomases liikmesriigis kooskõlas direktiivi 2001/18/EÜ artikliga 26b ***ning tõendid kasvatamise ja seirega seotud nõuete täitmise kohta asjaomasel kasvuhooajal***; **[ME 240]**

~~k) kui taotlus on seotud säilitussortidega – teave ametlikult tunnustatud sordikirjelduse koostamise kohta, tõendid selle kirjelduse kohta ja kõik dokumendid või väljaanded, mis seda toetavad;~~ **[ME 241]**

l) kui taotlus on seotud sortidega, millele on antud sordikaitse määruse (EÜ) nr 2100/94 või liikmesriigi õigusaktide alusel – tõendid selle kohta, et sort on sordikaitse all, ning vastav ametlik kirjeldus;

m) kui sort sisaldab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) …/… ([30]) (väljaannete talitus: palun märkida viide uusi genoomikameetodeid käsitlevale määrusele) artikli 3 punktis 7 määratletud 1. kategooria UGM-taime või koosneb sellest – tõendid selle kohta, et kõnealuse taime puhul on selle määruse artikli 6 või 7 alusel kinnitatud 1. kategooria UGM-taime staatus või see on sellis(t)e taime(de) järglane;

n) kui sort sisaldab määruse (EL) …/… (väljaannete talitus: palun märkida viide uusi genoomikameetodeid käsitlevale määrusele) artikli 3 punktis 8 määratletud 2. kategooria UGM-taime või koosneb sellest – märge selle kohta;

o) ~~sordi kavandatav kasutusala või kasvatustingimused, kui see on~~***kui sort on herbitsiiditolerantne vastavalt*** artikli 47 lõike ~~2 alusel kohaldatav.~~***1 punktile f või sellel on vastavalt artikli 47 lõike 1 punktile g konkreetsed omadused, millel võib olla soovimatu põllumajanduslik mõju – märge selle kohta;*** **[ME 242]**

oa) sordi aretamiseks kasutatud meetodid; **[ME 243]**

ob) kõik sordi, selle komponentide ja omadustega seotud intellektuaalomandi õigused kõnealuse sordi taotlejale taotletud või antud õiguste piires, sealhulgas juhul, kui taotleja on allkirjastanud lepingulise litsentsi või saanud sundlitsentsi teisele ettevõtjale kuuluva patendi kasutamiseks. **[ME 244]**

2. Sordi riiklikus sordiregistris registreerimise taotlusele lisatakse proov, mida kasutatakse sordi registreerimiskatsetes. Asjaomase liikmesriigi pädev asutus määrab kindlaks kõnealuse proovi esitamise tähtaja ning nõutava kvaliteedi ja koguse.

([30]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) …./…. … (….., lk ….).

Artikkel 57

Taotluse hindamine

1. Asjaomase liikmesriigi pädev asutus registreerib ja vaatab läbi kõik artikli 55 kohased taotlused, et teha kindlaks, kas need vastavad artiklis 56 sätestatud nõuetele.

2. Kui taotlus ei vasta artiklis 56 sätestatud nõuetele, annab pädev asutus taotlejale võimaluse taotlust kindlaksmääratud ajavahemiku jooksul vastavalt vajadusele parandada. Kui taotlus ei vasta kõnealuse ajavahemiku lõppedes kõnealustele nõuetele, lükkab pädev asutus taotluse tagasi ja lõpetab sordi registreerimise.

Artikkel 58

Registreerimistaotluse esitamise kuupäev

Registreerimistaotluse esitamise kuupäev on kuupäev, mil asjaomase liikmesriigi pädev asutus saab kätte artiklis 56 sätestatud nõuetele täielikult vastava taotluse.

Pädevad asutused saadavad taotluse esitajale viivitamata kinnituse taotluse eduka esitamise kohta, sealhulgas teabe esitamiskuupäeva kohta.

Artikkel 59

Sordi registreerimiskatsed

1. Kui taotluse hindamise tulemusena leitakse, et taotlus vastab artiklis 56 sätestatud nõuetele, tehakse sordi puhul registreerimiskatsed.

Registreerimiskatsete tegemiseks kasvatatakse sorti selle kavandatavates kasutus- ja kasvatustingimustes. Täiendavate vahenditena võidakse kasutada muid viise, sealhulgas biomolekulaarseid meetodeid, kui see on asjakohane registreerimiskatsete, asjaomase liigi või kontrollitavate omaduste seisukohast vastavalt artikli 47 lõikes 2 osutatud rakendusaktile, milles käsitletakse eristatavust, ühtlikkust ja püsivust.

Registreerimiskatsetes kontrollitakse järgmist:

a) vastavus artiklites 48–50 sätestatud nõuetele sordi eristatavuse, ühtlikkuse ja püsivuse kohta;

b) kas sordil on kooskõlas artikliga 52 kestlikkusepõhine viljelus- ja kasutusväärtus, kui tegemist on artikli 47 lõike 1 punkti a alapunktis ii osutatud sordiga.

2. Lõikes 1 osutatud registreerimiskatsed teeb pädev asutus kooskõlas artikliga 60, välja arvatud juhul, kui kohaldatakse artikli 61 lõikes 1 osutatud erandit.

3. Kui sordi puhul on juba kättesaadav Ühenduse Sordiameti või muu pädeva asutuse koostatud ametlik aruanne eristatavuse, ühtlikkuse ja püsivuse kohta, võtab pädev asutus selles aruandes esitatud järeldusi registreerimiskatsete läbiviimisel arvesse.

4. Lõikes 1 osutatud registreerimiskatsete eest võidakse taotlejalt nõuda pädeva asutuse kehtestatud tasu.

Artikkel 60

Pädeva asutuse valduste audit

Asjaomase liikmesriigi pädev asutus võib artiklites 48–50 osutatud eristatavuse, ühtlikkuse ja püsivuse nõuetele vastavuse kontrollimiseks registreerimiskatseid teha alles pärast seda, kui selleks otstarbeks ette nähtud valdused ja töökorraldus on Ühenduse Sordiameti või komisjoni tehtud auditi tulemusena tunnistatud sobivaks kõnealuste katsete tegemiseks.

Esimeses lõigus osutatud auditi põhjal võib komisjon soovitada pädevale asutusele vajaduse korral meetmeid, et tagada pädeva asutuse valduste ja töökorralduse sobivus. Komisjon võib teha täiendavaid auditeid ning soovitada vajaduse korral pädevatele asutustele parandusmeetmeid, et tagada oma valduste ja töökorralduse sobivus.

Artikkel 61

Taotlejale loa andmine kestlikkusepõhise viljelus- ja kasutusväärtuse registreerimiskatsete tegemiseks

1. Erandina artikli 59 lõikest 2 ***ja üksnes artikli 52 lõikes 1a osutatud vabatahtliku süsteemiga hõlmatud ettevõtjate puhul võib pädev asutus lubada taotlejal teha registreerimiskatseid***~~võib registreerimiskatsed~~ sordi kestlikkusepõhise viljelus- ja kasutusväärtuse kindlakstegemiseks kooskõlas artikliga 52 või osa nendest katsetest ~~teha taotleja~~, kui: **[ME 245]**

~~a) see taotleja on saanud loa asjaomase liikmesriigi pädevalt asutuselt;~~ **[ME 246]**

b) need katsed tehakse asjaomase pädeva asutuse ametliku järelevalve ja juhendamise all ning

c) need katsed toimuvad sel otstarbel ette nähtud valdustes;

ca) need katsed ei asenda riskihindamist, mis on vajalik müügiloa taotlemiseks vastavalt direktiivile 2001/18/EÜ geneetiliselt muundatud organismide kohta. **[ME 247]**

2. Enne kui pädev asutus annab loa teha registreerimiskatseid aretaja valdustes, korraldab ta taotleja valduste, ressursside ja organisatoorse suutlikkuse auditi. Auditi käigus kontrollitakse, kas valdused, laboriruumid, töökorraldus ja tootmiskatsete tegemise viis on sobivad registreerimiskatsete tegemiseks aretaja valdustes, et tõendada vastavust artikli 52 kohastele kestlikkusepõhise viljelus- ja kasutusväärtuse nõuetele.

3. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 75 vastu delegeeritud õigusakte, et käesolevat määrust täiendada ja sätestada eeskirjad lõikes 2 osutatud auditi kohta.

4. Lõikes 2 osutatud auditi põhjal võib pädev asutus soovitada taotlejale vajaduse korral meetmeid, et taotleja valdused ja töökorraldus oleksid sobivad katsete läbiviimiseks.

5. Pädev asutus võib lõikes 2 osutatud auditi kõrval teha täiendavaid auditeid ja vajaduse korral soovitada taotlejal võtta kindlaksmääratud ajavahemiku jooksul meetmeid oma valduste ja töökorralduse parandamiseks. Kui pädev asutus järeldab selle ajavahemiku lõppedes, et taotleja valdused ja töökorraldus ei ole sobivad, võib ta lõikes 1 osutatud loa kehtetuks tunnistada või seda muuta.

Artikkel 62

Täiendavad normid registreerimiskatsete kohta

1. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 75 vastu delegeeritud õigusakte, millega täiendatakse artiklis 59 sätestatud nõudeid registreerimiskatsete kohta. Nendes delegeeritud õigusaktides võidakse käsitleda järgmist:

a) pädeva asutuse või taotleja töötajate kvalifikatsioon, väljaõpe ja tegevused artiklis 61 osutatud registreerimiskatsete jaoks;

b) registreerimiskatsete jaoks vajalik varustus, sealhulgas laborid katsete tegemiseks;

c) sordi võrdluskogu loomine, et võrrelda katsetatavat sorti muude sortidega ja hinnata selle eristatavust, ning sellise võrdluskogu säilitamise korraldus;

d) kvaliteedijuhtimissüsteemide loomine, sealhulgas tegevuste register ja registreerimiskatsetes järgitavad protokollid või juhendid;

e) konkreetsete perekondade või liikide tootmiskatsete ja laborikatsete tegemine, sh biomolekulaarsete meetodite abil.

Nende delegeeritud õigusaktidega võetakse arvesse olemasolevaid rahvusvahelisi tehnilisi ja teaduslikke protokolle.

2. Kui lõike 1 kohaselt ei ole nõudeid vastu võetud, tehakse registreerimiskatsed kooskõlas riiklike protokollidega, milles käsitletakse lõike 1 punktides a–e osutatud elemente.

Artikkel 63

Konfidentsiaalsus

1. Kui artiklis 59 osutatud registreerimiskatsete käigus osutub vajalikuks kontrollida genealoogilisi komponente, käsitatakse sellise kontrollimise tulemusi ja genealoogiliste komponentide kirjeldust konfidentsiaalsena, kui taotleja seda nõuab.

2. Taimse paljundusmaterjali selliste sortide puhul, mis on mõeldud üksnes tööstuslikuks kasutamiseks ette nähtud põllumajandusliku tooraine tootmiseks, käsitatakse registreerimiskatsete teatavaid elemente ja selliste sortide kavandatavaid kasutusalasid taotleja nõudmise korral konfidentsiaalsena, kui nende avalikustamine võib kahjustada taotleja konkurentsiseisundit.

3. Käesolev artikkel ei piira määruse (EL) 2017/625 artikli 8 kohaldamist. ***Pädevad asutused võtavad nõuetekohaselt arvesse äri- või tööstusteabe konfidentsiaalsuse nõuet, kui selline konfidentsiaalsus on liidu või riigisisese õigusega ette nähtud õigustatud majandushuvide kaitsmiseks.*** **[ME 248]**

Artikkel 64

Esialgne registreerimiskatsete aruanne ja esialgne ametlik kirjeldus

1. Pärast artikliga 59 ette nähtud registreerimiskatseid esitab pädev asutus esialgse registreerimiskatsete aruande, milles käsitletakse vastavust eristatavuse, ühtlikkuse ja püsivuse nõuetele ning vastavalt vajadusele kestlikkusepõhise viljelus- ja kasutusväärtuse omadusi, nagu on osutatud artiklites 48, 49, 50 ja 52; selle aruande alusel avaldab ta esialgse ametliku kirjelduse.

2. Esialgses registreerimiskatsete aruandes võidakse viidata asjaomase pädeva asutuse, teiste pädevate asutuste või Ühenduse Sordiameti muude registreerimiskatsete aruannete järeldustele, mis on esitatud kõnealuse sordi kohta.

3. Pädev asutus esitab esialgse registreerimiskatsete aruande ja esialgse ametliku kirjelduse taotlejale. Taotleja võib esitada nende dokumentide kohta märkusi 15 kalendripäeva jooksul.

4. Kui pädev asutus järeldab, et esialgne registreerimiskatsete aruanne ei ole piisav alus sordi registreerimise otsuse tegemiseks, nõuab ta taotlejalt vastavalt vajadusele lisateavet või -katseid või muid meetmeid, et tagada sordi vastavus eristatavuse, ühtlikkuse, püsivuse ning kestlikkusepõhise viljelus- ja kasutusväärtuse nõuetele, mis on sätestatud vastavalt artiklites 48, 49, 50 ja 52.

Artikkel 65

Registreerimiskatsete aruanne ja lõplik ametlik kirjeldus

Pärast seda, kui pädev asutus on arvesse võtnud taotleja märkusi esialgse registreerimiskatsete aruande ja esialgse ametliku kirjelduse kohta, avaldab ta lõpliku registreerimiskatsete aruande ja lõpliku ametliku kirjelduse sordi eristatavuse, ühtlikkuse ja püsivuse kohta, sealhulgas kestlikkusepõhise viljelus- ja kasutusväärtuse kontrollimise tulemuste kokkuvõtte.

Pädevad asutused teevad registreerimiskatsete aruanded ja ametliku kirjelduse põhjendatud taotluse alusel kättesaadavaks kolmandatele isikutele, võttes arvesse siseriiklikku või liidu andmekaitseõigust ja konfidentsiaalsuseeskirju.

Artikkel 66

Sordinime kontroll

Pärast artikli 57 kohase taotluse hindamist ja enne sordi kandmist riiklikusse sordiregistrisse artikli 67 alusel konsulteerib pädev asutus Ühenduse Sordiametiga taotleja esitatud sordinime ettepaneku osas.

Ühenduse Sordiamet esitab pädevale asutusele soovituse taotleja sordinime ettepaneku sobivuse kohta kooskõlas artikliga 54. Pädev asutus teavitab taotlejat sellest soovitusest.

Artikkel 67

Otsus registreerida sort riiklikus sordiregistris

1. Kui artiklites 55–66 sätestatud menetluse alusel järeldatakse, et sort vastab artikli 47 lõikes 1 sätestatud nõuetele, otsustab asjaomase liikmesriigi pädev asutus registreerida sordi riiklikus sordiregistris.

2. Pädev asutus võtab vastu otsuse riiklikusse sordiregistrisse kandmisest keeldumise kohta juhul, kui:

a) ta teeb kindlaks, et asjaomased artikli 47 lõikes 1 ***ja artiklis 48*** sätestatud nõuded ei ole täidetud, või **[ME 249]**

b) taotleja on jätnud täitmata mõne artiklites 55–64 sätestatud kohustuse.

3. Sordi riiklikusse sordiregistrisse kandmisest keeldumise otsustes märgitakse keeldumise põhjused.

4. Pädev asutus edastab lõigetes 1 ja 2 osutatud otsuse taotlejale.

5. Lõigetes 1 ja 2 osutatud otsused saab edasi kaevata kooskõlas asjaomase liikmesriigi halduseeskirjadega. Lõikes 1 osutatud otsuse edasikaebamisel vastava sordi registreerimine peatatakse.

6. Lõikes 1 osutatud otsuse vastuvõtmisel võidakse taotlejalt nõuda pädeva asutuse kehtestatud lõivu.

Artikkel 68

Direktiivide 68/193/EMÜ, 2002/53/EÜ, 2002/55/EÜ ja 2008/90/EÜ alusel registreeritud sordid

1. Erandina artiklitest 54–67 registreerivad pädevad asutused viivitamata ja nendes artiklites sätestatud registreerimismenetlust kohaldamata oma riiklikes sordiregistrites kõik sordid, mis on ametlikult heaks kiidetud või kantud enne... [käesoleva määruse jõustumise kuupäev] sordilehtedesse, -nimekirjadesse või -registritesse, mille ~~vastavad~~***asjaomased*** liikmesriigid on loonud vastavalt direktiivi 68/193/EMÜ artiklile 5, direktiivi 2002/53/EÜ artiklile 3~~,~~ ***ja*** direktiivi 2002/55/EÜ artikli 3 lõikele 2***, ning sordid, millel on*** ~~ja~~ direktiivi 2008/90/EÜ artikli 7 ~~lõikele 4~~***kohaselt ametlik kirjeldus***. **[ME 250]**

2. Erandina artiklist 53 registreeritakse sordid, mis on heaks kiidetud kooskõlas direktiivi 2008/62/EÜ artikliga 3 ~~ja~~ ***ning*** direktiivi 2009/145/EÜ artikli 3 lõikega 1 ***ja artikli 21 lõikega 1, ning sordid, millel on direktiivi 2008/90/EÜ artikli 7 kohaselt ametlikult tunnustatud kirjeldus,*** enne... [väljaannete talitus: palun lisada käesoleva määruse jõustumise kuupäev], viivitamata ja selles artiklis sätestatud registreerimismenetlust kohaldamata riiklikes sordiregistrites säilitussortidena, millel on ametlikult tunnustatud kirjeldus. **[ME 251]**

4. JAGU

Registris hoidmise tähtaeg ja sordi säilitamine

Artikkel 69

Registris hoidmise tähtaeg

1. Sorti hoitakse riiklikus sordiregistris kümme aastat (edaspidi „registris hoidmise tähtaeg“).

Säilitussortide ja vastavalt I lisa C ja D osas loetletud liikide vilja- ja viinapuusortide paljundusmaterjali puhul on registris hoidmise tähtaeg aga 30 aastat. **[ME 252]**

Kui sort sisaldab geneetiliselt muundatud organismi või koosneb sellest, piirdub registris hoidmise tähtaeg ajavahemikuga, mille jooksul kõnealust geneetiliselt muundatud organismi on lubatud kasvatada direktiivi 2001/18/EÜ või määruse (EÜ) nr 1829/2003 alusel.

Kui sort sisaldab määruse (EL) …/… (väljaannete talitus: palun märkida viide uusi genoomikameetodeid käsitlevale määrusele) artikli 3 punktis 8 määratletud 2. kategooria UGM-taime või koosneb sellest, piirdub registris hoidmise tähtaeg ajavahemikuga, mille jaoks on kõnealuse taime puhul antud selle määruse kohane luba.

2. Sordi riiklikus sordiregistris hoidmise tähtaega võib pikendada veel vastavalt 10 või 30 aasta võrra kooskõlas artiklis 70 sätestatud korra ja tingimustega.

Kui sort sisaldab geneetiliselt muundatud organismi või koosneb sellest, piirdub registris hoidmise tähtaja pikendamine ajavahemikuga, mille jooksul kõnealust geneetiliselt muundatud organismi on lubatud kasvatada direktiivi 2001/18/EÜ või määruse (EÜ) nr 1829/2003 alusel.

3. Sordi registreerimise eest võidakse taotlejalt nõuda pädeva asutuse kehtestatud aastalõivu.

Artikkel 70

Registris hoidmise tähtaja pikendamise kord ja tingimused

1. Kõik isikud, kes soovivad pikendada sordi registris hoidmise tähtaega, peavad selleks esitama taotluse mitte varem kui 12 kuud ja mitte hiljem kui 6 kuud enne artikli 69 lõike 1 kohase registris hoidmise tähtaja lõppu.

2. Taotlus esitatakse elektrooniliselt. Sellele tuleb lisada tõendid selle kohta, et lõikes 3 sätestatud tingimused on täidetud.

3. Sordi riiklikus sordiregistris hoidmise tähtaega võidakse pikendada üksnes juhul, kui:

a) taotleja on esitanud piisavad tõendid selle kohta, et sort vastab jätkuvalt asjaomastele artikli 47 lõikes 1 sätestatud nõuetele, ning

b) asjaomase liikmesriigi pädev asutus on kindlaks teinud, et olemas on sordi säilitamise eest vastutav isik kooskõlas artikliga 72.

4. Pädev asutus võib sordi registris hoidmise tähtaega omal algatusel pikendada, kui sort on asjaomaste ettevõtjate ja põllumajandustootjate seas endiselt suures nõudluses või kui sort tuleks alles hoida taimede geneetiliste ressursside säilitamise huvides***, tingimusel et sort ei ole enam kaitstud sordiaretaja õigustega kooskõlas määrusega (EÜ) nr 2100/94 ning et sort ei ole kuulunud loetellu vähemalt kaks aastat***. **[ME 253]**

Artikkel 71

Sordi kustutamine riiklikust sordiregistrist

1. Asjaomase liikmesriigi pädev asutus kustutab sordi riiklikust sordiregistrist juhul, kui:

a) ta on jõudnud uute tõendite alusel järeldusele, et artikli 47 lõikes 1 sätestatud registreerimisnõuded ei ole enam täidetud;

b) taotleja ei ole tasunud lõivu, mille pädev asutus on kehtestatud kooskõlas artikliga 55, artikli 59 lõikega 4, artikli 67 lõikega 6 ja artikli 69 lõikega 3;

c) artiklis 72 osutatud sordi säilitamise eest vastutav isik on esitanud sellekohase taotluse või ta ei tegele enam sordi säilitamisega ning sordi säilitamise eest ei ole vastutavaks määratud ühtki teist isikut;

d) sorti ei säilitata enam artikli 72 nõuete kohaselt;

e) sorti säilitatakse kolmandas riigis, kes ei ole osutanud abi kõnealuse säilitamise kontrollimisel artikli 72 lõike 7 kohaselt;

f) taotlemise ajal esitati valed või võltsitud andmed, mille alusel registreerimise otsus tehti;

g) artikli 70 lõikes 1 osutatud tähtajaks ei ole esitatud pikendamistaotlust ning artikli 69 lõikes 1 osutatud registris hoidmise kehtivusaeg on lõppenud.

2. Taotleja palvel võib pädev asutus lubada jätkata riiklikust sordiregistrist lõike 1 punkti g alusel kustutatud sordi turul kättesaadavaks tegemist registrist kustutamisele järgneva kolmanda aasta 30. juunini.

Kõnealune taotlus tuleb esitada hiljemalt registris hoidmise kehtivusaja lõppemise kuupäevaks.

3. Kui sort on kustutatud riiklikust sordiregistrist vastavalt lõikele 1 ja see ei ole registreeritud üheski teises riiklikus sordiregistris, kustutatakse see viivitamata liidu sordiregistrist.

Artikkel 72

Sordi säilitamine

1. Riiklikusse sordiregistrisse kantud sorti säilitab taotleja või muu isik, kellest taotleja on teatanud pädevale asutusele. Pädev asutus annab kõnealusele teisele isikule loa sordi säilitamise korraldamiseks, kui see isik tõendab suutlikkust ülesannet täita; kui see isik ei ole selleks enam võimeline, tunnistab pädev asutus kõnealuse loa kehtetuks. Taotleja teatab liikmesriigi pädevale asutusele selle isiku nime ja registreerimisnumbri.

2. Sordi säilitamine toimub kooskõlas tunnustatud tavadega, mis on vastavalt vajadusele seotud perekondade, liikide või konkreetsete sortidega.

3. Lõikes 1 osutatud isikud säilitavad dokumente sordi säilitamise kohta. Pädeval asutusel peab olema igal ajal võimalik kontrollida sordi säilitamist nende dokumentide põhjal. Kõnealustes dokumentides peetakse arvestust ka supereliit-, eliit-, sertifitseeritud ja standardmaterjali tootmise kohta ning tootmisetappide kohta enne supereliitmaterjali etappi.

Pädevatele asutustele antakse taotluse korral sordi standardproov.

4. Pädev asutus kontrollib, kuidas sorti säilitatakse, ning võib sel eesmärgil võtta proove asjaomastest sortidest. Nende kontrollide sagedus oleneb sellest, kui tõenäoline on mittevastavus lõigetele 1–3.

5. Kui pädev asutus leiab, et sordi säilitamise eest vastutav isik ei järgi lõikeid 1–3, annab ta sellele isikule piisavalt aega parandusmeetmete võtmiseks või nõuab, et sordi säilitamisega tegeleks muu isik. Kui selliseid meetmeid kõnealuse aja jooksul ei võeta, kustutab pädev asutus sordi riiklikust sordiregistrist kooskõlas artikliga 71.

6. Kui sordi säilitamine toimub teises liikmesriigis kui see liikmesriik, kus sort riiklikusse sordiregistrisse kanti, abistavad kahe asjaomase liikmesriigi pädevad asutused üksteist sordi säilitamise kontrollimisel. Kui sellist abi ei anta mõistliku aja jooksul või järeldatakse, et sordi säilitamine ei vasta käesolevale artiklile, kustutab asjaomane pädev asutus sordi riiklikust sordiregistrist kooskõlas artikliga 71.

7. Kui sordi säilitamine toimub kolmandas riigis, taotleb selle liikmesriigi pädev asutus, kus sort riiklikusse sordiregistrisse kanti, kolmanda riigi asutustelt abi sordi säilitamise kontrollimisel, kui sellise säilitamise puhul on tunnustatud samaväärsust vastavalt artikli 39 lõikele 5. Kui sellist abi ei anta mõistliku aja jooksul või järeldatakse, et sordi säilitamine ei vasta käesolevale artiklile, kustutab asjaomane pädev asutus sordi riiklikust sordiregistrist kooskõlas artikliga 71.

5. JAGU

Dokumentide ja proovide säilitamine

Artikkel 73

Riiklike sordiregistrite dokumendid

Asjaomase liikmesriigi pädev asutus peab iga riiklikusse sordiregistrisse kantud sordi kohta toimikut, mis sisaldab järgmist:

a) ametlik kirjeldus või ametlikult tunnustatud kirjeldus;

b) registreerimiskatsete aruanne ja

c) artikli 64 lõike 4 kohane täiendav registreerimiskatsete aruanne.

Ametlikult tunnustatud kirjelduse korral sisaldab toimik üksnes seda kirjeldust ja tõendavaid dokumente.

Artikkel 74

Registreeritud sortide proovid

Pädevad asutused säilitavad riiklikes sordiregistrites registreeritud sortide proove ja teevad need taotluse korral kättesaadavaks kõigile kolmandatele isikutele.

Komisjon võib rakendusaktides kindlaks määrata nende proovide suuruse ning kehtestada proovide asendamise eeskirjad juhuks, kui algse proovi kogus on liiga väike või sellest ei piisa enam seetõttu, et seda on kasutatud muudes kontrollides, samuti eeskirjad proovide esitamise kohta teistele pädevatele asutustele. See rakendusakt võetakse vastu artikli 76 lõikes 2 osutatud kontrollimenetluse teel.

V PEATÜKK

MENETLUSSÄTTED

Artikkel 75

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.

2. Artikli 2 lõikes 3, artikli 7 lõikes 3, artikli 8 lõikes 4, artikli 10 lõikes 2***, artikli 12 lõikes 3***, artikli 15 lõikes 5, artikli 20 lõikes 2, artikli 22 lõikes 2, artikli 24 lõikes 4, artikli 27 lõikes 3***, artiklis 30a, artikli 33 lõigetes 1 ja 3, artikli 38 lõigetes 1 ja 2***, artikli 46 lõikes 2, artikli 47 lõikes 3, artikli 52 lõikes 3, artikli 54 lõikes 4, artikli 61 lõikes 3 ja artikli 62 lõikes 1 osutatud ~~volitused~~***õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte*** antakse komisjonile viieks aastaks alates ***...*** ***[***käesoleva määruse jõustumise ~~kuupäevast~~***kuupäev]***. **[ME 254]**

Volituste delegeerimist pikendatakse automaatselt viieks aastaks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga sellise ajavahemiku lõppemist. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne esimese viieaastase tähtaja möödumist.

3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad Artikli 2 lõikes 3, artikli 7 lõikes 3, artikli 8 lõikes 4, artikli 10 lõikes 2, artikli ***12 lõikes 3, artikli*** 15 lõikes 5, artikli 20 lõikes 2, artikli 22 lõikes 2, artikli 24 lõikes 4, artikli 27 lõikes 3***, artiklis 30a, artikli 33 lõigetes 1 ja 3, artikli 38 lõigetes 1 ja 2***, artikli 46 lõikes 2, artikli 47 lõikes 3, artikli 52 lõikes 3, artikli 54 lõikes 4, artikli 61 lõikes 3 ja artikli 62 lõikes 1 osutatud delegeeritud volitused igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust. **[ME 255]**

4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.

5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

6. Artikli 2 lõike 3, artikli 7 lõike 3, artikli 8 lõike 4, artikli 10 lõike 2***, artikli 12 lõike 3***, artikli 15 lõike 5, artikli 20 lõike 2, artikli 22 lõike 2, artikli 24 lõike 4, artikli 27 lõike 3***, artikli 30a, artikli 33 lõigete 1 ja 3, artikli 38 lõigete 1 ja 2***, artikli 46 lõike 2, artikli 47 lõike 3, artikli 52 lõike 3, artikli 54 lõike 4, artikli 61 lõike 3 ja artikli 62 lõike 1 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti Euroopa Parlamendile ja nõukogule teatavaks tegemist esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra. **[ME 256]**

Artikkel 76

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 178/2002 ([31]) artikli 58 lõike 1 kohaselt moodustatud alaline taime-, looma-, toidu- ja söödakomitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.

2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Kui komitee arvamuse saamiseks kasutatakse kirjalikku menetlust, lõpetatakse nimetatud menetlus tulemust saavutamata, kui arvamuse esitamiseks ette nähtud tähtaja jooksul komitee esimees nii otsustab või kui komitee liikmete lihtenamus seda taotleb.

3. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 8 koostoimes selle artikliga 5.

([31]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2002. aasta määrus (EÜ) nr 178/2002, millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused (EÜT L 31, 1.2.2002, lk 1).

VI PEATÜKK

ARUANDLUS, KARISTUSED NING MÄÄRUSTE (EL) 2016/2031, 2017/625 JA 2018/848 MUUTMINE

Artikkel 77

Aruandlus

1. Liikmesriigid edastavad komisjonile hiljemalt... [viis aastat pärast käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäeva] ja seejärel iga viie aasta järel aruande järgmise kohta:

a) sertifitseeritud taimse paljundusmaterjali ja standardmaterjali kogus ~~ning nende tootmiseks kasutatud pindala~~ aasta ja liigi kohta, sh mahepõllumajanduslikuks tootmiseks sobivate mahepõllumajanduslike sortide jaoks kasutatud kogused; **[ME 257]**

b) heterogeensest materjalist koosneva turustatud taimse paljundusmaterjali kogused ning selle tootmiseks kasutatud pindala aasta ja liigi kohta;

c) säilitussortidesse kuuluva turustatud taimse paljundusmaterjali kogused aasta ja liigi kohta;

d) kooskõlas artikliga 28 lõppkasutajatele turustamisega seotud erandeid kasutanud ettevõtjate arv~~;~~ ***ja*** asjaomased liigid ~~ja taimse paljundusmaterjali üldkogused liikide kaupa~~; **[ME 258]**

e) artikli 29 kohaste selliste ~~geenipankade,~~***säilitamisele spetsialiseerunud*** organisatsioonide ja võrgustike arv, mille põhikirjajärgne või muu väljakuulutatud eesmärk on säilitada taimede geneetilisi ressursse, ning asjaomased liigid; **[ME 259]**

~~f) kooskõlas artikliga 30 põllumajandustootjate mitterahaliselt vahetatud seemnete kogused liikide kaupa;~~ **[ME 260]**

~~g) kooskõlas artikliga 31 uute sortide aretuseks ette nähtud katseteks ja uuringuteks lubatud taimse paljundusmaterjali kogused liikide kaupa;~~ **[ME 261]**

h) sellise taimse paljundusmaterjali kogused perekondade ja liikide kaupa, mille puhul on kohaldatud artikli 33 lõiget 4;

i) kooskõlas artikliga 39 kolmandatest riikidest imporditud taimse paljundusmaterjali kogused perekondade ja liikide kaupa;

j) kooskõlas artikliga 78 määratud karistused;

k) nende territooriumil asutatud ettevõtjate arv;

ka) põllumajanduskultuuride geneetilise ressursi säilitamisel ja säästval kasutamisel tehtud edusammud, st selliste üksuste arv, kes on teatanud artikli 29 kasutamisest ja muudest seonduvatest andmetest. **[ME 331]**

2. Komisjon määrab rakendusaktidega kindlaks lõikega 1 ette nähtud aruandluse tehnilised üksikasjad. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu artikli 76 lõikes 2 osutatud kontrollimenetluse teel.

Artikkel 78

Karistused

1. Liikmesriigid kehtestavad eeskirjad käesoleva määruse rikkumise korral kohaldatavate karistuste kohta ja võtavad kõik vajalikud meetmed nende rakendamise tagamiseks. Kehtestatud karistused peavad olema mõjusad, proportsionaalsed***, ennetavad*** ja hoiatavad. Liikmesriigid teavitavad komisjoni viivitamata nimetatud eeskirjadest ja meetmetest ning kõikidest neid mõjutavatest hilisematest muudatustest. **[ME 262]**

2. Liikmesriigid tagavad, et rahalised karistused käesoleva määruse rikkumise eest, mis on toime pandud pettuse teel, vastavad kooskõlas siseriikliku õigusega vähemalt kas ettevõtja saadavale majanduslikule eelisele või teatavale protsentuaalsele osakaalule ettevõtja käibest.

Artikkel 79

Määruse (EL) 2016/2031 muutmine

Määruse (EL) 2016/2031 artikli 37 lõige 4 asendatakse järgmisega:

„4. Komisjon sätestab asjakohasuse korral rakendusaktiga meetmed, et ennetada nende liidu reguleeritud mittekarantiinsete taimekahjustajate esinemist vastavatel istutamiseks ettenähtud taimedel, nagu on osutatud artikli 36 punktis f. Nende meetmetega käsitletakse asjakohasuse korral kõnealuste taimede liitu sissetoomist ja seal vedamist."

Artikkel 80

Määruse (EL) 2017/625 muutmine

Määrust (EL) 2017/625 muudetakse järgmiselt.

1) Artikli 1 lõikesse 2 lisatakse järgmine punkt:

„k) taimse paljundusmaterjali tootmine ja turustamine;."

2) Artiklisse 3 lisatakse järgmine punkt:

„52) „taimne paljundusmaterjal" – taimne paljundusmaterjal Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) …/… (*) (+) artikli 3 punktis 1 määratletud tähenduses;".

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) …/… (ELT …, lk …). [kõnealusesse määrusesse lisatav joonealune märkus]

(+) [Väljaannete talitus: palun lisada teksti käesoleva määruse number ning joonealusesse märkusesse käesoleva määruse number, kuupäev, pealkiri ja ELT viide.]"

3) Artikli 22 järele lisatakse järgmine artikkel:

„Artikkel 22a

Erinormid taimse paljundusmaterjaliga seotud ametliku kontrolli ja pädevate asutuste võetavate meetmete kohta

1. Ametlik kontroll artikli 1 lõike 2 punktis k normide täitmise kindlakstegemiseks hõlmab taimse paljundusmaterjali, ettevõtjate ning muude isikute ametlikku kontrollimist, kelle suhtes need normid on kohaldatavad.

2. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 144 käesoleva määruse täiendamiseks vastu delegeeritud õigusakte, milles sätestatakse normid taimse paljundusmaterjali suhtes kohaldatava ametliku kontrolli kohta, mille eesmärk on teha kindlaks, kas kõnealused kaubad vastavad artikli 1 lõike 2 punktis k osutatud normidele, ning pädevate asutuste poolt pärast kõnealust ametlikku kontrolli võetavate meetmete kohta.

Kõnealustes delegeeritud õigusaktides sätestatakse normid, mis käsitlevad erinõudeid sellise ametliku kontrolli tegemiseks järgmise üle:

a) artikli 1 lõike 2 punktis k osutatud normide kohaldamisalasse kuuluva teatava taimse paljundusmaterjali import liitu ja selle turustamine liidus, seoses selle identifitseerimise ja kvaliteediga;

b) erinõuded sellise ametliku kontrolli tegemiseks ettevõtjate tegevuse üle artikli 1 lõike 2 punktis k osutatud normide kohaldamisalasse kuuluva teatava taimse paljundusmaterjali tootmisel.

3. Komisjon kehtestab rakendusaktidega normid, milles sätestatakse ühtne praktiline kord ametliku kontrolli tegemiseks taimse paljundusmaterjali suhtes, eesmärgiga teha kindlaks, kas kõnealused kaubad vastavad artikli 1 lõike 2 punktis k osutatud liidu normidele, ning mis käsitlevad pädevate asutuste poolt pärast kõnealust ametlikku kontrolli võetavaid meetmeid järgmise kohta:

a) ametliku kontrolli ühtne miinimumsagedus, kui minimaalne arv ametlikke kontrolle on vajalik selleks, et reageerida teadaolevatele ühesugustele riskidele, mis on seotud teatava päritoluga või teatavast lähtekohast pärit taimset paljundusmaterjali käsitlevate normide rikkumisega;

b) ametliku kontrolli ühtne sagedus, mida pädevad asutused teevad ettevõtjate suhtes, kellel on luba teostada ametliku järelevalve all sertifitseerimist kooskõlas määruse (EL) …/… (++) artikli 12 lõikega 1.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 145 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

4. Artikli 30 kohaldamisel on lubatud teatavate käesolevas artiklis osutatud ametliku kontrolli ülesannete delegeerimine ühele või mitmele füüsilisele isikule.“

_____

(++) Väljaannete talitus: palun lisada teksti käesoleva määruse number.

4) Artikli 40 lõikesse 1 lisatakse järgmine punkt:

„c) laborid, mille Rahvusvahelise Seemnekontrolli Assotsiatsioon on akrediteerinud tegema seemneproovide analüüse, uuringuid ja diagnostikat.“

~~*Artikkel 81*~~

~~**Määruse (EL) 2018/848 muutmine**~~

~~Määrust (EL) 2018/848 muudetakse järgmiselt.~~

~~1) Artiklit 3 muudetakse järgmiselt:~~

~~a) punkt 17 asendatakse järgmisega:~~

~~„17) „taimne paljundusmaterjal“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) …/… (*) (+) artikli 3 punktis 1 määratletud taimne paljundusmaterjal;“~~

~~_____~~

~~(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) …/… (ELT …, lk …). [kõnealusesse määrusesse lisatav joonealune märkus]~~

~~(+) [Väljaannete talitus: palun lisada teksti käesoleva määruse number ning joonealusesse märkusesse käesoleva määruse number, kuupäev, pealkiri ja ELT viide.]~~“

~~b) punkt 18 asendatakse järgmisega:~~

~~„18) „mahepõllumajanduslik heterogeenne materjal“ – määruse (EL) …/… (*) (++) artikli 3 punktis 27 määratletud heterogeenne materjal, mis on toodetud kooskõlas käesoleva määrusega;“.~~

~~_____~~

~~(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) …/… (ELT …, lk …). [kõnealusesse määrusesse lisatav joonealune märkus]~~

~~(++) [Väljaannete talitus: palun lisada teksti käesoleva määruse number.]~~“

~~2) Artikkel 13 jäetakse välja.~~

~~3) Määruse (EL) 2018/848 II lisa I osa punkti 1.8.4 teine lõik asendatakse järgmisega: „Igasugune paljundamine, välja arvatud taimede koekultuuride, rakukultuuride, iduplasma, meristeemkultuuride, kimäärsete kloonide ja mikropaljundatud paljundusmaterjali puhul, toimub sertifitseeritud mahepõllumajandusmeetodil.“~~ **[ME 263]**

VII PEATÜKK

LÕPPSÄTTED

Artikkel 82

Kehtetuks tunnistamine

Direktiivid 66/401/EMÜ, 66/402/EMÜ, 68/193/EMÜ, 2002/53/EÜ, 2002/54/EÜ, 2002/55/EÜ, 2002/56/EÜ, 2002/57/EÜ, 2008/72/EÜ ja 2008/90/EÜ tunnistatakse kehtetuks.

Viiteid nendele kehtetuks tunnistatud õigusaktidele käsitatakse viidetena käesolevale määrusele ning neid loetakse vastavalt VIII lisas esitatud vastavustabelile.

Artikkel 83

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Määrust hakatakse kohaldama [36 kuud pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva].

Kuid,

a) artikli 40 lõiget 4 kohaldatakse kolme päeva möödumisel käesoleva määruse jõustumisest;

b) artiklit 52 kohaldatakse ~~alates... [60 kuud käesoleva määruse jõustumisest] I lisa B ja C osast~~***tingimusel, et artikli 52 lõike 1 teise lõigu punktides a–gb*** loetletud ~~liikide puhul~~***omaduste hindamiseks on olemas asjaomased katsete tegemist käsitlevad nõuded, meetodid ja standardid***. Määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides. **[ME 264]**

…,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

I Lisa

ARTIKLIS 2 OSUTATUD PEREKONNAD JA LIIGID NING NENDE VASTAVAD KASUTUSVIISID

A OSA

Muude põllumajanduskultuuride kui köögiviljade tootmiseks kasutatavad perekonnad ja liigid

Agrostis canina L.

Agrostis capillaris L.

Agrostis gigantea Roth

Agrostis stolonifera L.

Alopecurus pratensis L.

Arachis hypogaea L.

Arrhenatherum elatius (L.) P.Beauv. ex J.Presl & C.Presl

Avena nuda L.

Avena sativa L. (sealhulgas *A. byzantina* K.Koch)

Avena strigosa Schreb.

Beta vulgaris L. (partim)

Biserrula pelecinus L.

Brassica juncea (L.) Czern.

Brassica napus L. var. *napobrassica* (L.) Rchb.

Brassica napus L. var. *napus*

Brassica nigra (L.) W.D.J.Koch

Brassica oleracea L. convar. *acephala* (DC.) Alef. var. *medullosa* Thell. + var. *varidis* L.

Brassica rapa L. var. *silvestris* (Lam.) Briggs

Bromus catharticus Vahl

Bromus sitchensis Trin.

Cannabis sativa L.

Carthamus tinctorius L.

Carum carvi L.

Cynodon dactylon (L.) Pers.

Dactylis glomerata L.

Festuca arundinacea Schreber

Festuca filiformis Pourr.

Festuca ovina L.

Festuca pratensis Huds.

Festuca rubra L.

Festuca trachyphylla (Hack.) Krajina

Galega orientalis Lam.

Glycine max (L.) Merr. (partim)

Gossypium spp.

Hedysarum coronarium L.

Helianthus annuus L.

Hordeum vulgare L.

Lathyrus cicera L.

Linum usitatissimum L.

Lolium multiflorum Lam.

Lolium perenne L.

Lolium × *hybridum* Hausskn.

Lotus corniculatus L.

Lupinus albus L.

Lupinus angustifolius L.

Lupinus luteus L.

Medicago doliata Carmign.

Medicago italica (Mill.) Fiori

Medicago littoralis Rohde ex Loisel.

Medicago lupulina L.

Medicago murex Willd.

Medicago polymorpha L.

Medicago rugosa Desr.

Medicago sativa L.

Medicago sativa L. nothosubsp. *varia* (Martyn) Arcang.

Medicago scutellata (L.) Mill.

Medicago truncatula Gaertn.

Onobrychis viciifolia Scop.

Ornithopus compressus L.

Ornithopus sativus Brot.

Oryza sativa L.

Papaver somniferum L.

Phacelia tanacetifolia Benth.

Phalaris aquatica L.

Phalaris canariensis L.

Phleum nodosum L.

Phleum pratense L.

Pisum sativum L. (partim)

Plantago lanceolata L.

Poa annua L.

Poa nemoralis L.

Poa palustris L.

Poa pratensis L.

Poa trivialis L.

Raphanus sativus L. var. *oleiformis* Pers.

Secale cereale L.

Sinapis alba L.

Sorghum bicolor (L.) Moench subsp. *bicolor*

Sorghum bicolor (L.) Moench subsp. *bicolor* × *Sorghum bicolor* (L.) Moench subsp. *drummondii* (Steud.) de Wet ex Davidse

Sorghum bicolor (L.) Moench subsp. *drummondii* (Steud.) de Wet ex Davidse

Trifolium alexandrinum L. (aleksandria ristik)

Trifolium fragiferum L.

Trifolium glanduliferum Boiss.

Trifolium hirtum All.

Trifolium hybridum L.

Trifolium incarnatum L.

Trifolium isthmocarpum Brot.

Trifolium michelianum Savi

Trifolium pratense L.

Trifolium repens L.

Trifolium resupinatum L.

Trifolium squarrosum L.

Trifolium subterraneum L.

Trifolium vesiculosum Savi

Trigonella foenum-graecum L.

Trisetum flavescens (L.) P.Beauv.

Triticum aestivum L. subsp. *aestivum*

Triticum aestivum L. subsp. *spelta* (L.) Thell.

Triticum turgidum L. subsp. *durum* (Desf.) van Slageren

Vicia benghalensis L.

Vicia faba L. (partim)

Vicia pannonica Crantz

Vicia sativa L.

Vicia villosa Roth

×*Festulolium* Asch. & Graebn.

×*Triticosecale* Wittm. ex A.Camus

Zea mays L. (partim)

Cicer arietinum

Camelina sativa

Fagopyrum esculentu

Lens culinaris

Triticum monococcum

Chenopodium quinoa

Vicia ervilia

Vicia narbonensis

Tritordeum

Lathyrus sativus

Eragrostis tef

***Ceratonia siliqua* [ME 265]**

B OSA

Köögiviljade tootmiseks kasutatavad perekonnad ja liigid

Allium cepa L.

Allium fistulosum L.

Allium porrum L.

Allium sativum L.

Allium schoenoprasum L.

Anthriscus cerefolium (L.) Hoffm.

Apium graveolens L.

Asparagus officinalis L.

Beta vulgaris L. (partim)

Brassica oleracea L. (partim)

Brassica rapa L. (partim)

Capsicum annuum L.

Cichorium endivia L.

Cichorium intybus L.

Citrullus lanatus (Thunb.) Matsum. et Nakai

Cucumis melo L.

Cucumis sativus L.

Cucurbita maxima Duchesne

Cucurbita pepo L.

Cynara cardunculus L.

Daucus carota L.

Foeniculum vulgare Mill.

Lactuca sativa L.

Petroselinum crispum (Mill.) Nyman ex A.W.Hill

Phaseolus coccineus L.

Phaseolus vulgaris L.

Pisum sativum L. (partim)

Raphanus sativus L. (partim)

Rheum rhabarbarum L.

Salvia hispanica **[ME 266]**

Scorzonera hispanica L.

Solanum lycopersicum L.

Solanum melongena L.

Spinacia oleracea L.

Valerianella locusta (L.) Laterr.

Vicia faba L. (partim)

Zea mays L. (partim)

Käesolevas osas nimetatud liikide ristamisel saadud hübriidid.

C OSA

Viljapuude tootmiseks kasutatavad perekonnad ja liigid

Castanea sativa Mill.

Citrus L.

Corylus avellana L.

Cydonia oblonga Mill.

Ficus carica L.

Fortunella Swingle

Fragaria L.

Juglans regia L.

Malus Mill.

Olea europaea L.

Pistacia vera L.

Poncirus Raf.

Prunus amygdalus Batsch

Prunus armeniaca L.

Prunus avium (L.) L.

Prunus cerasus L.

Prunus domestica L.

Prunus persica (L.) Batsch

Prunus salicina Lindley

Pyrus L.

Ribes L.

Rubus L.

Vaccinium L.

D OSA

Viinapuude tootmiseks kasutatavad perekonnad ja liigid

Vitis L.

E OSA

Kartuli tootmiseks kasutatavad perekonnad ja liigid

Solanum tuberosum L.

II Lisa

ARTIKLIS 7 OSUTATUD NÕUDED SUPERELIIT-, ELIIT- JA SERTIFITSEERITUD SEEMNE JA MATERJALI TOOTMISEKS JA TURUSTAMISEKS

A OSA

PÕLLUMAJANDUSKULTUURIDE LIIKIDE JA KÖÖGIVILJALIIKIDE SUPERELIIT-, ELIIT- JA SERTIFITSEERITUD SEEMNE TOOTMISE JA TURUSTAMISE NÕUDED

1. Supereliit-, eliit- ja sertifitseeritud seemne tootmise üldnõuded

A. Külvamine või istutamine

a) Külvatud seemne, sealhulgas vajaduse korral emataimede sort tehakse kindlaks ametliku etiketi või ettevõtja välja antud etiketi järgi ning registreeritakse, et tagada selle jälgitavus. Ettevõtja säilitab etiketti või emataime andmeid kuni turustatava seemne ametliku etiketi väljaandmiseni.

b) Põllul eelnevalt kasvatatud kultuur peab võimaldama asjaomase põllukultuuri liigi, sordi ja kategooria seemne tootmist ning põld peab olema eelnenud kultuurist sinna jääda võinud ise kasvama hakanud taimedest piisavalt puhas.

c) Emataimed või seeme istutatakse ja/või külvatakse viisil, millega tagatakse:

i) piisav kaugus sama liigi ja/või erinevate sortide õietolmuallikatest ning mis tahes soovimatust võõrtolmlemisallikast, et hoida asjakohasel juhul ära risttolmlemist teiste kultuuridega, ning

ii) vajaduse korral sobiva tolmlemisallika olemasolu ja sobiv tolmlemismäär järgneva paljunemise tagamiseks.

d) Kooskõlas määrusega (EL) 2016/2031 kontrollitakse mulla, substraatide, emataimede ja vahetu ümbritseva keskkonna kvaliteeti, et veenduda taimekahjustajate ja nende siirutajate puudumises.

e) Kontrollitakse kõiki kasutatavaid masinaid ja seadmeid ning eemaldatakse teiste liikide ja sortide umbrohi ja seeme.

f) Vajaduse korral toimub seemne tootmine eraldi sama perekonna või liigi selliste taimede kultiveerimisest, mida kasvatatakse eesmärgiga saada toidu või sööda tootmiseks ette nähtud seemet; sellega tagatakse vastavus nendele nõuetele, mida kohaldatakse üksnes asjaomase taimse paljundusmaterjali suhtes.

g) Vajaduse korral võib seemne paljundamiseks kasutada ka *in vitro* paljundamist.

B. Põllul kultiveerimine

a) Tagatakse, et põllul ei esine sordipuhtust vähendavaid muu liigi või sordi taimi ega taimi, mis selgelt erinevad asjaomase sordi taimedest ühe või mitme sordikirjelduses käsitletud tunnuse poolest (edaspidi „ebatüüpilised taimed“). Kui see ei ole asjaomase liigi omaduste tõttu võimalik, peab selliste taimede osakaal olema võimalikult väike.

Kui viljelusetapis või seemne töötlemisel esineb ebatüüpilisi või muu liigi või sordi taimi, töödeldakse neid ja/või kõrvaldatakse need nõuetekohaselt, et tagada seemne sordiehtsus ja -puhtus ning hoida ära soovimatute liikide esinemist.

b) Määruse (EL) 2016/2031 kohaste positiivsete testitulemuste korral või taimekahjustaja põhjustatud nähtavate sümptomite ilmnemisel või defektide esinemisel töödeldakse taimi või välistatakse nende kasutamine taimse paljundusmaterjali allikana.

c) Taimset paljundusmaterjali, sealhulgas vajaduse korral emataimi, säilitatakse nii, et on tagatud sordipuhtus. Kõnealusel säilitamisel lähtutakse ametlikust või ametlikult tunnustatud sordikirjeldusest.

d) Emataimi säilitatakse kõikides tootmisetappides sellistes tingimustes, mis võimaldavad toota seemet ja teha ametliku sordikirjelduse alusel kindlaks nende sordiehtsuse.

e) Kõiki põllul kasvavaid kultuure kontrollitakse ametlikult või ametliku järelevalve all asjaomase liigi puhul sobiva(te)s kasvuetap(p)i(de)s sobiva sageduse ja sobivate meetoditega, et veenduda nende vastavuses asjakohastele nõuetele. Kontrolliks kasutatavad meetodid peavad olema kooskõlas kohaldatavate rahvusvaheliste standarditega. Kui nõuetele mittevastavaid taimi ei ole võimalik kasvuetapis eemaldada ega eraldada, jäetakse kõik põllul kasvavad taimed seemne tootmiseks kasutamata, välja arvatud juhul, kui soovimatu seeme on võimalik hilisemas etapis mehaaniliselt eraldada.

C. Koristamine ja koristusjärgsed toimingud

a) Seeme koristatakse vastavalt vajadusele hulgi või üksikute taimede kaupa, et tagada selle ehtsus ja puhtus ning nõuetekohane jälgitavus.

b) Igast suletud mahutis partiist võetakse seemneproov. Proovi suurus ning proovivõtusagedus, -seadmed ja -meetod peavad olema asjaomase liigi jaoks sobivad ja vastama kohaldatavatele rahvusvahelistele standarditele.

c) Kõikide seemneproovidega tehakse laborikatsed, et veenduda asjaomast liiki käsitlevatele kvaliteedinõuetele vastavuses. Laborikatsetes kasutatakse asjaomase liigi jaoks sobivaid meetodeid, seadmeid ja kasvusubstraate ning need katsed viiakse läbi kooskõlas kohaldatavate rahvusvaheliste standarditega. Vajaduse korral hõlmab testimine korduskatset idanemismäära kindlakstegemiseks pärast asjaomase liigi jaoks sobiva teatava ajavahemiku möödumist.

d) Ettevõtja testib ametliku järelevalve all eel- ja järelkontrolli põldkatsetes kõiki supereliit-, eliit- või sertifitseeritud seemne kategooriasse kuuluvaid seemnepartiisid, mida kasutatakse järgmiste seemnepõlvkondade tootmiseks, ja vähemalt 5 % sertifitseeritud seemne kategooriasse kuuluvatest seemnepartiidest, mida ei kasutata enam paljundamiseks; testimise eesmärk on kontrollida nende vastavust:

i) sordiehtsuse nõuetele;

ii) minimaalse sordipuhtuse standarditele ning

iii) taimetervisenõuetele.

Supereliit-, eliit- või sertifitseeritud seemne kategooriasse kuuluvate seemnepartiidega viiakse läbi riskipõhine ametlik järelkontrollikatse, et veenduda eespool nimetatud nõuetele vastavuses. Ametlikus järelkontrollikatses kasutatavad proovid võetakse ametlikult.

Eel- ja järelkontrolli põldkatsed toimuvad kooskõlas kohaldatavate rahvusvaheliste standarditega.

Võib kasutada sobivaid biomolekulaarseid meetodeid.

2. Seemne turustamise nõuded

Seeme peab iga perekonda või liiki ja iga kategooriat iseloomustavatest omadustest sõltuvalt vastama kõikidele järgmistele kvaliteedinõuetele:

a) selle minimaalne idanevus peab olema selline, et oleks tagatud nõuetekohane taimede arv ruutmeetri kohta pärast külvamist ning sellest tulenev saagikus ja saagi kvaliteet;

b) kõva seemne maksimumsisaldus peab olema selline, et oleks tagatud nõuetekohane taimede arv ruutmeetri kohta;

c) selle minimaalne puhtus peab olema selline, et oleks tagatud kõrgeimal tasemel sordiehtsus;

d) selle maksimaalne niiskusesisaldus peab olema selline, et oleks tagatud materjali säilimine töötlemise, ladustamise ja turul kättesaadavaks tegemise ajal;

e) muu perekonna või liigi taimede seemne maksimumsisaldus selles peab olema selline, et oleks tagatud soovimatute taimede vähim sisaldus partiis;

f) selle minimaalne elujõulisus, kindlaksmääratud mõõtmed ja konkreetne klass peavad olema sellised, et oleks tagatud materjali nõuetekohasus ja külvamiseks või istutamiseks piisav partii homogeensus;

g) mulla ja võõrkehade maksimumsisaldus selles peab olema selline, et võimaldada ära hoida pettusi ja tehniliste lisandite esinemist, ning

h) see peab olema konkreetsete defektide ja kahjustusteta, et oleks tagatud materjali kvaliteet ja tervis.

B OSA

PÕLLUMAJANDUSKULTUURIDE LIIKIDE JA KÖÖGIVILJALIIKIDE ***NING VILJAPUUDE*** SUPERELIIT-, ELIIT- JA SERTIFITSEERITUD MATERJALI TOOTMISE JA TURUSTAMISE NÕUDED **[ME 267]**

1. Supereliit-, eliit- ja sertifitseeritud materjali tootmise üldnõuded

A. Külvamine või istutamine

a) Materjali, sealhulgas vajaduse korral emataimede või külvatud seemne identifitseerimisandmed määratakse kindlaks ametlikul etiketil või ettevõtja välja antud etiketil ning ettevõtja registreerib need, et tagada materjali jälgitavus. Ettevõtja säilitab materjali turustamise järgselt materjali etiketi või emataime andmed.

b) Materjal istutatakse nii, et:

i) supereliitmaterjali hoitakse rajatises, kus on kogu tootmisprotsessi vältel tagatud õhukaudsete siirutajate ja mis tahes muude võimalike allikate kaudu leviva nakkuse puudumine;

ii) järgitakse iga liigi botaaniliste omaduste ja aretusmeetodite alusel ning materjali kategooriast lähtuvalt kindlaks määratud piisavat kaugust sama perekonna või liigi teistest taimedest, et tagada kaitse soovimatu võõrtolmlemise eest ja hoida ära risttolmlemist teiste kultuuridega, ning

iii) istutustihedus on sobiv iga taime eraldi jälgimiseks.

c) Asjakohasel juhul toimub materjali kultiveerimine samasse perekonda või liiki kuuluva toiduks või söödaks ette nähtud materjali kultiveerimisest eraldi.

B. Põllul kultiveerimine

a) Paljundusmaterjal ja istutusmaterjal hoitakse kõikides viljelusetappides teineteisest lahus.

b) Konkreetse kategooria suhtes kohaldatavatele nõuetele vastavat taimset paljundusmaterjali ei segata mõne muu kategooria materjaliga.

c) Kõikides viljelusetappides kõrvaldatakse ebatüüpilised, deformeerunud ja kahjustatud taimed.

d) Määruse (EL) 2016/2031 kohaste positiivsete testitulemuste korral või taimekahjustaja põhjustatud nähtavate sümptomite ilmnemisel või defektide esinemisel töödeldakse emataimi või välistatakse nende kasutamine taimse paljundusmaterjali allikana.

e) Emataimi säilitatakse kõikides viljelusetappides sellistes tingimustes, mis võimaldavad toota taimset paljundusmaterjali ning taimi identifitseerida ja kontrollida nende vastavust ametlikule või ametlikult tunnustatud sordikirjeldusele. Emataimede puhul, mis ei kuulu konkreetsesse sorti, kontrollitakse nende vastavust ametlikule või ametlikult tunnustatud kirjeldusele selle liigi kohta, kuhu kõnealused emataimed kuuluvad.

f) Emataimi kontrollitakse asjaomase perekonna või liigi puhul sobiva(te)s kasvuetap(p)i(de)s sobiva sageduse ja sobivate meetoditega.

g) Partiist võetav proov peab olema nõuetekohase miinimumsuurusega, et võimaldada kontrollida asjaomast perekonda või liiki käsitlevate kvaliteedinõuete täitmist. Proovivõtusagedus, -seadmed ja -meetod peavad olema asjaomase perekonna või liigi jaoks sobivad ja vastama kohaldatavatele rahvusvahelistele standarditele.

h) Katsetes kasutatakse asjaomase perekonna või liigi jaoks sobivaid meetodeid, seadmeid ja kasvusubstraate ning need viiakse läbi kooskõlas kohaldatavate rahvusvaheliste standarditega, et tagada kvaliteedinõuete järgimine.

C. Koristamine ja koristusjärgsed toimingud I lisa E osas loetletud liikide ja perekondade (seemnekartuli) puhul

a) Materjal koristatakse vastavalt vajadusele hulgi või üksikute taimede kaupa, et tagada selle ehtsus, tervis ja jälgitavus.

b) Igast suletud mahutis partiist võetakse mugulaproov. Proovi suurus ning proovivõtusagedus, -seadmed ja -meetod peavad olema asjaomase liigi jaoks sobivad ja vastama kohaldatavatele rahvusvahelistele standarditele.

c) Kõikide mugulaproovidega tehakse laborikatsed, et veenduda asjaomast liiki käsitlevatele kvaliteedi- ja fütosanitaarnõuetele vastavuses. Laborikatsetes kasutatakse asjaomase liigi jaoks sobivaid meetodeid, seadmeid ja kasvusubstraate ning need katsed viiakse läbi kooskõlas kohaldatavate rahvusvaheliste standarditega.

d) Ettevõtja testib pädeva asutuse ametliku järelevalve all eel- ja järelkontrolli põldkatsetes kõiki supereliit- või eliitmaterjali kategooriasse kuuluvaid partiisid ja vähemalt 5 % sertifitseeritud materjali kategooriasse kuuluvatest partiidest, et kontrollida nende vastavust:

i) sordiehtsuse nõuetele;

ii) minimaalse sordipuhtuse standarditele;

iii) idanevusnõuetele;

iv) taimetervisenõuetele.

Supereliit-, eliit- või sertifitseeritud materjali kategooriasse kuuluvate partiide puhul viiakse läbi riskipõhine ametlik järelkontrollikatse, et veenduda eespool nimetatud nõuetele vastavuses. Ametlikus järelkontrollikatses kasutatavad proovid võetakse ametlikult.

Eel- ja järelkontrolli põldkatsed toimuvad kooskõlas kohaldatavate rahvusvaheliste standarditega.

Võib kasutada sobivaid biomolekulaarseid meetodeid.

2. Supereliit-, eliit- ja sertifitseeritud materjali turustamise nõuded

Materjal peab iga perekonda või liiki ja iga kategooriat iseloomustavatest omadustest sõltuvalt vastama kõikidele järgmistele nõuetele:

a) selle minimaalne elujõulisus või idanemismäär, kindlaksmääratud mõõtmed ja asjakohasel juhul konkreetne klass peavad olema sellised, et oleks tagatud materjali nõuetekohasus ja istutamiseks piisav partii homogeensus;

b) see peab olema konkreetsetest defektidest praktiliselt vaba.

C OSA

ARTIKLI 9 LÕIKES 1 OSUTATUD NÕUDED VALITUD KLOONIDE~~, MITME KLOONI SEGUDE JA POLÜKLONAALSE TAIMSE PALJUNDUSMATERJALI~~ SUPERELIIT-, ELIIT- JA SERTIFITSEERITUD MATERJALI TOOTMISEKS~~, REGISTREERIMISEKS~~ JA TURUSTAMISEKS **[ME 268]**

1. Valitud kloonide~~, mitme klooni segude ja polüklonaalse taimse paljundusmaterjali~~ supereliit-, eliit- ja sertifitseeritud materjali tootmise nõuded **[ME 269]**

A. Istutamine

a) Valitud klooni~~, mitme klooni segu või polüklonaalse taimse paljundusmaterjali~~ identifitseerimisandmed määratakse kindlaks ametlikul etiketil või ettevõtja välja antud etiketil ning ettevõtja registreerib need, et tagada materjali jälgitavus. Ettevõtja säilitab asjaomase taimse paljundusmaterjali turustamise järgselt materjali etiketi või andmed iga valitud klooni tootmiseks kasutatud emataimede ~~või polüklonaalse taimse paljundusmaterjali tootmiseks kasutatud genotüüpide~~ kohta. **[ME 270]**

b) Materjal istutatakse nii, et:

~~i)~~ ~~järgitakse iga liigi botaaniliste omaduste aluseI ning materjali kategooriast lähtuvalt kindlaks määratud piisavat kaugust sama perekonna või liigi teistest taimedest, et tagada kaitse soovimatu võõrtolmlemise eest ja hoida ära risttolmlemist teiste kultuuridega;~~ **[ME 271]**

ii) istutustihedus on sobiv iga taime eraldi jälgimiseks.

c) Asjakohasel juhul toimub materjali kultiveerimine samasse perekonda või liiki kuuluva toiduks või söödaks ette nähtud materjali kultiveerimisest eraldi.

B. Põllul kultiveerimine

a) Paljundusmaterjal ja istutusmaterjal hoitakse kõikides viljelusetappides teineteisest lahus.

b) Konkreetse kategooria suhtes kohaldatavatele nõuetele vastavat paljundusmaterjali ei segata mõne muu kategooria materjaliga.

c) Kõikides viljelusetappides kõrvaldatakse ebatüüpilised, deformeerunud ja kahjustatud taimed, et tagada nii tootmistõhusus kui ka sordiehtsus ja -puhtus või konkreetsesse sorti mittekuuluvate pookealuste puhul liigiehtsus.

d) Defektide esinemisel välistatakse asjaomaste emataimede ~~ja asjaomaste genotüüpide~~ kasutamine taimse paljundusmaterjali allikana. **[ME 272]**

e) Asjaomaseid emataimi ~~ja asjaomaseid genotüüpe~~ säilitatakse kõikides viljelusetappides sellistes tingimustes, mis võimaldavad toota taimset paljundusmaterjali ning taimi identifitseerida ja kontrollida nende vastavust ametlikule või ametlikult tunnustatud sordikirjeldusele. Emataimede puhul, mis ei kuulu konkreetsesse sorti, kontrollitakse nende vastavust ametlikule või ametlikult tunnustatud kirjeldusele selle liigi kohta, kuhu kõnealused emataimed kuuluvad. **[ME 273]**

f) Emataimi kontrollitakse asjaomase perekonna või liigi puhul sobiva(te)s kasvuetap(p)i(de)s sobiva sageduse ja sobivate meetoditega.

g) Partiist võetav proov peab olema nõuetekohase miinimumsuurusega, et võimaldada kontrollida asjaomast perekonda või liiki käsitlevate kvaliteedinõuete täitmist. Proovivõtusagedus, -seadmed ja -meetod peavad olema asjaomase perekonna või liigi jaoks sobivad ja vastama kohaldatavatele rahvusvahelistele standarditele.

h) Katsetes kasutatakse asjaomase perekonna või liigi jaoks sobivaid meetodeid, seadmeid ja kasvusubstraate ning need viiakse läbi kooskõlas kohaldatavate rahvusvaheliste standarditega, et tagada kvaliteedinõuete järgimine.

~~i) Mitme klooni segu puhul segatakse segus esindatud valitud kloonid enne asjaomase taimse paljundusmaterjali lõplikku pakendamist nii, et kõikide valitud kloonide osakaal asjaomases mitme klooni segus on võrdne.~~ **[ME 274]**

~~j) Polüklonaalse taimse paljundusmaterjali puhul segatakse materjalis esindatud genotüübid enne asjaomase taimse paljundusmaterjali lõplikku pakendamist nii, et kõikide genotüüpide osakaal asjaomases polüklonaalses taimses paljundusmaterjalis on võrdne.~~ **[ME 275]**

~~2. Valitud kloonide, mitme klooni segude ja polüklonaalse taimse paljundusmaterjali registreerimise nõuded~~

~~a) Taotleja esitab pädevale asutusele taotluse, milles märgitakse:~~

~~i) liik ja asjakohasel juhul sort, millesse asjaomane valitud kloon, mitme klooni segu või polüklonaalne paljundusmaterjal kuulub, kusjuures kõnealune sort peab olema registreeritud artiklis 44 osutatud riiklikus sordiregistris;~~

~~ii) kavandatud nimi ja sünonüümid;~~

~~iii) asjakohasel juhul mitme klooni segu või polüklonaalse taimse paljundusmaterjali koostise kirjeldus;~~

~~iv) asjaomase valitud klooni, mitme klooni segu või polüklonaalse taimse paljundusmaterjali säilitaja;~~

~~v) viide selle sordi põhiomaduste kirjeldusele, millesse asjaomane valitud kloon, mitme klooni segu või polüklonaalne paljundusmaterjal kuulub;~~

~~vi) asjaomase valitud klooni, mitme klooni segu või polüklonaalse taimse paljundusmaterjali peamiste kestlikku viljelust ja kasutust võimaldavate omaduste kirjeldus;~~

~~vii) asjaomase valitud klooni, mitme klooni segu või polüklonaalse taimse paljundusmaterjali hinnanguline geneetiline paremus asjaomase sordi üldiste näitajatega võrreldes;~~

~~viii) teave selle kohta, kas asjaomane valitud kloon, mitme klooni segu või polüklonaalne taimne paljundusmaterjal on juba registreeritud mõne teise liikmesriigi registris.~~

~~b) Asjaomase valitud klooni, mitme klooni segu või polüklonaalse taimse paljundusmaterjali registreerimiseks peab see vastama järgmistele materjali tüübist sõltuvatele nõuetele:~~

~~i) polüklonaalne taimne paljundusmaterjal valitakse ühe väliuuringu käigus, mis tehakse sordi üldist geneetilist varieeruvust kajastava representatiivse prooviga vastavalt rahvusvaheliselt tunnustatud meetoditel põhinevale katseplaanile. Viinapuude polüklonaalse paljundusmaterjali puhul põhineb kõnealune katseplaan Rahvusvahelise Viinamarja- ja Veiniorganisatsiooni kehtestatud meetoditel;~~

~~ii) viinapuude paljundusmaterjali puhul koosneb polüklonaalne paljundusmaterjal 7–20 eri genotüübist;~~

~~iii) valitud klooni, mitme klooni segus sisalduva iga valitud klooni ja polüklonaalse taimse paljundusmaterjali iga genotüübi sordiehtsus tagatakse fenotüübitunnuste jälgimise ja vajaduse korral rahvusvaheliselt tunnustatud standardite kohase molekulaaranalüüsi teel.~~

~~Pädev asutus teeb registreerimise kohta otsuse alles pärast seda, kui ta on jõudnud järeldusele, et materjali tüübist sõltuvalt kohaldatavad alapunktide i–iii nõuded on täidetud.~~

~~c) Supereliit-, eliit- ja sertifitseeritud materjali turustamisel kohaldatakse vastavalt B osa punktis 2 sätestatud nõudeid.~~ **[ME 276]**

D OSA

VILJAPUUDE, VIINAPUUDE JA ~~SEEMNE~~KARTULI SUPERELIIT-, ELIIT- JA SERTIFITSEERITUD SEEMNE TOOTMISE JA TURUSTAMISE NÕUDED **[ME 277]**

1. Viljapuude, viinapuude ja ~~seemne~~kartuli supereliit-, eliit- ja sertifitseeritud seemne tootmise nõuded **[ME 278]**

A. Külvamine või istutamine

a) Emataimed ja vajaduse korral tolmeldavad taimed istutatakse nii, et:

i) järgitakse asjaomaste botaaniliste omaduste ja aretusmeetodite alusel ning materjali kategooriast lähtuvalt kindlaks määratud piisavat kaugust sama perekonna või liigi teistest taimedest, et tagada kaitse soovimatu võõrtolmlemise eest ja hoida ära risttolmlemist teiste kultuuridega, ning

ii) istutustihedus on sobiv iga taime eraldi jälgimiseks.

b) Asjakohasel juhul toimub materjali kultiveerimine samasse perekonda või liiki kuuluva toiduks või söödaks ette nähtud materjali kultiveerimisest eraldi.

B. Põllul kultiveerimine

a) Paljundusmaterjal ja istutusmaterjal hoitakse kõikides viljelusetappides teineteisest lahus.

b) Konkreetse kategooria suhtes kohaldatavatele nõuetele vastavat paljundusmaterjali ei segata mõne muu kategooria materjaliga.

c) Õitseva emataime puhul toimub asjaomasest perekonnast või liigist sõltuvalt kas isetolmlemine või risttolmlemine ümbritsevate tolmeldavate taimede õietolmuga.

d) Kõikides viljelusetappides kõrvaldatakse ebatüüpilised, deformeerunud ja kahjustatud taimed, et tagada sordiehtsus või konkreetsesse sorti mittekuuluvate taimede puhul liigiehtsus, samuti taimede piisav puhtus ja tootmistõhusus.

e) Defektide esinemisel välistatakse asjaomaste emataimede ja tolmeldavate taimede kasutamine seemneallikana.

f) Emataimi säilitatakse kõikides viljelusetappides tingimustes, mis võimaldavad seemne tootmist. Emataimi ja tolmeldavaid taimi säilitatakse kõikides viljelusetappides tingimustes, mis võimaldavad taimi identifitseerida ja kontrollida nende vastavust ametlikule või ametlikult tunnustatud sordikirjeldusele. Emataimede ja tolmeldavate taimede puhul, mis ei kuulu konkreetsesse sorti, kontrollitakse nende vastavust ametlikule või ametlikult tunnustatud kirjeldusele selle liigi kohta, kuhu kõnealused emataimed ja tolmeldavad taimed kuuluvad.

g) Emataimi ja tolmeldavaid taimi kontrollitakse asjaomase perekonna või liigi puhul sobiva(te)s kasvuetap(p)i(de)s sobiva sageduse ja sobivate meetoditega.

h) Partiist võetav proov peab olema nõuetekohase miinimumsuurusega, et võimaldada kontrollida asjaomast perekonda või liiki käsitlevate kvaliteedinõuete täitmist. Proovivõtusagedus, -seadmed ja -meetod peavad olema asjaomase perekonna või liigi jaoks sobivad ja vastama kohaldatavatele rahvusvahelistele standarditele.

i) Katsetes kasutatakse asjaomase perekonna või liigi jaoks sobivaid meetodeid, seadmeid ja kasvusubstraate ning need viiakse läbi kooskõlas kohaldatavate rahvusvaheliste standarditega, et tagada kvaliteedinõuete järgimine.

2. Viljapuude, viinapuude ja seemnekartuli supereliit-, eliit- ja sertifitseeritud seemne turustamise nõuded

Seeme peab iga perekonda või liiki ja iga kategooriat iseloomustavatest omadustest sõltuvalt vastama kõikidele järgmistele kvaliteedinõuetele:

a) see peab kuuluma asjaomasesse sorti või konkreetsesse sorti mittekuuluva seemne puhul asjaomasesse liiki;

b) selle minimaalne elujõulisus, kindlaksmääratud mõõtmed ja asjakohasel juhul konkreetne klass peavad olema sellised, et oleks tagatud materjali nõuetekohasus ja istutamiseks piisav partii homogeensus, ning

c) see peab olema konkreetsetest defektidest ja kahjustustest praktiliselt vaba, et oleks tagatud seemne kvaliteet.

E OSA

IN VITRO PALJUNDAMISE TEEL SAADUD SUPERELIIT-, ELIIT- JA SERTIFITSEERITUD MATERJALI TOOTMISE JA TURUSTAMISE NÕUDED

1. *In vitro* paljundamise teel saadud supereliit-, eliit- ja sertifitseeritud materjali tootmise nõuded

A. *In vitro* kultiveerimine

a) *In vitro* või *in vivo* saadud materjali identifitseerimisandmed määratakse kindlaks etiketil ja registreeritakse, et tagada materjali jälgitavus. Materjali etikett säilitatakse.

b) *In vivo* saadud materjalist võetud materjaliproov desinfitseeritakse.

B. *In vitro* tootmine

a) Alapunkti A alapunktis a osutatud materjalist saadud klooni(de) tootmiseks kasutatakse *in vitro* paljundamist.

b) Paljundusmaterjal ja istutusmaterjal hoitakse kõikides viljelusetappides teineteisest lahus.

c) Taimse paljundusmaterjali konkreetse kategooria suhtes kohaldatavatele nõuetele vastavat klooni või neile vastavaid kloone ei segata mõne muu kategooria klooni(de)ga.

d) Vajaduse korral piiratakse asjaomase perekonna või liigi puhul *in vitro* paljundamisel kasutatavate järjestikuste paljundustsüklite arvu.

e) Klooni või kloone säilitatakse kõikides tootmisetappides sellistes tingimustes, mis võimaldavad toota taimset paljundusmaterjali ning taimi identifitseerida ja kontrollida nende vastavust ametlikule või ametlikult tunnustatud sordikirjeldusele. Klooni(de) puhul, mis ei kuulu konkreetsesse sorti, kontrollitakse taimede vastavust ametlikule või ametlikult tunnustatud kirjeldusele selle liigi kohta, kuhu kõnealune kloon kuulub või kõnealused kloonid kuuluvad.

f) Klooni või kloone kontrollitakse asjaomase perekonna või liigi puhul sobiva(te)s kasvuetap(p)i(de)s sobiva sageduse ja sobivate meetoditega.

g) Partiist võetav proov peab olema nõuetekohase miinimumsuurusega, et võimaldada kontrollida asjaomast perekonda või liiki käsitlevate kvaliteedinõuete täitmist. Proovivõtusagedus, -seadmed ja -meetod peavad olema asjaomase perekonna või liigi jaoks sobivad ja vastama kohaldatavatele rahvusvahelistele standarditele.

h) Katsetes kasutatakse asjaomase perekonna või liigi jaoks sobivaid meetodeid, seadmeid ja kasvusubstraate ning need viiakse läbi kooskõlas kohaldatavate rahvusvaheliste standarditega, et tagada kvaliteedinõuete järgimine.

2. *In vitro* paljundamise teel saadud supereliit-, eliit- ja sertifitseeritud materjali turustamise nõuded

In vitro või *in vivo* saadud materjal peab iga perekonda või liiki ja iga kategooriat iseloomustavatest omadustest sõltuvalt vastama kõikidele järgmistele nõuetele:

a) see peab kuuluma etiketil märgitud asjaomasesse sorti või konkreetsesse sorti mittekuuluva materjali puhul asjaomasesse liiki, kusjuures sellise kuuluvuse kindlakstegemiseks:

i) vaadeldakse alapunkti A alapunktis a osutatud *in vivo* saadud materjali fenotüübitunnuseid;

ii) toodetakse alapunkti A alapunktis a osutatud *in vitro* saadud materjalist taimi *in vivo* ning vaadeldakse nende taimede fenotüübitunnuseid;

iii) toodetakse alapunkti B alapunktis a osutatud klooni(de)st taimi *in vivo* ning vaadeldakse nende taimede fenotüübitunnuseid ning

iv) viiakse vajaduse korral läbi alapunkti A alapunktis a osutatud *in vitro* saadud materjali ja/või alapunkti B alapunktis a osutatud klooni(de) molekulaaranalüüs;

b) selle minimaalne elujõulisus, kindlaksmääratud mõõtmed ja asjakohasel juhul konkreetne klass peavad olema sellised, et oleks tagatud materjali nõuetekohasus ja istutamiseks piisav partii homogeensus;

c) see peab olema konkreetsetest defektidest ja kahjustustest praktiliselt vaba.

III LISA

ARTIKLIS 8 OSUTATUD NÕUDED STANDARDSEEMNE JA -MATERJALI TOOTMISEKS JA TURUSTAMISEKS

A OSA

PÕLLUMAJANDUSKULTUURIDE LIIKIDE JA KÖÖGIVILJALIIKIDE STANDARDSEEMNE TOOTMISE JA TURUSTAMISE NÕUDED

1. Standardseemne tootmise üldnõuded

A. Külvamine või istutamine

a) Määratakse kindlaks külvatava seemne sort, sealhulgas vajaduse korral emataimed, et tagada seemne jälgitavus. Materjali etiketti või emataime andmeid säilitatakse vähemalt kaks aastat.

b) Põllul eelnevalt kasvatatud kultuur ei tohi takistada asjaomase põllukultuuri liigi ja sordi seemne tootmist ning põld peab olema eelnenud kultuurist sinna jääda võinud ise kasvama hakanud taimedest piisavalt puhas.

c) Emataimed või seeme istutatakse ja/või külvatakse nii, et:

i) järgitakse iga liigi botaaniliste omaduste ja aretusmeetodite alusel kindlaks määratud eralduseeskirjade kohast piisavat kaugust sama liigi ja/või erinevate sortide õietolmuallikatest, et tagada kaitse soovimatu võõrtolmlemise eest ja hoida asjakohasel juhul ära risttolmlemist teiste kultuuridega, ning

ii) vajaduse korral on tagatud sobiva tolmlemisallika olemasolu ja sobiv tolmlemismäär järgneva paljunemise võimaldamiseks.

d) Kooskõlas määrusega (EL) 2016/2031 kontrollitakse mulla, substraatide, emataimede ja vahetu ümbritseva keskkonna kvaliteeti, et veenduda taimekahjustajate ja nende siirutajate puudumises.

e) Pööratakse asjakohast tähelepanu kõikidele kasutatavatele masinatele ja seadmetele, et tagada umbrohu ja laborikatsetes raskesti eristatavate teiste liikide puudumine.

f) Vajaduse korral toimub seemne tootmine eraldi sama perekonna või liigi selliste taimede kultiveerimisest, mida kasvatatakse eesmärgiga saada toidu või sööda tootmiseks ette nähtud seemet; sellega tagatakse asjaomase materjali tervis.

g) Vajaduse korral võib seemne paljundamiseks kasutada ka *in vitro* paljundamist.

B. Põllul tootmine

a) Tagatakse ebatüüpiliste taimede puudumine põllul. Kui see ei ole asjaomase liigi omaduste tõttu võimalik, peab selliste taimede osakaal olema võimalikult väike.

Kui viljelusetapis või seemne töötlemisel esineb ebatüüpilisi või muu liigi või sordi taimi, töödeldakse neid ja/või kõrvaldatakse need nõuetekohaselt, et tagada seemne sordiehtsus ja -puhtus ning hoida ära soovimatute liikide esinemist.

b) Määruse (EL) 2016/2031 kohaste positiivsete testitulemuste korral või taimekahjustaja põhjustatud nähtavate sümptomite ilmnemisel või defektide esinemisel töödeldakse taimi või välistatakse nende kasutamine taimse paljundusmaterjali allikana.

c) Taimset paljundusmaterjali, sealhulgas vajaduse korral emataimi, säilitatakse nii, et on tagatud sordipuhtus. Kõnealusel säilitamisel lähtutakse ametlikust või ametlikult tunnustatud sordikirjeldusest.

d) Emataimi säilitatakse ***asjakohasel juhul*** kõikides tootmisetappides sellistes tingimustes, mis võimaldavad toota seemet ning taimi identifitseerida ja kontrollida nende vastavust ametlikule sordikirjeldusele. **[ME 279]**

e) Kõiki põllul kasvavaid kultuure kontrollitakse asjaomase liigi puhul sobiva(te)s kasvuetap(p)i(de)s sobiva sageduse ja sobivate meetoditega, et veenduda nende vastavuses asjakohastele nõuetele. Kontrolliks kasutatavad meetodid peavad võimaldama tagada vaatluste usaldusväärsuse. Kui nõuetele mittevastavaid taimi ei ole võimalik kasvuetapis eemaldada ega eraldada, jäetakse kõik põllul kasvavad taimed seemne tootmiseks kasutamata, välja arvatud juhul, kui soovimatu seeme on võimalik hilisemas etapis mehaaniliselt eraldada.

C. Koristamine ja koristusjärgsed toimingud

a) Seeme koristatakse vastavalt vajadusele hulgi või üksikute taimede kaupa, et tagada selle ehtsus, puhtus ja jälgitavus.

b) Igast partiist võetakse seemneproov ja analüüsitakse seda laboris, et tagada vastavus asjaomast liiki käsitlevatele kvaliteedinõuetele, sealhulgas idanevusnõuetele. Vajaduse korral hõlmab testimine korduskatset idanemismäära kindlakstegemiseks pärast asjaomase liigi jaoks sobiva teatava ajavahemiku möödumist.

c) Seemnepartiidega viiakse läbi riskipõhine ametlik järelkontrollikatse, et veenduda vastavuses:

i) sordiehtsuse nõuetele;

ii) minimaalse sordipuhtuse standarditele;

iii) idanevusnõuetele ning

iv) taimetervisenõuetele.

Ametlikus järelkontrollikatses kasutatavad proovid võetakse ametlikult.

Võib kasutada sobivaid biomolekulaarseid meetodeid.

2. Standardseemne turustamise nõuded

Seeme peab iga perekonna või liigi omadustest sõltuvalt vastama kõikidele järgmistele kvaliteedinõuetele:

a) selle minimaalne idanevus peab olema selline, et oleks tagatud nõuetekohane taimede arv ruutmeetri kohta pärast külvamist ning sellest tulenev saagikus ja saagi kvaliteet;

b) kõva seemne maksimumsisaldus peab olema selline, et oleks tagatud nõuetekohane taimede arv ruutmeetri kohta;

c) selle minimaalne puhtus peab olema selline, et oleks tagatud kõrgeimal tasemel sordiehtsus;

d) selle maksimaalne niiskusesisaldus peab olema selline, et oleks tagatud materjali säilimine töötlemise, ladustamise ja turul kättesaadavaks tegemise ajal;

e) muu perekonna või liigi taimede seemne maksimumsisaldus selles peab olema selline, et oleks tagatud soovimatute taimede vähim sisaldus partiis;

f) see peab olema piisavalt elujõuline ning selle kindlaksmääratud mõõtmed ja konkreetne klass peavad olema sellised, et oleks tagatud materjali nõuetekohasus ja külvamiseks või istutamiseks piisav partii homogeensus;

g) mulla ja võõrkehade maksimumsisaldus selles peab olema selline, et võimaldada ära hoida pettusi ja tehniliste lisandite esinemist, ning

h) see peab olema konkreetsete defektide ja kahjustusteta, et oleks tagatud materjali kvaliteet ja tervis.

B OSA

PÕLLUMAJANDUSKULTUURIDE LIIKIDE JA KÖÖGIVILJALIIKIDE ***NING VILJA- JA VIINAPUUDE*** STANDARDMATERJALI TOOTMISE JA TURUSTAMISE NÕUDED **[ME 280]**

~~Standardmaterjali tootmisel ja turustamisel~~ ***III lisa A osa*** kohaldatakse vastavalt ~~II lisa B osa, välja arvatud selle alapunkti b alapunkt i~~ ***standardmaterjali tootmisel ja turustamisel ning kooskõlas artikliga 26 turule viidud säilitussortide puhul***. **[ME 281]**

Viinapuude pookealuseid ei tohi turustada standardmaterjalina. **[ME 282]**

C OSA

ARTIKLI 9 LÕIKES 1 OSUTATUD NÕUDED ~~VALITUD KLOONIDE, MITME KLOONI SEGUDE JA~~ POLÜKLONAALSE TAIMSE PALJUNDUSMATERJALI ~~STANDARDMATERJALI REGISTREERIMISEKS,~~ TOOTMISEKS JA TURUSTAMISEKS
[ME 283]

~~Viinapuude pookealuseid ei tohi turustada standardmaterjalina.~~

1. Istutamine

II lisa C osa punkti 1 kohaldatakse vastavalt polüklonaalse taimse paljundusmaterjali istutamisel. **[ME 284]**

~~Valitud kloonide, mitme klooni segude ja polüklonaalse taimse paljundusmaterjali standardmaterjali registreerimisel, tootmisel ja turustamisel kohaldatakse vastavalt II lisa C osa.~~

2. Põllul kultiveerimine

a) Paljundus- ja istutusmaterjal hoitakse kõikides kasvuetappides teineteisest lahus.

b) Kõikides viljelusetappides kõrvaldatakse ebatüüpilised, deformeerunud ja kahjustatud taimed, et tagada nii tootmistõhusus kui ka sordiehtsus ja -puhtus või konkreetsesse sorti mittekuuluvate pookealuste puhul liigiehtsus.

c) Defektide esinemisel välistatakse asjaomaste emataimede kasutamine taimse paljundusmaterjali allikana.

d) Asjaomaseid emataimi säilitatakse kõikides kasvuetappides sellistes tingimustes, mis võimaldavad toota taimset paljundusmaterjali ning taimi identifitseerida ja kontrollida nende vastavust ametlikule või ametlikult tunnustatud sordikirjeldusele.

e) Emataimi kontrollitakse visuaalselt asjaomase perekonna või liigi puhul sobiva(te)s kasvuetap(p)i(de)s sobiva sageduse ja sobivate meetoditega. **[ME 285]**

2a. Polüklonaalse taimse paljundusmaterjali turustamise nõuded

Materjal peab iga asjaomase perekonna või liigi omadustest sõltuvalt vastama kõikidele järgmistele nõuetele:

a) selle minimaalne elujõulisus, kindlaksmääratud mõõtmed ja asjakohasel juhul konkreetne klass peavad olema sellised, et oleks tagatud materjali nõuetekohasus ja istutamiseks piisav partii homogeensus;

b) see peab olema konkreetsetest defektidest praktiliselt vaba;

c) materjalis esindatud genotüübid segatakse enne asjaomase taimse paljundusmaterjali lõplikku pakendamist nii, et kõikide genotüüpide osakaal asjaomases polüklonaalses taimses paljundusmaterjalis on võrdne; kõrvalekalle on siiski lubatud, kuid ühegi genotüübi esinemissagedus ei tohi kunagi olla rohkem kui kaks korda suurem kõige haruldasema genotüübi esinemissagedusest. **[ME 286]**

D OSA

VILJAPUUDE, VIINAPUUDE JA ~~SEEMNE~~KARTULI STANDARDSEEMNE TOOTMISE JA TURUSTAMISE NÕUDED
[ME 287]

Viljapuude, viinapuude ja ~~seemne~~kartuli standardseemne tootmisel ja turustamisel kohaldatakse vastavalt II lisa D osa. **[ME 288]**

E OSA

IN VITRO PALJUNDAMISE TEEL SAADUD STANDARDMATERJALI TOOTMISE JA TURUSTAMISE NÕUDED

In vitro paljundamise teel saadud standardmaterjali tootmisel ja turustamisel kohaldatakse vastavalt II lisa E osa.

IV Lisa

PEREKONNAD JA LIIGID, MILLE PUHUL VÕIB VASTAVALT ARTIKLI 20 LÕIKELE 1 TOOTA JA TURUSTADA ÜKSNES SUPERELIIT-, ELIIT- VÕI SERTIFITSEERITUD SEEMET VÕI MATERJALI

A OSA

MUUDE PÕLLUMAJANDUSKULTUURIDE KUI KÖÖGIVILJADE TOOTMISEKS KASUTATAVAD PEREKONNAD JA LIIGID, MILLE PUHUL VÕIB TOOTA JA TURUSTADA ÜKSNES SUPERELIIT-, ELIIT- VÕI SERTIFITSEERITUD SEEMET

Agrostis canina L.

Agrostis capillaris L.

Agrostis gigantea Roth

Agrostis stolonifera L.

Alopecurus pratensis L.

Arachis hypogaea L.

Arrhenatherum elatius (L.) P.Beauv. ex J.Presl & C.Presl

Avena nuda L.

Avena sativa L. (sealhulgas *A. byzantina* K.Koch)

Avena strigosa Schreb.

Beta vulgaris L.

Brassica juncea (L.) Czern.

Brassica napus L. var. *napobrassica* (L.) Rchb.

Brassica napus L. var. *napus*

Brassica nigra (L.) W.D.J.Koch

Brassica oleracea L. convar. *acephala* (DC.) Alef. var. *medullosa* Thell. + var. *varidis* L.

Brassica rapa L.

Bromus catharticus Vahl

Bromus sitchensis Trin.

Cannabis sativa L.

Carthamus tinctorius L.

Carum carvi L.

Cynodon dactylon (L.) Pers.

Dactylis glomerata L.

Festuca arundinacea Schreb.

Festuca filiformis Pourr.

Festuca ovina L.

Festuca pratensis Huds.

Festuca rubra L.

Festuca trachyphylla (Hack.) Krajina

×*Festulolium* Asch. et Graebn.

Galega orientalis Lam.

Glycine max (L.) Merrill

Gossypium L.

Hedysarum coronarium L.

Helianthus annuus L.

Hordeum vulgare L.

Linum usitatissimum L.

Lolium × *boucheanum* Kunth

Lolium multiflorum Lam.

Lolium perenne L.

Lotus corniculatus L.

Lupinus albus L.

Lupinus angustifolius L.

Lupinus luteus L.

Medicago lupulina L.

Medicago sativa L.

Medicago × *varia* Martyn

Onobrychis viciifolia Scop.

Oryza sativa L.

Papaver somniferum L.

Phacelia tanacetifolia Benth.

Phalaris aquatica L.

Phalaris canariensis L.

Phleum nodosum L.

Phleum pratense L.

Pisum sativum L.

Poa annua L.

Poa nemoralis L.

Poa palustris L.

Poa pratensis L.

Poa trivialis L.

Raphanus sativus L.

Secale cereale L.

Sinapis alba L.

Solanum tuberosum L.

Sorghum bicolor (L.) Moench

Sorghum bicolor (L.) Moench × *Sorghum sudanense* (Piper) Stapf.

Sorghum sudanense (Piper) Stapf.

Trifolium alexandrinum L.

Trifolium hybridum L.

Trifolium incarnatum L.

Trifolium pratense L.

Trifolium repens L.

Trifolium resupinatum L.

Trigonella foenum-graecum L.

Trisetum flavescens (L.) P.Beauv.

×*Triticosecale* Wittm. ex A.Camus

Triticum aestivum L.

Triticum durum Desf.

Triticum spelta L.

Vicia faba L.

Vicia pannonica Crantz

Vicia sativa L.

Vicia villosa Roth

Zea mays L.

B OSA

PEREKONNAD JA LIIGID, MILLE PUHUL VÕIB TOOTA JA TURUSTADA ÜKSNES SUPERELIIT-, ELIIT- VÕI SERTIFITSEERITUD MATERJALI

Solanum tuberosum L.

IVa Lisa

LIIGID, MIDA VÕIB TOOTA JA TURUSTADA TARBESEEMNENA

Arachis hypogaea L.

Biserrula pelecinus

Brassica nigra (L.) W.D.J. Koch

Cynodon dactylon L.

Festuca trachyphylla (Hack.) Krajina)

Festuca filiformis Pour

Hedysarum coronarium L.

Lathyrus cicera

Medicago × varia T. Martyn Sand

Medicago doliata Carmingn

Medicago italica (Mill.) Fiori

Medicago littoralis

Medicago murex

Medicago polymorpha

Medicago rugosa

Medicago scutellata

Medicago truncatula

Medicago x varia Martyn Sand

Onobrychis viciifolia Scop

Ornithopus compressus

Ornithopus sativus

Phalaris aquatica L.

Plantago lanceolata

Poa annua

Poa nemoralis

Trifolium fragiferum

Trifolium glanduliferum

Trifolium hirtum

Trifolium isthmocarpum

Trifolium michelianum

Trifolium squarrosum

Trifolium subterraneum

Trifolium vesiculosum

Trigonella foenum-graecum L.

Vicia bengahalensis L.

Vicia pannonica Crantz

xFestulolium Asch. & Graebn. **[ME 289]**

V Lisa

ARTIKLIS 22 OSUTATUD NÕUDED SÄILITUSSEGUDE TOOTMISEKS JA TURUSTAMISEKS

1. ~~Lähteala~~***Päritolupiirkond*** **[ME 290]**

Pädevad asutused võivad määrata säilitussegu jaoks konkreetse ~~lähteala~~***päritolupiirkonna***, millega selline segu on looduslikult seotud. Seejuures võtavad nad arvesse taimede geneetiliste ressurssidega tegelevatelt asutustelt ja asjaomastelt liikmesriikide tunnustatud organisatsioonidelt saadud teavet. **[ME 291]**

Kui ~~lähteala~~***päritolupiirkond*** asub mitmes liikmesriigis, määratakse see kindlaks kõikide asjaomaste liikmesriikide ühisel kokkuleppel. **[ME 292]**

2. Liigid

Säilitussegus kasutatavad liigid ja asjakohasel juhul alamliigid peavad olema:

a) ~~lähteala~~***päritolupiirkonna*** elupaigatüübile iseloomulikud; **[ME 293]**

b) segu koostisosana olulised looduskeskkonna säilitamiseks seoses geneetiliste ressursside alalhoidmisega;

c) sobilikud ~~lähteala~~***päritolupiirkonna*** elupaigatüübi taastamiseks. **[ME 294]**

Säilitussegu ei tohi sisaldada liike *Avena fatua*, *Avena sterilis* ega *Cuscuta* spp.

Perekonna *Rumex* muude liikide ~~kui~~ ***(v.a*** *Rumex acetosella****,*** ~~ja~~ *Rumex maritimus*~~'e~~, ***Rumex acetosa, R. thyrsiflorus ja R. sanguineus)*** sisaldus ei tohi olla üle 0,05 massiprotsendi. **[ME 295]**

3. Ettevõtjale loa andmine

Ettevõtja peab enne säilitussegu tootmist saama selleks loa.

Ettevõtja esitab artikli 22 lõikes 1 osutatud loa saamiseks taotluse, mis sisaldab kõiki järgmisi elemente:

a) ettevõtja nimi ja aadress;

b) koristusmeetod: kas segu saadakse otsekoristuse või paljundamise teel;

c) säilitussegu koostisosad liikide ning asjakohasel juhul alamliikide ~~ja sortide~~ kaupa; teave selle kohta, millised neist on ***päritolupiirkonna***~~lähteala~~ elupaigatüübile iseloomulikud ja millised neist on segu koostisosana olulised looduskeskkonna säilitamiseks seoses geneetiliste ressursside alalhoidmisega; **[ME 296]**

~~d) segu kogus, mille jaoks luba soovitakse kohaldada;~~ **[ME 297]**

e) segu ***päritolupiirkond***~~lähteala~~; **[ME 298]**

f) kogumiskoht ja paljundatud säilitussegu puhul ka paljundamiskoht;

g) segu ***päritolupiirkonna***~~lähteala~~ elupaigatüüp ning **[ME 299]**

h) kogumise aasta.

Taotlusele lisatakse teave, mis on vajalik selleks, et kontrollida otsekoristuse teel saadud säilitussegu puhul vastavust ~~punktis~~***lõikes*** 4 sätestatud nõuetele ja paljundatud säilitussegu puhul vastavust ~~punktis~~***lõikes*** 5 sätestatud nõuetele. **[ME 300a]**

Pädevad asutused võivad anda välja loa, millele on märgitud loa kuupäev ja kohaldamisala lähtuvalt ettevõtja taotlusest ja nõuetele vastavusest ning turustamispiirangud lähtealal.

Ettevõtja ~~teatab enne iga tootmishooaja algust säilitussegu seemnekoguse, mille jaoks luba on ette nähtud, ning kavandatud kogumiskoha~~***asjakohasel juhul iga kalendri-*** või ~~-kohtade suuruse ja asukoha ning kogumiskuupäeva või -kuupäevad~~***majandusaasta lõpus pädevale asutusele lubatud säilitussegu koguse***. **[ME 301]**

4. Otsekoristuse teel saadud säilitussegu tootmine

Otsekoristuse teel saadud säilitussegu puhul peavad olema täidetud järgmised nõuded:

a) ~~lähtealal~~***päritolupiirkonnast*** kogutud seemnesegu (edaspidi „otsekoristuse teel saadud säilitussegu“) on kogutud kohas, kus ei ole loa andmise kuupäevale eelneva 40 aasta jooksul toimunud külvamist; **[ME 302]**

b) otsekoristuse teel saadud säilitussegu koostises olevate liikide ja asjakohasel juhul alamliikide protsentuaalne osakaal on lähteala elupaigatüübi taastamiseks sobilik;

c) viiakse läbi ametlikud või pädeva asutuse ametliku järelevalve all tehtavad katsed, et kontrollida säilitussegu vastavust kehtestatud nõuetele; kõnealuste katsete tegemisel kasutatakse kaasaegseid rahvusvahelisi meetodeid või selliste meetodite puudumise korral mis tahes muid asjakohaseid meetodeid;

d) alapunkti b nõuetele mittevastavate liikide ja asjakohasel juhul alamliikide osakaal ei tohi olla üle 1 massiprotsendi;

e) pädevad asutused võivad teha kogumiskohas kasvuperioodil sobivate ajavahemike järel ja kogumise ajal visuaalset kontrolli, et veenduda segu vastavuses konkreetse säilitussegu suhtes sätestatud nõuetele; nad dokumenteerivad sellise kontrolli tulemused;

f) proovid võetakse homogeensetest partiidest ja neist peab piisama alapunktis e osutatud katsete tegemiseks.

5. Paljundatud säilitussegu tootmine

Loa saanud ettevõtja võib säilitussegu seemet ka paljundada, tehes läbi järgmise protsessi:

a) seeme saadakse eraldi liikide kaupa ~~lähtealal~~***päritolupiirkonnast*** või ostetakse teiselt ettevõtjalt otsekoristuse teel saadud säilitusseguna; **[ME 303]**

~~b) alapunktis a osutatud seemet paljundatakse väljaspool lähteala eraldi liikide kaupa. Paljundamine võib toimuda viie põlvkonna ulatuses;~~ **[ME 304]**

c) seejärel segatakse asjaomaste liikide seeme, et saada segu, mis koosneb lähteala elupaigatüübile iseloomulike perekondade, liikide ja asjakohasel juhul alamliikide taimede seemneist;

~~d) see segu võib sisaldada ka I lisa A osas loetletud liikidelt pärit tavapärasel viisil toodetud seemet, kui see vastab alapunkti c nõuetele;~~ **[ME 305]**

e) säilitussegu paljundamiseks kasutatav seeme peab olema kogutud lähtealal sellises kogumiskohas, kus ettevõtja ei ole punktis 3 osutatud loa andmise kuupäevale eelneva 40 aasta jooksul viinud läbi külvamist;

f) paljundatud säilitussegu peab koosnema selliste liikide ja asjakohasel juhul alamliikide seemnest, mis on lähteala elupaigatüübile iseloomulikud ja mis on segu koostisosana olulised loodusliku keskkonna säilitamiseks seoses geneetiliste ressursside alalhoidmisega;

g) alapunktis f osutatud koostisosade idanemismäär peab olema piisav, et võimaldada lähteala elupaigatüübi taastamist;

h) alapunkti ~~g~~***f*** nõuetele mittevastavate liikide ja asjakohasel juhul alamliikide osakaal ei tohi olla üle 1 massiprotsendi; **[ME 306]**

i) paljundatud säilitussegu koostisosad, mille puhul on tegemist I lisa A osas loetletud liikide seemnega, peavad enne segamist vastama vähemalt asjaomase liigi standardseemne suhtes kohaldatavatele nõuetele;

j) viiakse läbi ametlikud või liikmesriigi ametliku järelevalve all tehtavad katsed, et kontrollida säilitussegu vastavust kehtestatud nõuetele; kõnealuste katsete tegemisel kasutatakse kaasaegseid rahvusvahelisi meetodeid või selliste meetodite puudumise korral mis tahes muid asjakohaseid meetodeid;

k) proovid võetakse homogeensetest partiidest ja neist peab piisama alapunktis j osutatud katsete tegemiseks.

VI Lisa

ARTIKLI 27 LÕIKES 2 OSUTATUD NÕUDED HETEROGEENSEST MATERJALIST SAADUD TAIMSE PALJUNDUS-MATERJALI TOOTMISEKS JA TURUSTAMISEKS

A. Heterogeensest materjalist teatamine

Artikli 27 lõikes 2 osutatud heterogeensest materjalist saadud taimset paljundusmaterjali võib turustada pärast seda, kui ettevõtja on esitanud pädevale asutusele heterogeense materjali kohta teate toimiku näol, mis sisaldab järgmist:

a) taotleja kontaktandmed;

b) asjaomase heterogeense materjali liigiline kuuluvus ja nimetus;

c) punkti B kohane heterogeense materjali kirjeldus;

d) taotleja kinnitus alapunktide a, b ja c kohaste andmete tõesuse kohta;

e) representatiivne proov.

Kõnealune teade saadetakse tähtkirjaga või pädeva asutuse jaoks vastuvõetava mis tahes muu sidekanali kaudu, mille puhul nõutakse vastuvõtukinnitust. Kui vastuvõtuteatel märgitud kuupäevast kolme kuu möödudes ei ole nõutud lisateabe esitamist ega edastatud tarnijale teate puudulikkuse tõttu ametlikku keeldumist, loetakse teade ja selle sisu olevat pädevas asutuses vastuvõetavaks tunnistatud ning asjaomane heterogeenne materjal kantakse heterogeense materjali registrisse. ***Registrisse kandmine jääb ettevõtjale ka edaspidi tasuta teenuseks.*** **[ME 307]**

B. Heterogeense materjali kirjeldus

1. Heterogeense materjali kirjeldus peab hõlmama kõiki järgmisi elemente:

   a) selle omaduste kirjeldus, sealhulgas:

      i) materjali peamiste ühiste fenotüübitunnuste kirjeldus koos materjali heterogeensuse kirjeldusega, mis hõlmab täheldatavat fenotüübi varieeruvust paljundusüksuste lõikes;

      ii) dokumentatsioon materjali asjakohaste omaduste kohta, sealhulgas selliste agronoomiliste aspektide kohta nagu saagikus, saagikuse püsivus, sobivus väikese intensiivsusega süsteemide jaoks, tulemuslikkuse näitajad, vastupanu abiootilisele stressile, vastupanu haigustele, kvaliteedinäitajad, maitse ja värvus;

      iii) kõik olemasolevad katsetulemused alapunktis ii osutatud omaduste kohta;

   b) heterogeense materjali aretamise või tootmise meetodi liigi kirjeldus;

   c) heterogeense materjali aretamiseks või tootmiseks kasutatud lähtematerjali kirjeldus ning asjaomase ettevõtja kasutatava ettevõttesisese tootmiskontrolliprogrammi kirjeldus koos viitega punkti B alapunkti 2 alapunktis a osutatud meetoditele ja asjakohasel juhul punkti B alapunkti 2 alapunktis c osutatud meetoditele;

   d) põllumajandusettevõtte majandamis- ja selektsioonitava kirjeldus koos viitega punkti B alapunkti 2 alapunktile b ning vajaduse korral lähtematerjali kirjeldus koos viitega punkti B alapunkti 2 alapunktile c;

   e) viide riigile, kus toimus aretamine või tootmine, teave tootmisaasta kohta ning mullastiku- ja kliimatingimuste kirjeldus.

2. ~~Heterogeense materjali saamiseks~~***Heterogeenne materjal*** võib ~~kasutada ühte järgmistest meetoditest~~***olla saadud ühe järgnevalt loetletud meetodi abil***: **[ME 308]**

   a) mitme eri tüüpi lähtematerjali ristamine ristamismeetodite abil, millega saadakse järglaskonna arvukuse suurendamise, korduva uuesti külvamise ning loodusliku ja/või kunstliku valiku tulemusena mitmekesine heterogeenne materjal, mida iseloomustab suur geneetiline varieeruvus;

   b) põllumajandusettevõtte majandamistava, mis hõlmab materjali selektsiooni, kasvatamist või säilitamist ning millega saavutatakse suur geneetiline varieeruvus;

   c) heterogeense materjali aretamiseks või tootmiseks kasutatav mis tahes muu meetod, mille puhul on arvesse võetud paljundamise eripära.

C. Heterogeensest materjalist saadud taimse paljundusmaterjali partiide identifitseerimisega seotud nõuded

Heterogeensest materjalist saadud taimne paljundusmaterjal peab olema identifitseeritav kõikide järgmiste elementide alusel:

a) heterogeense materjali saamiseks kasutatud ristamise algmaterjal ja tootmiskava vastavalt punkti B alapunkti 2 alapunktis a või asjakohasel juhul punkti B alapunkti 2 alapunktis c sätestatule või materjali ajalugu ja põllumajandusettevõtte majandamistava, sealhulgas teave selle kohta, kas punkti B alapunkti 2 alapunkti b või c kohase meetodi puhul toimus valik looduslikul teel ja/või inimsekkumise tulemusena;

b) riik, kus toimus aretamine või tootmine, ning

c) materjali peamiste ühiste omaduste ja fenotüübi heterogeensuse kirjeldus.

D. Heterogeensest materjalist saadud taimse paljundusmaterjali sanitaarkvaliteedi, analüütilise puhtuse ja idanevusega seotud nõuded

1. Heterogeensest materjalist saadud taimne paljundusmaterjal peab seemne puhul vastama ***asjaomase liigi madalaima kategooria materjalile kehtestatud nõuetele, sealhulgas IV lisas loetletud liikidele kehtestatud nõuetele,*** asjaomast liiki käsitlevatele analüütilise puhtuse ja idanevuse nõuetele ning muu materjali puhul asjaomase liigi madalaima kategooria materjali käsitlevatele kvaliteedinõuetele. **[ME 309]**

   Määruse (EL) 2016/2031 kohaste positiivsete testitulemuste korral või taimekahjustaja põhjustatud nähtavate sümptomite ilmnemisel või defektide esinemisel töödeldakse taimi või välistatakse nende kasutamine taimse paljundusmaterjali allikana.

2. Erandina punkti D alapunktist 1 võivad ettevõtjad lasta turule heterogeensest materjalist saadud taimset paljundusmaterjali, mis ei vasta idanevusnõuetele, kui ettevõtja esitab etiketil või otse pakendil asjaomase taimse paljundusmaterjali idanemismäära.

E. Heterogeensest materjalist saadud taimse paljundusmaterjali pakendamise ja märgistamise nõuded

1. Heterogeensest materjalist saadud taimne paljundusmaterjal pakendatakse väikepakendisse koguses, mis ei ületa punktis H määratletud maksimumkogust. Selle võib siiski panna ka muusse pakendisse või mahutisse, kuid üksnes juhul, kui pakend või mahuti suletakse nii, et seda ei saa avada sellele avamisjälgi jätmata.

2. Ettevõtja kinnitab heterogeensest materjalist saadud taimse paljundusmaterjali pakendile või mahutile etiketi, mis on vähemalt ühes liidu ametlikus keeles.

   See etikett peab:

   i) olema loetav, ühele poolele trükitud või kirjutatud tekstiga, hiljuti väljastatud ja hõlpsalt nähtav;

   ii) sisaldama käesoleva lisa punktis G sätestatud teavet, välja arvatud juhul, kui see teave on trükitud või kirjutatud otse pakendile või mahutile, ning

   iii) olema kollane, rohelise diagonaalse ristiga.

3. Läbipaistva väikepakendi puhul võib etiketi paigutada pakendi sisse, eeldusel, et see on selgesti loetav.

4. Erandina punkti E alapunktidest 1 ja 2 võib heterogeensest materjalist saadud taimset paljundusmaterjali, mis on paigutatud suletud ja märgistatud pakendisse või mahutisse, müüa lõppkasutajale märgistamata ja hermeetiliselt sulgemata pakendis, kui see ei sisalda punktis H sätestatud maksimumkogusest suuremat kogust materjali ja ostja soovil esitatakse talle tarnimise hetkel kirjalikult teave asjaomase heterogeense materjali liigilise kuuluvuse ja nimetuse ning partii viitenumbri kohta.

F. Heterogeense materjali säilitamine

1. Kui säilitamine on võimalik, säilitab asjaomase heterogeense materjali kohta pädevale asutusele teate esitanud ettevõtja kõnealust materjali nii, et sellel säilivad teate esitamise ajal täheldatud põhiomadused, ning seni, kuni materjal on turul kättesaadav.

2. Selline säilitamine toimub kooskõlas tunnustatud tavaga, mida on kohandatud asjaomase heterogeense materjali säilitamiseks. Säilitamise eest vastutav ettevõtja talletab andmed säilitamise kestuse ja viisi kohta.

3. Pädevale asutusele tagatakse igal ajal juurdepääs kõikidele asjaomase materjali eest vastutava ettevõtja talletatud andmetele, et võimaldada kontrollida materjali säilitamise üksikasju. Ettevõtja säilitab kõnealuseid andmeid viis aastat alates hetkest, mil asjaomane heterogeenne materjal ei ole enam turul kättesaadav.

G. Pakendi etiketi sisu

Heterogeensest materjalist saadud taimset paljundusmaterjali turustatakse pakendis, mille etikett sisaldab järgmisi elemente:

1) heterogeense materjali nimetus koos fraasiga „heterogeenne materjal“;

2) märge „ELi eeskirjad ja standardid“;

3) pakendile etiketi kinnitamise eest vastutava ettevõtja nimi ja aadress või registreerimiskood;

4) tootjariik;

5) pakendile etiketi kinnitamise eest vastutava ettevõtja määratud partii viitenumber;

6) sulgemiskuu ja -aasta sõna „Suletud“ järel;

7) liik: märgitakse vähemalt liigi botaaniline nimetus, mis võib olla lühendatud kujul ja ilma autorite nimedeta;

8) deklareeritud neto- või brutomass või deklareeritud taimse paljundusmaterjali ühikute arv, välja arvatud väikepakendite puhul;

9) kui on märgitud mass ja on kasutatud puhtimisaineid või muid tahkeid lisandeid, märgitakse lisandi laad ning ligikaudne puhta seemne massi ja kogumassi suhtarv, ning

10) idanemismäär, kui see on asjakohane.

H. Heterogeensest materjalist saadud taimse paljundusmaterjali maksimumkogused väikepakendis

Liigid	Suurim netomass (kg)
~~Söödakultuurid~~	~~10~~ **[ME 310]**
Peet	10
Teravili	30
Õli- ja kiutaimed	10
Kartul	30
Köögiviljad:	
liblikõielised	5
sibul, aed-harakputk, spargel, varspeet, söögipeet, naeris, arbuus, kõrvits, kabatšokk, porgand, redis, aed-mustjuur, spinat ja põldkännak	0,5
kõik muud köögiviljaliigid	0,1

VII Lisa

ARTIKLIS 46 OSUTATUD RIIKLIKE SORDIREGISTRITE JA LIIDU SORDIREGISTRI SISU

Riiklikud sordiregistrid ja liidu sordiregister sisaldavad kõiki järgmisi elemente:

a) selle perekonna või liigi nimetus, millesse sort kuulub;

b) sordinimi ja enne käesoleva määruse jõustumist turustatud sortide puhul vajaduse korral muud alternatiivsed nimed, mida asjaomase sordi puhul kasutatakse;

c) taotleja nimi ja asjakohasel juhul taotleja viitenumber;

d) sordi registreerimise kuupäev ja asjakohasel juhul registrikande kehtivusaja pikendamise kuupäev;

e) registrikande kehtivusaja lõppemise kuupäev;

f) viide selle toimiku lingile, kus on esitatud sordi ametlik kirjeldus või asjakohasel juhul sordi ametlikult tunnustatud kirjeldus;

g) ametlikult tunnustatud kirjeldusega ***säilitus***sordi puhul ~~vajaduse korral~~***asjakohasel juhul*** piirkon(na)d, kus seda sorti on ~~ajalooliselt~~***traditsiooniliselt*** kasvatatud***,*** ja ~~kus see on looduslikult kohastunud (päritolupiirkon(na)d)~~***aretatud uute säilitussortide puhul, millistele kohalikele kasvutingimustele*** on ***see kohandatud***; **[ME 311]**

h) sordi säilitamise eest vastutava ettevõtja nimi;

i) liikmesriigid, kes on loonud vastava(d) riikliku(d) sordiregistri(d);

j) viide, mille all sort on registreeritud riiklikus sordiregistris või riiklikes sordiregistrites;

k) vajaduse korral märge selle kohta, et tegemist on mahepõllumajanduslikuks tootmiseks sobiva mahepõllumajandusliku sordiga;

l) vajaduse korral märge selle kohta, et sort sisaldab geneetiliselt muundatud organismi või koosneb sellest;

m) vajaduse korral märge selle kohta, et sorti kasutatakse ristamisel mõne muu registreeritud sordi saamiseks;

n) vajaduse korral märge selle kohta, et sorti kuuluvat paljundusmaterjali toodetakse ja turustatakse üksnes pookealustena;

o) vajaduse korral viide selle toimiku lingile, kus on esitatud artiklis 52 osutatud kestlikkusepõhise viljelus- ja kasutusväärtuse hindamise tulemused;

p) vajaduse korral märge sordi puhul kasutatava paljundamismeetodi kohta, sealhulgas teave selle kohta, kas tegemist on hübriidsordi või sünteetilise sordiga;

q) vajaduse korral märge selle kohta, et sort sisaldab 1. kategooria UGM-taime määruse (EL).../... [väljaannete talitus: palun lisada viide uusi genoomikameetodeid käsitlevale määrusele] artikli 3 lõike 7 tähenduses või koosneb sellistest taimedest, ning sordi saamiseks kasutatud 1. kategooria UGM-taime(de) identifitseerimisnumber või -numbrid, millele on osutatud [ettepaneku kohase uusi genoomikameetodeid käsitleva määruse] artikli 9 lõike 1 punktis e;

r) vajaduse korral märge selle kohta, et sort sisaldab 2. kategooria UGM-taime määruse (EL).../... [väljaannete talitus: palun lisada viide uusi genoomikameetodeid käsitlevale määrusele] artikli 3 lõike 8 tähenduses või koosneb sellistest taimedest;

s) vajaduse korral märge selle kohta, et sort on herbitsiiditolerantne, ja märge asjaomaste kohaldatavate kultiveerimistingimuste kohta;

t) ~~vajaduse korral~~***asjakohasel juhul*** märge selle kohta, et sordil on teatavad ~~muud~~ omadused ~~peale punktis s osutatud omaduse~~, ***millel võib olla soovimatu põllumajanduslik mõju,*** ja märge asjaomaste kohaldatavate ~~kultiveerimistingimuste~~***kasvutingimuste*** kohta~~.~~***;*** **[ME 312]**

ta) asjakohasel juhul sordi, selle komponentide, omaduste ja aretusprotsessiga seotud asjaomased intellektuaalomandi õigused, sealhulgas, kui see on kohaldatav ja asjakohane, välja antud asjaomaste patentide või menetluses olevate patenditaotluste arv, mille kohta pädev asutus peab esitama teabe, mida ta peab ajakohasena hoidma; **[ME 313]**

tb) asjakohasel juhul sordi aretamisel kasutatud aretusmeetodite kirjeldus. **[ME 314]**

VIIa LISA

DÜNAAMILISEKS SÄILITAMISEKS ETTE NÄHTUD MAKSIMUMKOGUSED	
Kogus kehtib füüsilise või juriidilise isiku, aasta ja sordi / taimse materjali / ökotüübi / taime geneetilise ressursi kohta.	
Liigid	***Suurim netomass (kg)***
Söödakultuurid	***20***
Peet	***20***
Teravili	***200***
Õli- ja kiutaimed	***20***
Kartul	***1000***
Köögiviljad:	
liblikõielised	***75***
sibul, aed-harakputk, spargel, lehtpeet ehk mangold, puna- ehk söögipeet, naeris, arbuus, kõrvits, kabatšok, porgand, redis, aed-mustjuur, spinat ja põldkännak	***1***
Kõik muud köögiviljaseemned	***0,5***
Vegetatiivselt paljundatud köögiviljad	***500 taime***
Vilja- ja viinapuude paljundusmaterjal	***150 pookealust***

[ME 315]

VIII Lisa

VASTAVUSTABELID

Nõukogu direktiiv 66/401/EÜ	Käesolev määrus
Artikkel 1	Artikkel 1
Artikkel 1a	Artikkel 2 ja artikkel 3
Artikli 2 lõike 1 punkt A	Artikkel 2, artikkel 3 ja artikkel 7
Artikli 2 lõike 1 punkti B alapunkt 1	Artikkel 3 ja artikkel 7
Artikli 2 lõike 1 punkt C	Artikkel 3 ja artikkel 7
Artikli 2 lõike 1 punkt D	-
Artikli 2 lõike 1 punkt E	Artikkel 3
Artikli 2 lõike 1 punkt F	-
Artikli 2 lõike 1 punkt G	-
Artikli 2 lõige 1a	Artikkel 2
Artikli 2 lõige 1b	Artikkel 7
Artikli 2 lõige 1d	Artikkel 36
Artikli 2 lõige 2	Artikkel 83
Artikli 2 lõike 3 punkt A	Artikkel 10
Artikli 2 lõike 3 punkt B	Artikkel 10
Artikli 2 lõige 4	Artikkel 10
Artikli 3 lõige 1	Artikkel 20
Artikli 3 lõige 1a	-
Artikli 3 lõige 2	-
Artikli 3 lõige 3	Artikkel 20
Artikli 3 lõige 4	Artikkel 7
Artikkel 3a	Artikkel 7 ja artikkel 35
Artikkel 4	Artikkel 34
Artikkel 4a	Artikkel 31 ja artikkel 32
Artikkel 5	-
Artikkel 5a	-
Artikkel 6	Artikkel 63
Artikli 7 lõige 1	Artikkel 7
Artikli 7 lõige 1a	Artikkel 10 ja artikkel 12
Artikli 7 lõige 1b	Artikkel 10 ja artikkel 12
Artikli 7 lõige 2	Artikkel 7
Artikli 8 lõige 1	Artikkel 14
Artikli 8 lõige 2	-
Artikli 9 lõige 1	Artikkel 14

Nõukogu direktiiv 66/401/EÜ	Käesolev määrus
Artikli 9 lõige 2	Artikkel 23
Artikli 9 lõige 3	-
Artikli 10 lõike 1 punkt a	Artikkel 15
Artikkel 10a	Artikkel 15
Artikkel 10b	Artikkel 15
Artikkel 10c	Artikkel 15
Artikkel 10d	Artikkel 14
Artikkel 11	Artikkel 15
Artikkel 11a	Artikkel 17
Artikkel 12	Artikkel 12
Artikkel 13	Artikkel 21 ja artikkel 22
Artikkel 13a	Artikkel 38
Artikkel 14	Artikkel 36
Artikkel 14a	Artikkel 7 ja artikkel 15
Artikli 15 lõige 1	Artikkel 35 ja artikkel 39
Artikli 15 lõige 2	Artikkel 35
Artikli 15 lõige 3	Artikkel 35 ja artikkel 39
Artikkel 16	Artikkel 39
Artikkel 17	Artikkel 33
Artikkel 18	Artikkel 2
Artikli 19 lõige 1	Artikkel 24
Artikli 19 lõige 2	Artikkel 40
Artikkel 20	Artikkel 24
Artikkel 21	Artikkel 76
Artikkel 21a	Artikkel 7
Artikkel 22	-
Artikkel 22a	Artikkel 7, artikkel 26 ja artikkel 22
Artikkel 23	Artikkel 83
Artikkel 23a	-
Artikkel 24	-
I lisa	Artikkel 7
II lisa	Artikkel 7
III lisa	Artikkel 7 ja artikkel 13
IV lisa	Artikkel 17
V lisa	Artikkel 35

Nõukogu direktiiv 66/402/EÜ	Käesolev määrus
Artikkel 1	Artikkel 1
Artikkel 1a	Artikkel 2
Artikli 2 lõike 1 punkt A	Artikkel 2
Artikli 2 lõike 1 punkt B	Artikkel 3 ja artikkel 7
Artikli 2 lõike 1 punkt C	Artikkel 3 ja artikkel 7
Artikli 2 lõike 1 punkt Ca	Artikkel 3 ja artikkel 7
Artikli 2 lõike 1 punkt C	Artikkel 3 ja artikkel 7
Artikli 2 lõike 1 punkt D	Artikkel 3 ja artikkel 7
Artikli 2 lõike 1 punkt E	Artikkel 3 ja artikkel 7
Artikli 2 lõike 1 punkt F	Artikkel 3 ja artikkel 7
Artikli 2 lõike 1 punkt H	Artikkel 3 ja artikkel 10
Artikli 2 lõige 1a	Artikkel 2
Artikli 2 lõige 1b	Artikkel 7
Artikli 2 lõige 1c	Artikkel 7
Artikli 2 lõige 1e	-
Artikli 2 lõige 2	-
Artikli 2 lõige 3	Artikkel 10
Artikli 2 lõige 4	Artikkel 10
Artikkel 3	Artikkel 20 ja artikkel 7
Artikkel 3a	Artikkel 7 ja artikkel 35
Artikkel 4	Artikkel 34
Artikkel 4a	Artikkel 31 ja artikkel 32
Artikkel 5	-
Artikkel 5a	-
Artikkel 6	Artikkel 63
Artikli 7 lõige 1	Artikkel 7
Artikli 7 lõige 1a	Artikkel 10 ja artikkel 12
Artikli 7 lõige 1b	Artikkel 10 ja artikkel 12
Artikli 7 lõige 2	Artikkel 7
Artikli 8 lõige 1	Artikkel 14
Artikli 8 lõige 2	-
Artikli 9 lõige 1	Artikkel 14
Artikli 9 lõige 2	Artikkel 23
Artikli 9 lõige 3	-
Artikli 10 lõike 1 punkt a	Artikkel 15
Artikli 10 lõike 1 punkt b	-
Artikli 10 lõige 2	Artikkel 14
Artikli 10 lõige 3	-
Artikkel 10a	Artikkel 14

Nõukogu direktiiv 66/402/EÜ	Käesolev määrus
Artikkel 11	Artikkel 15
Artikkel 11a	Artikkel 15
Artikkel 12	Artikkel 17
Artikkel 13	Artikkel 21
Artikkel 13a	Artikkel 38
Artikkel 14	Artikkel 36
Artikkel 14a	Artikkel 7 ja artikkel 15
Artikli 15 lõige 1	Artikkel 35 ja artikkel 39
Artikli 15 lõige 2	Artikkel 35
Artikli 15 lõige 3	Artikkel 35 ja artikkel 39
Artikkel 16	Artikkel 39
Artikkel 17	Artikkel 33
Artikkel 18	Artikkel 2
Artikli 19 lõige 1	Artikkel 24
Artikli 19 lõige 2	Artikkel 40
Artikkel 20	Artikkel 24
Artikkel 21	Artikkel 76
Artikkel 21a	Artikkel 7
Artikkel 21b	Artikkel 7
Artikkel 22	-
Artikkel 22a	Artikkel 7
Artikkel 23	Artikkel 83
Artikkel 23a	-
Artikkel 24	-
I lisa	Artikkel 7
II lisa	Artikkel 7
III lisa	Artikkel 7
IV lisa	Artikkel 17
V lisa	Artikkel 35

Nõukogu direktiiv 68/193/EMÜ	Käesolev määrus
Artikkel 1	Artikkel 1
Artikkel 2	Artikkel 3
Artikli 2 lõike 1 punkt A	-
Artikli 2 lõike 1 punkt B	-
Artikli 2 lõike 1 punkt C	-
Artikli 2 lõike 1 punkt D	Artikkel 7
Artikli 2 lõike 1 punkt E	Artikkel 7

Nõukogu direktiiv 68/193/EMÜ	Käesolev määrus
Artikli 2 lõike 1 punkt F	Artikkel 7
Artikli 2 lõike 1 punkt G	Artikkel 8
Artikli 2 lõike 1 punkt H	-
Artikli 2 lõike 1 punkt I	Artikli 3 punkt 3
Artikli 2 lõige 2	-
Artikli 3 lõige 1	Artikkel 7 ja artikkel 8
Artikli 3 lõige 2	-
Artikli 3 lõige 3	Artikkel 2
Artikli 3 lõige 4	Artikli 7 lõiked 3 ja 4, II lisa E osa ja III lisa E osa
Artikli 3 lõige 5	Artikli 7 lõige 4 ja artikli 8 lõige 5
Artikkel 4	Artikkel 36
Artikkel 5	Artikkel 44
Artikkel 5a	Artikli 47 lõige 1
Artikli 5b lõige 1	Artikkel 48
Artikli 5b lõige 2	Artikkel 50
Artikli 5b lõige 3	Artikkel 49
Artikli 5ba lõige 1	-
Artikli 5ba lõige 2	-
Artikli 5ba lõige 3	Artikli 47 lõige 1
Artikkel 5c	Artikli 47 lõige 4
Artikkel 5d	Artikli 47 lõige 1
Artikkel 5e	Artikli 71 lõige 1
Artikkel 5f	Artikli 47 lõige 1 ja VII lisa
Artikkel 5g	Artikkel 72
Artikkel 7	Artikkel 14
Artikli 8 lõige 1	Artikkel 13
Artikli 8 lõige 2	Artikkel 28
Artikkel 9	Artikkel 14
Artikkel 10	Artikkel 15
Artikkel 10a	Artikkel 17
Artikli 11 lõige 1	Artikkel 80
Artikli 11 lõige 2	Artikkel 40
Artikkel 12	-
Artikkel 12a	-
Artikkel 13	Artikli 7 lõige 2
Artikkel 14	Artikkel 33
Artikkel 14a	Artikkel 38
Artikli 15 lõige 1	Artikkel 2

Nõukogu direktiiv 68/193/EMÜ	Käesolev määrus
Artikli 15 lõige 2	Artikkel 39
Artikkel 16	Artikkel 38
Artikkel 16a	Artikli 7 lõige 4 ja artikli 8 lõige 5
Artikkel 16b	Artikli 7 lõige 4 ja artikli 8 lõige 5
Artikkel 17	Artikkel 76
Artikkel 17a	Artikli 7 lõiked 3 ja 4 ning artikli 8 lõiked 4 ja 5
Artikkel 18	-
Artikkel 18a	-
Artikkel 18b	-
Artikkel 19	-
Artikkel 20	Artikkel 83
I lisa	Artikli 7 lõige 4 ja artikli 8 lõige 5
II lisa	Artikli 7 lõige 4 ja artikli 8 lõige 5
III lisa	Artikli 14 lõige 6
IV lisa	Artikkel 17

Nõukogu direktiiv 2002/53/EÜ	Käesolev määrus
Artikli 1 lõige 1	Artikkel 1
Artikli 1 lõige 2	Artikli 44 lõige 3 ja artikkel 45
Artikli 1 lõige 3	Artikli 2 lõige 4
Artikkel 2	-
Artikli 3 lõige 1	Artikli 44 lõige 1
Artikli 3 lõige 2	Artikli 44 lõige 4
Artikli 3 lõige 3	Artikli 44 lõige 2
Artikli 4 lõige 1	Artikli 47 lõige 1
Artikli 4 lõige 2	Artikli 44 lõige 4
Artikli 5 lõige 1	Artikli 47 lõige 1 ja artikkel 48
Artikli 5 lõige 2	Artikkel 50
Artikli 5 lõige 3	Artikkel 49
Artikli 5 lõige 4	Artikkel 52
Artikkel 6	Artikli 44 lõige 2
Artikli 7 lõige 1	Artikkel 59
Artikli 7 lõige 2	-
Artikli 7 lõige 3	Artikkel 63
Artikli 7 lõige 4	Artikli 47 lõige 1
Artikli 7 lõige 5	-
Artikkel 8	-
Artikli 9 lõige 1	Artikkel 44, artikkel 46 ja VII lisa

Nõukogu direktiiv 2002/53/EÜ	Käesolev määrus
Artikli 9 lõiked 2 ja 3	Artikli 47 lõike 1 punkt b ja artikkel 54
Artikli 9 lõige 4	Artikli 47 lõike 1 punkt a ja VII lisa
Artikli 9 lõige 5	Artikkel 46 ja VII lisa
Artikkel 10	Artikli 44 lõige 3, artikkel 45, artikli 46 lõige 1 ja VII lisa
Artikkel 11	Artikkel 72
Artikli 12 lõige 1	Artikli 69 lõige 1
Artikli 12 lõige 2	Artikli 69 lõige 2
Artikkel 13	-
Artikkel 14	Artikkel 71
Artikkel 15	Artikkel 71
Artikli 16 lõige 1	Artikli 44 lõige 2
Artikli 16 lõige 2	Artikli 47 lõike 1 punktid f ja g
Artikkel 17	Artikkel 45
Artikkel 18	Artikkel 37
Artikkel 19	-
Artikli 20 lõige 1	Artikli 47 lõige 4
Artikli 20 lõiked 2 ja 3	Artikkel 26
Artikkel 21	-
Artikkel 22	Artikkel 39
Artikkel 23	Artikkel 76
Artikkel 24	-
Artikkel 25	-
Artikkel 26	-
Artikkel 27	Artikkel 83
Artikkel 28	Artikkel 83

Nõukogu direktiiv 2002/54/EÜ	Käesolev määrus
Artikkel 1	Artikkel 1
Artikli 1 lõige 2	Artikli 2 lõige 4
Artikkel 2	Artikkel 3 ja artikli 7 lõige 4
Artikli 3 lõige 2	Artikkel 6
Artikli 3 lõige 2	Artikkel 80
Artikkel 4	Artikkel 6 ja artikli 7 lõige 4
Artikkel 5	Artikkel 34 ja artikkel 35
Artikkel 6	Artikli 2 lõige 4
Artikkel 7	Artikkel 36
Artikkel 8	Artikkel 63
Artikli 9 lõige 1	Artikkel 24 ja artikkel 25

Nõukogu direktiiv 2002/54/EÜ	Käesolev määrus
Artikli 9 lõige 2	Artikli 13 lõige 5
Artikli 10 lõige 1	Artikkel 13 ja artikkel 14
Artikli 10 lõige 2	Artikkel 28
Artikkel 11	Artikkel 14
Artikkel 12	Artikkel 15 ja artikli 17 lõige 4
Artikkel 13	Artikkel 14
Artikli 14 lõige 1	Artikkel 28
Artikli 14 lõige 2	Artikli 17 lõige 4
Artikkel 15	Artikkel 13, artikkel 14 ja artikkel 23
Artikkel 16	Artikkel 18
Artikkel 17	Artikkel 15 ja artikli 17 lõige 3
Artikkel 18	Artikkel 15 ja artikkel 17
Artikkel 19	Artikkel 38
Artikkel 20	-
Artikli 21 lõige 1	Artikli 7 lõiked 1 ja 3, artikkel 15 ja II lisa
Artikli 21 lõige 2	Artikkel 15 ja artikli 17 lõige 4
Artikli 21 lõige 3	Artikkel 39
Artikli 22 lõige 1	Artikkel 6 ja artikli 7 lõige 4
Artikli 22 lõige 2	Artikkel 35
Artikli 23 lõige 1	Artikkel 39
Artikli 23 lõige 2	-
Artikkel 24	Artikkel 33
Artikli 25 lõige 1	Artikkel 80
Artikli 25 lõige 2	Artikkel 39
Artikkel 26	-
Artikkel 27	Artikli 7 lõige 3
Artikkel 28	Artikkel 76
Artikkel 29	-
Artikkel 30	Artikli 7 lõige 4
Artikkel 30a	-
Artikkel 31	-
Artikkel 32	-
Artikkel 33	-
Artikkel 34	Artikkel 83
Artikkel 35	Artikkel 83
I lisa	Artikli 17 lõige 4
II lisa	Artikli 13 lõige 5
III lisa	Artikli 17 lõige 4

Nõukogu direktiiv 2002/54/EÜ	Käesolev määrus
IV lisa	Artikli 17 lõike 4 punkt m ja artikkel 35
V lisa	-
VI lisa	-

Nõukogu direktiiv 2002/55/EÜ	Käesolev määrus
Artikkel 1	Artikkel 1
Artikkel 2	Artikli 2 lõige 1, artikkel 3, artikli 7 lõige 4 ja artikli 8 lõige 5
Artikli 3 lõige 1	Artikkel 5
Artikli 3 lõige 2	Artikkel 44
Artikli 3 lõige 3	Artikkel 45
Artikli 3 lõige 4	Artikli 44 lõige 2
Artikli 4 lõige 1	Artikli 47 lõike 1 punkt a
Artikli 4 lõige 2	Artikli 47 lõike 1 punkt c
Artikli 4 lõige 3	-
Artikli 4 lõige 4	Artikkel 26
Artikli 5 lõige 1	Artikkel 48
Artikli 5 lõige 2	Artikkel 50
Artikli 5 lõige 3	Artikkel 49
Artikkel 6	Artikli 44 lõige 2
Artikli 7 lõiked 1 ja 2	Artikkel 59
Artikli 7 lõige 3	Artikkel 63
Artikli 7 lõige 4	Artikli 47 lõike 1 punkt c
Artikkel 8	Artikkel 56
Artikli 9 lõige 1	Artikkel 44 ja artikkel 72
Artikli 9 lõige 2	Artikli 47 lõike 1 punkt b ja artikkel 54
Artikkel 10	Artikli 44 lõige 3 ja VII lisa
Artikkel 11	Artikkel 72
Artikli 12 lõige 1	Artikkel 69
Artikli 12 lõige 2	Artikkel 70
Artikkel 13	-
Artikkel 14	Artikkel 71
Artikkel 15	Artikkel 71
Artikli 16 lõige 1	Artikli 44 lõige 2
Artikli 16 lõige 2	Artikli 47 lõike 1 punktid f ja g
Artikkel 17	Artikkel 45
Artikkel 18	Artikkel 37
Artikkel 19	Artikli 44 lõige 2
Artikkel 20	Artikkel 20

Nõukogu direktiiv 2002/55/EÜ	Käesolev määrus
Artikkel 21	Artikli 2 lõige 4, artikkel 6 ja artikli 7 lõige 4
Artikkel 22	Artikkel 34 ja artikkel 35
Artikli 23 lõige 1	Artikli 2 lõige 4
Artikli 23 lõige 2	-
Artikkel 24	Artikkel 36
Artikkel 25	Artikli 7 lõige 4, artikli 8 lõige 5, artikkel 24 ja artikkel 25
Artikkel 26	Artikkel 13
Artikkel 27	Artikkel 14
Artikkel 28	Artikkel 15, artikkel 16 ja artikli 17 lõige 4
Artikkel 29	Artikkel 14 ja artikkel 28
Artikkel 30	Artikkel 14 ja artikkel 28
Artikkel 31	Artikli 17 lõige 3
Artikkel 32	Artikli 17 lõige 4
Artikkel 33	Artikkel 38
Artikkel 34	-
Artikkel 35	Artikli 7 lõige 4
Artikli 36 lõige 1	Artikkel 6 ja artikkel 7
Artikli 36 lõige 2	Artikkel 15 ja artikkel 17
Artikli 36 lõige 3	Artikkel 39
Artikkel 37	Artikkel 39
Artikkel 38	Artikkel 33
Artikli 39 lõige 1	Artikkel 80
Artikli 39 lõige 2	Artikkel 39
Artikkel 40	Artikkel 24 ja artikkel 25
Artikkel 41	Artikli 8 lõige 5
Artikkel 42	Artikkel 19
Artikkel 43	-
Artikli 44 lõige 1	-
Artikli 44 lõige 2	Artikkel 26
Artikkel 45	Artikli 2 lõige 2, artikli 7 lõige 3 ja artikli 8 lõige 4
Artikkel 46	Artikkel 76
Artikkel 47	-
Artikkel 48	Artikkel 26
Artikkel 49	-
Artikkel 50	-
Artikkel 51	-
Artikkel 52	Artikkel 83
Artikkel 53	Artikkel 83
I lisa	Artikli 7 lõige 4 ja artikli 8 lõige 5

Nõukogu direktiiv 2002/55/EÜ	Käesolev määrus
II lisa	Artikli 7 lõige 4 ja artikli 8 lõige 5
III lisa	Artikli 7 lõige 4 ja artikli 8 lõige 5
IV lisa	Artikli 17 lõige 4
V lisa	Artikli 17 lõike 4 punkt m
VI lisa	-
VII lisa	-

Nõukogu direktiiv 2002/56/EÜ	Käesolev määrus
Artikli 1 esimene lõik	Artikkel 1
Artikli 1 teine lõik	Artikli 2 lõige 4
Artikkel 2	Artikkel 3
Artikli 3 lõige 1	Artikkel 20
Artikli 3 lõige 2	-
Artikli 3 lõige 3	Artikli 7 lõige 3
Artikli 3 lõige 4	Artikli 7 lõige 3
Artikkel 4	Artikli 7 lõige 4
Artikkel 5	Artikkel 36
Artikli 6 lõige 1	Artikli 2 lõige 4
Artikli 6 lõige 2	-
Artikli 6 lõige 3	-
Artikkel 7	Artikli 7 lõige 4
Artikkel 8	-
Artikkel 9	Artikli 7 lõige 4
Artikkel 10	Artikli 7 lõige 4
Artikli 11 lõige 1	Artikkel 13
Artikli 11 lõige 2	Artikkel 28
Artikkel 12	Artikkel 14
Artikkel 13	Artikkel 15 ja artikkel 17
Artikkel 14	-
Artikkel 15	Artikkel 15
Artikkel 16	-
Artikkel 17	-
Artikkel 18	Artikli 7 lõige 3 ja artikkel 17
Artikkel 19	Artikkel 38
Artikkel 20	-
Artikkel 21	Artikkel 39
Artikkel 22	Artikkel 33
Artikli 23 lõige 1	Artikkel 80

Nõukogu direktiiv 2002/56/EÜ	Käesolev määrus
Artikli 23 lõige 2	Artikkel 39
Artikkel 24	Artikli 7 lõige 2
Artikkel 25	Artikkel 76
Artikkel 26	-
Artikkel 27	Artikkel 26
Artikkel 28	-
Artikkel 29	-
Artikkel 30	Artikkel 83
Artikkel 31	Artikkel 83
I lisa	Artikli 7 lõige 3
II lisa	Artikli 7 lõige 3
III lisa	Artikkel 17
IV lisa	-
V lisa	-

Nõukogu direktiiv 2002/57/EÜ	Käesolev määrus
Artikkel 1	Artikkel 1 ja artikkel 2
Artikli 2 lõike 1 punkt a	Artikkel 2 ja artikkel 3
Artikli 2 lõike 1 punkt b	Artikkel 2
Artikli 2 lõike 1 punkt d	Artikkel 2 ja artikkel 7
Artikli 2 lõike 1 punkt e	Artikkel 2 ja artikkel 7
Artikli 2 lõike 1 punkt f	Artikkel 2 ja artikkel 7
Artikli 2 lõike 1 punkt g	Artikkel 2 ja artikkel 7
Artikli 2 lõike 1 punkt h	Artikkel 2 ja artikkel 7
Artikli 2 lõike 1 punkt j	-
Artikli 2 lõike 1 punkt k	Artikkel 3
Artikli 2 lõige 2	Artikkel 2
Artikli 2 lõige 3	Artikkel 7
Artikli 2 lõige 3a	Artikkel 7
Artikli 2 lõige 4	-
Artikli 2 lõige 5	Artikkel 10 ja artikkel 12
Artikli 2 lõige 6	Artikkel 10 ja artikkel 12
Artikli 3 lõige 1	Artikkel 20
Artikli 3 lõige 2	-
Artikli 3 lõige 3	-
Artikli 3 lõige 4	Artikkel 7
Artikkel 4	Artikkel 7 ja artikkel 35
Artikkel 5	Artikkel 34

Nõukogu direktiiv 2002/57/EÜ	Käesolev määrus
Artikkel 6	Artikkel 31 ja artikkel 32
Artikkel 7	-
Artikkel 8	Artikkel 63
Artikli 9 lõige 1	Artikkel 7
Artikli 9 lõige 1a	Artikkel 10 ja artikkel 12
Artikli 9 lõige 1b	Artikkel 10 ja artikkel 12
Artikli 9 lõige 2	Artikkel 7
Artikli 10 lõige 1	Artikkel 14
Artikli 10 lõige 2	-
Artikli 11 lõige 1	Artikkel 14
Artikli 11 lõige 2	Artikkel 23
Artikli 11 lõige 3	-
Artikli 12 lõike 1 punkt a	Artikkel 15
Artikli 12 lõike 1 punkt b	-
Artikli 12 lõige 2	-
Artikli 12 lõige 3	-
Artikkel 13	Artikkel 15
Artikkel 14	Artikkel 17
Artikkel 15	Artikkel 17
Artikkel 16	Artikkel 38
Artikkel 17	Artikkel 36
Artikkel 18	Artikkel 7 ja artikkel 15
Artikli 19 lõige 1	Artikkel 35 ja artikkel 39
Artikli 19 lõige 2	Artikkel 35
Artikkel 19a	-
Artikkel 20	Artikkel 39
Artikkel 21	Artikkel 33
Artikli 22 lõige 1	Artikkel 24
Artikli 22 lõige 2	Artikkel 40
Artikkel 23	Artikkel 24
Artikkel 24	Artikkel 7
Artikkel 25	Artikkel 76
Artikkel 26	-
Artikkel 27	Artikkel 7
Artikkel 28	
Artikkel 29	
Artikkel 30	
Artikkel 31	Artikkel 82
Artikkel 32	Artikkel 83

Nõukogu direktiiv 2002/57/EÜ	Käesolev määrus
Artikkel 33	Artikkel 83
I lisa	Artikkel 7
II lisa	Artikkel 7
III lisa	Artikkel 7
IV lisa	Artikkel 17
V lisa	Artikkel 35
VI lisa	Artikkel 82
VII lisa	Artikkel 82

Nõukogu direktiiv 2008/72/EÜ	Käesolev määrus
Artikkel 1	Artikkel 1
Artikli 1 lõige 2	Artikli 2 lõige 1
Artikli 1 lõige 3	Artikli 2 lõige 3
Artikkel 2	Artikli 2 lõige 4
Artikkel 3	Artikkel 3
Artikkel 4	Artikli 7 lõige 4 ja artikli 8 lõige 5
Artikli 5 lõiked 1 ja 2	Artikkel 41 ja artikkel 42
Artikli 5 lõige 3	-
Artikli 6 lõige 1	Artikkel 10
Artikli 6 lõiked 2–4	-
Artikkel 7	-
Artikli 8 lõige 1	Artikkel 10
Artikli 8 lõige 2	Artikli 2 lõige 4
Artikli 8 lõige 3	Artikkel 44
Artikli 9 lõiked 1 ja 2	Artikkel 5
Artikli 9 lõige 3	Artikkel 45
Artikli 10 lõige 1	Artikkel 13
Artikli 10 lõige 2	Artikkel 22
Artikli 11 lõige 1	Artikkel 13
Artikli 11 lõige 2	Artikkel 28
Artikkel 12	Artikli 2 lõige 4
Artikkel 13	Artikkel 33
Artikli 14 lõige 1	-
Artikli 14 lõige 2	Artikkel 5
Artikkel 15	-
Artikli 16 lõige 1	Artikkel 39
Artikli 16 lõige 2	-
Artikkel 17	Artikli 7 lõiked 1 ja 2 ning artikli 8 lõiked 1 ja 2

Nõukogu direktiiv 2008/72/EÜ	Käesolev määrus
Artikkel 18	Artikli 7 lõige 3 ja artikli 8 lõige 3
Artikli 19 lõige 1	Artikkel 19
Artikli 19 lõige 2	Artikkel 38
Artikkel 20	Artikkel 28
Artikkel 21	Artikkel 76
Artikkel 22	Artikli 7 lõige 3 ja artikli 8 lõige 3
Artikli 23 lõige 1	-
Artikli 23 lõige 2	Artikkel 80
Artikkel 24	Artikkel 83
Artikkel 25	-
Artikkel 26	Artikkel 83
Artikkel 27	Artikkel 83
I lisa	II lisa ja III lisa
II lisa	I lisa
III lisa	-

Nõukogu direktiiv 2008/90/EÜ	Käesolev määrus
Artikli 1 lõige 1	Artikkel 1 ja artikkel 2
Artikli 1 lõige 2	Artikli 2 lõige 1
Artikli 1 lõige 3	Artikkel 4
Artikli 1 lõige 4	Artikli 2 lõige 4
Artikkel 2	Artikkel 3
Artikli 3 lõige 1	Artikkel 6
Artikli 3 lõige 2	-
Artikli 3 lõige 3	-
Artikli 3 lõige 4	Artikli 2 lõige 4 ja artikkel 29
Artikkel 4	Artikli 7 lõige 4 ja artikli 8 lõige 5
Artikkel 5	Artikkel 41
Artikli 6 lõige 1	Artikkel 7 ja artikkel 8
Artikli 6 lõige 2	Artikkel 4
Artikli 6 lõige 3	Artikkel 42
Artikli 6 lõige 4	-
Artikli 7 lõige 1	Artikkel 5
Artikli 7 lõige 2	Artikli 47 lõige 1
Artikli 7 lõige 3	Artikli 47 lõige 1 ja artikkel 54
Artikli 7 lõige 4	Artikli 47 lõige 1
Artikli 7 lõige 5	Artikli 47 lõige 2
Artikli 7 lõige 6	Artikli 47 lõige 2

Nõukogu direktiiv 2008/90/EÜ	Käesolev määrus
Artikli 8 lõige 1	Artikkel 13
Artikli 8 lõige 2	Artikkel 13 ja artikkel 18
Artikli 9 lõige 1	Artikkel 13, artikkel 15, artikkel 16 ja artikkel 17
Artikli 9 lõige 2	Artikkel 28
Artikli 9 lõige 3	Artikkel 15 ja artikkel 17
Artikkel 10	Artikli 2 lõige 4, artikkel 29 ja artikkel 30
Artikkel 11	Artikkel 33
Artikli 12 lõige 1	Artikkel 39
Artikli 12 lõige 2	-
Artikkel 13	Artikkel 80
Artikkel 14	Artikkel 24 ja artikkel 25
Artikkel 15	Artikkel 80
Artikkel 16	Artikkel 19
Artikkel 17	-
Artikkel 18	Artikli 2 lõige 3
Artikkel 19	Artikkel 76
Artikkel 20	-
Artikkel 21	-
Artikkel 22	-
Artikkel 23	Artikkel 23
Artikkel 24	Artikkel 83
I lisa	I lisa
II lisa	-